

**STATSRÅDETS REDOGÖRELSE OM PLANEN FÖR DE
OFFENTLIGA FINANSERNA 2019—2022**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Utmaningarna inom ekonomin och den ekonomisk-politiska linjen	5
2. Mål och bestämmelser som styr skötseln av de offentliga finanserna	7
3. De ekonomiska utgångspunkterna	9
3.1. De ekonomiska utsikterna	10
3.2. Utsikterna för den offentliga ekonomin	11
3.3. Omstruktureringen av ekonomin, befolkningens stigande medelålder och hållbarheten inom den offentliga ekonomin	14
4. Statens finansiella åtaganden och risker	15
5. Statsfinanserna	17
5.1. Rambestämmelsen för statsfinanserna	17
5.2. Utgiftsutvecklingen inom budgetekonomin och anslagsramen	18
5.3. Riktlinjer för budgetekonomin 2019—2022	21
5.3.1. Riktlinjer för de olika förvaltningsområdena	22
5.3.2. Statens gemensamma informationssystemprojekt och förvaltning	39
5.4. Inkomsterna inom budgetekonomin	42
5.5. Balans och statsskuld inom statens budgetekonomi	45
5.6. Statsfinanserna utanför budgetekonomin	46
6. Landskapens ekonomi	49
7. Den kommunala ekonomin	51
7.1. Riktlinjer för den kommunala ekonomin	52
7.2. Statliga åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin	54
7.3. Uppskattning av den kommunala ekonomins utgifter, inkomster och balans	59
8. Arbetspensionsanstalter och övriga socialskyddsfonder	62
9. Sammanfattning av åtgärderna på statsfinansiell nivå	64
9.1. Åtgärdernas totala omfattning och tidpunkten för dem	64
9.2. Åtgärder inriktade på utgifterna i de offentliga finanserna	68
9.3. Åtgärder inriktade på inkomsterna i de offentliga finanserna	69
10. Uppskattning av de offentliga samfundens inkomster och utgifter	69
BILAGA 1 I kalkylerna använda prognoser och antaganden	73
BILAGA 2 Justeringar av pris- och kostnadsnivån i ramarna för statsfinanserna	75
BILAGA 3 Ändringar i prognosen för den offentliga ekonomin jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna	80
BILAGA 4 Riskerna i den ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska utvecklingens effekter på de offentliga finanserna	81
BILAGA 5 Stabilitetsprogrammet	83

Statsrådet har antagit planen för de offentliga finanserna 2019—2022

PLAN FÖR DE OFFENTLIGA FINANSERNA 2019—2022

Planen för de offentliga finanserna innehåller samtidigt Finlands stabilitetsprogram och uppfyller EU:s krav på en budgetplan på medellång sikt. Planen för de offentliga finanserna grundar sig på en oberoende prognos för makroekonomin och de offentliga finanserna som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning i enlighet med artikel 4 i förordning (EU) nr 473/2013. De särskilda uppgifter som gäller stabilitetsprogrammet presenteras i bilaga 5.

Statsrådet har i dag, sedan ärendet undergått förberedande behandling i finansutskottet, med stöd av 2 § i statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna (120/2014), 1 § i förordningen om statsbudgeten (1243/1992) och statsrådets beslut av den 24 april 2003 om principerna för uppgörande av ramförslag för statsfinanserna, budgetförslag samt verksamhets- och ekonomiplaner utfärdat följande plan för de offentliga finanserna samt det beslut om ramarna för statsfinanserna och den utgiftsbegränsning för kommunalekonomin som ingår i planen:

1. Utmaningarna inom ekonomin och den ekonomisk-politiska linjen

Den finländska ekonomin växer snabbt och tillväxten är omfattande. Konjunkturuppgången som fortgått i två år har efter slutet av 2017 lett till en avsevärd ljusning också på arbetsmarknaden. Företagens förtroende ligger på topp och efterfrågan på arbetskraft har ökat kraftigt. Sysselsättningen växer snabbt och arbetslösheten minskar.

Tillväxten i ekonomin och sysselsättningen stärker de offentliga finanserna. Den ekonomiska tillväxten ökar skatteinkomsterna och sänker arbetslöshetsutgifterna. Även de beslut som stävjar utgiftsökningen förbättrar statens och kommunernas ekonomi. De offentliga finanserna kommer de närmaste åren i balans för första gången efter den finanskris som började 2008.

Den goda ekonomiska konjunkturen överskuggar de strukturella faktorer som försvagat de offentliga finanserna under det innevarande årtiondet. Befolkningen åldras oavsett konjunkturerna och den ökning av utgifterna för vård och omsorg som är en följd av förändringen i åldersstrukturen fortgår ofrånkomligen i snabb takt ända in på 2030-talet, om det inte är möjligt att stävja utgiftsökningen genom en reform av social- och hälsovårdssystemet.

När konjunkturcykeln planat ut hotas den ekonomiska tillväxten att avta till mellan en och en och en halv procent. Eftersom befolkningen åldras ökar mängden arbete som utförs knappast alls.

Därför kommer den ekonomiska tillväxten att vara beroende enbart av en ökning av produktiviteten. Den ekonomiska tillväxt som kan skönjas räcker inte till för att på lång sikt finansiera de förmåner och tjänster som lagstiftningen erbjuder medborgarna.

Också på arbetsmarknaden finns det trots den snabba ökningen av sysselsättningen utmaningar som en gynnsam konjunktur inte rättar till. Sysselsättningsgraden är alltså klart lägre än i de övriga nordiska länderna. Det finns ett stort antal arbetslösa och en stor del av dem är sådana som har svårt att få arbete också under en konjunkturuppgång. Även om det finns allt fler lediga arbetsplatser, har vissa branscher och områden brist på kompetent arbetskraft.

Det är därför skäl att fortsätta med en ekonomisk politik som syftar till att förbättra förutsättningarna för tillväxt och stärka de offentliga finanserna. När ekonomin växer snabbt är det lägligt att reformera ekonomins strukturer eftersom en kraftig efterfrågan lindrar de ogynnsamma konsekvenser som reformerna eventuellt har på kort sikt. En konsekvent planering av reformerna och ett målmedvetet genomförande av dem kan i bästa fall dämpa reformernas ogynnsamma konsekvenser också på kort sikt.

När konjunkturuppgången når sin kulmen ska den ekonomiska politiken fokusera på åtgärder som främjar sysselsättning, möjligheterna till långsiktig ekonomisk tillväxt och en effektivare offentlig serviceproduktion. För att trygga en hållbar finansiering av den offentliga serviceproduktionen och den sociala tryggheten behövs det alltså lösningar som via de ekonomiska strukturerna ökar inkomsterna inom de offentliga finanserna och minskar utgifterna eller utgiftsökningen på lång sikt.

Efter en högkonjunktur kommer det oundvikligen åter en lågkonjunktur. Man kan bereda sig på den genom att reformera de ekonomiska strukturerna och genom att låta konjunkturuppgången stärka de offentliga finanserna. Det är viktigt att stärka buffertarna inom de offentliga finanserna inte bara med tanke på framtida recessioner utan även på grund av ökningen av de åldersrelaterade utgifterna och de stora försvarsanskaffningarna under nästa årtionde.

Regeringens finanspolitiska linje

I centrum för den ekonomiska politik som statsminister Sipiläs regering bedriver står konkurrenskraft, sysselsättning och offentlig serviceproduktion. Regeringens ekonomiska politik är inriktad på att stoppa skuldsättningen inom den offentliga ekonomin och att täcka hållbarhetsunderskottet genom besparingar samt åtgärder som stöder tillväxten och effektiviserar den offentliga serviceproduktionen.

Regeringens anpassningshelhet som direkt stärker den offentliga ekonomin består av åtgärder som stävjar ökningen av de offentliga utgifterna och omfördelningar av utgifterna så att åtgärderna sammantaget stärker de offentliga finanserna med ca 4 miljarder euro före 2019.

Enligt nuvarande bedömning uppgår åtgärdernas verkan till ca 4 miljarder euro på 2020 års nivå. I bedömningen ingår dock osäkerhetsfaktorer på grund av bl.a. kommunernas beslut och osäkerheten i anslutning till konsekvensbedömningarna av vissa åtgärder. En del av åtgärderna är alltså i beredningsfasen. Däremot har kommunerna anpassat sin ekonomi genom egna åtgärder i större utsträckning än väntat.

Regeringen strävar efter att förbättra förutsättningarna för sysselsättning och ekonomisk tillväxt genom beskattningen och genom åtgärder som stöder ekonomins konkurrenskraft och en ökning av produktiviteten. Konkurrenskraftsavtalet som ingicks 2016 stärkte de finländska företagens konkurrenskraft och tillväxtförutsättningarna inom exporten och bidrog på detta sätt till att målet uppnåddes. Utbudet på arbete har i sin tur stärkts bl.a. genom att man avvecklat flitfällor, ökat arbetskraftens rörlighet, reformerat systemet för utkomstskydd för arbetslösa och arbetskraftsservicen samt säkerställt att beskattningen av löntagare inte skärps. Målet har varit att på detta sätt skapa så mycket ny tillväxt och sysselsättning att saldot i de offentliga finanserna ökar med 2 miljarder euro på medellång sikt.

Till de viktigaste åtgärderna när det gäller åtgärder som påverkar på längre sikt hör nedskärningarna av den offentliga sektorns kostnader, bl.a. genom minskning av kommunernas lagstadgade uppgifter och de skyldigheter som styr fullgörandet av dessa uppgifter och genom utnyttjande av digitaliseringen, samt landskaps- och social- och hälsovårdsreformen. Genom dessa åtgärder strävar regeringen efter att dämpa ökningen av de offentliga utgifterna med ca 4 miljarder euro på lång sikt. Dessutom stärker den pensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2017 avsevärt de offentliga finanserna på lång sikt.

2. Mål och bestämmelser som styr skötseln av de offentliga finanserna

I planen för de offentliga finanserna samlas beslutsfattandet om de offentliga finanserna. I planen behandlar regeringen de offentliga finanserna på ett övergripande sätt och drar upp riktlinjer och gör val som utgör en fast grund för senare lagstiftnings- och budgetberedning. I planen för de offentliga finanserna finns delar som gäller statsfinanserna, den kommunala ekonomin, landskapens ekonomi, lagstadgade arbetspensionsanstalter och andra socialskyddsfonder. Statsrådet gör upp en plan för de offentliga finanserna för valperioden och ser före utgången av april varje år över planen för de följande fyra åren.

Det medelfristiga målet

Det medelfristiga målet (MTO) för det strukturella saldot, -0,5 procent i förhållande till BNP, kvarstår.

Finland beviljades våren 2017 sådan flexibilitet enligt klausulen om strukturreformer som tillåter en avvikelse från målet i riktning mot det medelfristiga målet 2017—2019. I enlighet med de landsspecifika rekommendationerna ska Finland uppnå det medelfristiga målet (MTO) 2018 med beaktande av den flexibilitet som beviljats Finland, vilket innebär ett strukturellt saldo på -1,0 procent.

MTO justeras vart tredje år och följande justering infaller våren 2019. Den nya regering som väljs våren 2019 måste fastställa nivån på MTO och ett målår i regeringsperiodens första plan för de offentliga finanserna (stabilitetsprogrammet). Finland har i det finanspolitiska avtalet förbundit sig till miniminivån på MTO, -0,5 procent i förhållande till BNP.

Andra finanspolitiska mål

I planen för de offentliga finanserna 2018—2021 ställde regeringen våren 2017 upp det medelfristiga målet och de fleråriga nominella målen för saldot i de offentliga finanserna, utgifterna i de offentliga finanserna och den offentliga sektorns skuld. Dessa mål är förenliga med den årliga förändring i det strukturella saldot, vilken leder till det medelfristiga målet. Målen utgick från att det sysselsättningsmål på 72 procent som regeringen eftersträvar kan nås. Målsceariot presenterades i stabilitetsprogrammet.

I enlighet med målsceariot i fjolårets stabilitetsprogram skulle det medelfristiga målet nås senast 2019. Enligt den oberoende prognosen uppnåddes det medelfristiga målet redan år 2016 och det står fast. Enligt prognosen kommer alltså målsceariot i fjolårets stabilitetsprogram att förverkligas och i själva verket är de offentliga finanserna starkare än målsceariot, vilket framgår av tabell 1. Därmed kvarstår de fleråriga mål för underskottet, skulderna och utgifterna i de offentliga finanserna som uppställdes i fjol oförändrade, och i stabilitetsprogrammet presenteras en oberoende prognos.

Tabell 1. De offentliga samfundens strukturella saldo, nettokreditgivning, utgifter och bruttoskuld. Målsceariot i planen för de offentliga finanserna våren 2017 och finansministeriets prognos våren 2018, i förhållande till BNP

	2018 mål	2018 prognos	2019 mål	2019 prognos	2020 mål	2020 prognos	2021 mål	2021 prognos
Strukturellt saldo	-1,1	-0,5	-0,5	-0,6	0,0	-0,3	-0,3	-0,1
Offentliga samfunds nettokreditgivning	-1,6	-0,6	-0,8	-0,2	-0,2	0,1	-0,3	0,3
Offentliga samfunds bruttoskuld	64,5	60,4	63,8	58,9	62,7	57,4	61,9	56,7
Offentliga samfunds utgifter	53,9	53,7	52,5	52,0	52,1	51,7	52,1	51,4

De för regeringens valperiod fastställda nominella mål för det strukturella saldot 2019 som har slagits fast tidigare gäller fortfarande. De är följande:

- underskottet i statsfinanserna högst ½ procent i förhållande till BNP
- underskottet i den kommunala ekonomin högst ½ procent i förhållande till BNP
- arbetspensionsfondernas överskott ca 1 procent i förhållande till BNP
- saldot för övriga socialskyddsfonder ca 0 procent i förhållande till BNP.

I och med social- och hälsovårdsreformen uppstår det en ny sektor för landskapens ekonomi i den offentliga ekonomin fr.o.m. 2020. Eftersom denna sektor ännu inte har definierats närmare ställer regeringen i denna plan för de offentliga finanserna inte upp något nominellt mål för det strukturella saldot för landskapens ekonomi.

De mål som det fattats beslut om leder till att det medelfristiga mål som sattes våren 2013 och fastställdes våren 2016 nås eller att det strukturella saldot blir starkare än så.

I avsnitten 5—8 finns en beskrivning för varje undersektor av de åtgärder som regeringen har slagit fast för att målen ska nås. I avsnitt 9 behandlas de totala effekterna på de offentliga finanserna av regeringens åtgärder. Avsnitt 3.2 innehåller en uppskattning av hur de finanspolitiska mål som regeringen uppställt förverkligas i ljuset av en oberoende prognos som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning. I stabilitetsprogrammet (bilaga 5) finns en närmare bedömning av hur det medelfristiga målet och EU-kriterierna uppfylls.

Ramarna för statsfinanserna

Regeringen har förbundit sig till ramförfarandet inom statsfinanserna. Med hjälp av utgiftsregeln garanteras en utgiftspolitik inom statsfinanserna som är ansvarsfull och långsiktig och främjar ekonomisk stabilitet. Systemet grundar sig på de bindande, reella totala ramar som gjorts upp för valperioden och i vilka man årligen endast gör behövliga korrigeringar av pris- och kostnadsnivån samt strukturella korrigeringar. Ramsystemet begränsar de utgifter som kan budgeteras i statsbudgeten. Syftet med denna regel är att begränsa de totala utgifter som skattebetalarna ska stå för.

Ramförfarandet fastställer maximibeloppet till ca 80 procent av utgifterna i statsbudgeten. Utanför ramarna lämnas bl.a. utgifter som växlar med konjunkturerna och den automatiska finansieringen, ränteutgifterna för statsskulden och finansinvesteringarna. I de årliga rambesluten ges ramarna för förvaltningsområdena, men det är endast de totala ramarna för valperioden som är bindande. Omfördelningar kan således göras mellan förvaltningsområdena. Mellan ramarna för valperioden och de förvaltningsområdesspecifika ramarna finns utöver tilläggsbudgetreserven också en s.k. ofördelad reserv som fördelas senare.

Ramarna för statsfinanserna behandlas i avsnitt 5.

Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin

Statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna förutsätter att regeringen i planen för de offentliga finanserna ställer en sådan euromässig begränsning för de utgiftsändringar som statens åtgärder medför för den kommunala ekonomin som är konsekvent med det uppsatta målet för det strukturella saldot inom den kommunala ekonomin. Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin och konsekvenserna för den kommunala ekonomin av statens åtgärder behandlas i avsnitt 7.

3. De ekonomiska utgångspunkterna

Planen för de offentliga finanserna grundar sig på en oberoende prognos för makroekonomin och de offentliga finanserna som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning i enlighet med artikel 4 i förordning (EU) nr 473/2013. I detta kapitel presenteras utsikterna för makroekonomin och de offentliga finanserna enligt en oberoende prognos. Prognosen beskrivs närmare i finansministeriets ekonomiska översikt.

3.1. De ekonomiska utsikterna

Ekonomiska konjunkturutsikter 2018—2020

Den finländska ekonomins tillväxt fortsätter i en takt på mer än 2 procent per år under de kommande åren, men avtar närmare en tillväxttakt på mindre än 1½ procent på medellång sikt.

Den snabba återhämtningen i ekonomin och den fortsatt starka ekonomiska tillväxten leder till att efterfrågan på arbetskraft ökar, och ökningen av sysselsättningen kommer att vara den snabbaste på många år. Sysselsättningsgraden stiger till 72,5 procent 2020. Arbetslösheten lindras dock långsamt trots det ökade antalet lediga arbetsplatser.

Det förutspås att Finlands BNP kommer att växa med 2,6 procent 2018. Den privata konsumtionen fortsätter att öka tack vare den förbättrade sysselsättningen. Den snabbare ekonomiska tillväxten i Finland och den positiva internationella utvecklingen upprätthåller en ökning av investeringarna. Tillväxten inom exporten avtar, men den är dock snabbare än tillväxten inom världshandeln.

År 2019 avtar den ekonomiska tillväxten till 2,2 procent. Den tilltagande inflationen bromsar tillväxten i hushållens disponibla realinkomster och konsumtionen. Den starka tillväxten inom världshandeln skapar under prognosperioden bättre utsikter för Finlands export.

År 2020 ökar BNP med 1,8 procent. Tillväxten i den privata konsumtionen avtar ytterligare, trots att ökningen av lönebeloppet fortsätter i takt med att inkomstnivån höjs. Andelen export av varor och tjänster förväntas förbli nästan oförändrad, vilket innebär att exporten även i fortsättningen huvudsakligen består av varuexport.

De privata investeringarna ökar under prognosperioden med i genomsnitt 3½—4 procent per år, men tillväxten är långsammare än under de senaste åren.

År 2018 stiger inkomstnivån med 1,9 procent. Löneglidningen förutspås bli lägre än i genomsnitt tack vare lokala avtal och företagsspecifika potter. Höjningen av inkomstnivån tilltar 2019 till 2,5 procent som en följd av de avtalsenliga höjningar som infaller under året. År 2020 kommer den goda ekonomiska tillväxten och återinförandet av semesterpenningen inom den offentliga sektorn att ytterligare snabba på höjningen av inkomstnivån till 2,8 procent.

Utsikter på medellång sikt

Den ekonomiska tillväxten avtar till mindre än 1½ procent 2021 och 2022. Den strukturomvandling inom ekonomin och befolkningsstrukturen som redan pågått flera år påverkar även de ekonomiska tillväxtutsikterna på längre sikt.

Att befolkningen i arbetsför ålder minskar medför att arbetsinsatsen minskar under de närmaste åren, men det relativa arbetskraftstalet beräknas stiga en aning särskilt i de äldre åldersgrupperna. En annan faktor som bromsar tillväxten av arbetsinsatsen är den höga strukturella arbetslösheten.

Ökningen av den totala produktiviteten har varit en viktig källa till ekonomisk tillväxt under de senaste decennierna. De senaste åren har ökningen av den totala produktiviteten varit mycket anspråkslös. Den svaga utvecklingen beror på konjunkturfaktorer, men också på strukturella faktorer. Produktionen inom sektorer med hög produktivitet har krympt avsevärt, och hela den ekonomiska strukturen har blivit allt mer serviceorienterad. Den totala produktivitetsens trendmässiga ökning har legat omkring noll under de senaste åren och ökningen beräknas även på medellång sikt vara betydligt långsammare än vad som var vanligt i början av 2000-talet.

Utöver av arbetsinsatsen och den totala produktiviteten påverkas de ekonomiska produktionsförutsättningarna också av kapitalstocken. Investeringskvoten, som har varit fortsatt låg i flera år, har bromsat ökningen av kapitalstocken och på så sätt försämrat ekonomins kommande tillväxtpotential. Den tillväxt i investeringarna som började de senaste åren förbättrar dock, om den fortsätter, i någon mån situationen.

Tabell 2. Samhällsekonomin utveckling

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BNP:s värde, md euro ¹⁾	215,8	223,8	233,1	243,1	252,0	260,1	268,3
BNP, volymförändring, %	2,1	2,7	2,6	2,2	1,8	1,3	1,1
Arbetslöshetsgrad, %	8,8	8,6	8,1	7,5	7,0	6,9	6,8
Sysselsättningsgrad, %	68,7	69,6	71,1	71,9	72,5	72,9	73,2
Konsumentprisindex, ändring, %	0,4	0,7	1,2	1,4	1,7	1,8	2,0
Lång ränta, 10 år, %	0,4	0,5	1,0	1,4	1,7	2,1	2,4

¹⁾ I kapitlet har beaktats BNP för 2017, uppdaterad av Statistikcentralen den 29 mars 2018.

3.2. Utsikterna för den offentliga ekonomin

Saldot i de offentliga finanserna i Finland har de senaste åren blivit bättre tack vare anpassningsåtgärderna och den goda ekonomiska utvecklingen. Underskottet minskade i föl till -0,6 procent av BNP. Utvecklingen av saldot i de offentliga finanserna fortsätter på ett gynnsamt sätt och den offentliga ekonomin kommer de närmaste åren att uppvisa ett svagt överskott efter mer än tio år med underskott. Ett gott konjunkturläge avhjälper dock inte hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna. Ökningen av de åldersrelaterade utgifterna till följd av förändringen i befolkningens åldersstruktur kommer automatiskt att försvaga de offentliga finanserna under en lång tid framöver. För att de offentliga finanserna ska stå på en hållbar grund också på längre sikt måste de ännu tydligare uppvisa ett överskott i början av nästa årtionde.

Den offentliga skulden började minska i förhållande till bruttonationalprodukten 2016 och under prognosperioden minskar skuldkvoten alltjämt. Nominellt blir skulden allt större och skuldsättningen ökar inom de offentliga finanserna, även om takten avtar något. Den offentliga skulden ligger på en mycket hög nivå när nästa konjunkturedgång kommer, och därför är de offentliga finanserna mycket mer sårbara än tidigare när det gäller att tackla en ny recession.

Den offentliga ekonomin i Finland består av statsförvaltningen, lokalförvaltningen och socialskyddsfonderna, som ytterligare indelas i arbetspensionsfonder som sköter den lagstadgade pen-

sionsförsäkringen och i övriga socialskyddsfonder. Från ingången av 2020 förändras den offentliga ekonomins struktur när de nya landskapen inleder sin verksamhet. Statistikcentralen beslutar först senare om sektorsklassificeringen av landskapsförvaltningen i nationalräkenskaperna. I finansministeriets prognos för den offentliga ekonomin och bedömning av det medelfristiga målet våren 2018 har landskapsförvaltningen avskilts till en egen sektor.

Statsfinanserna uppvisade ett klart underskott 2017. Underskottet minskade dock avsevärt jämfört med föregående år. Konjunkturvåxlingarna avspeglas tydligast i statsfinanserna särskilt på grund av att skatteinkomsterna är mycket konjunkturkänsliga. En stark ekonomisk tillväxt ökar statens skatteinkomster. Samtidigt minskar statens utgifter tack vare anpassningsåtgärderna enligt bilaga 6 i regeringsprogrammet. En gynnsam ekonomisk tillväxt och anpassningsåtgärderna kommer alltså att minska underskottet i statsfinanserna de närmaste åren.

Lokalförvaltningen uppvisade ett litet underskott 2017. Underskottet minskade jämfört med föregående år. Lokalförvaltningen belastas i synnerhet av ökningen av social- och hälsovårdsutgifterna till följd av förändringen i befolkningens åldersstruktur. År 2020 överförs en del av lokalförvaltningens uppgifter till landskapen som en följd av landskaps- och vårdreformen. Samtidigt överförs utgiftsökningen till följd av befolkningens stigande medelålder till landskapens ekonomi. Lokalförvaltningen kommer under prognosperioden att uppvisa ett litet underskott eller vara i balans.

Arbetspensionsanstalterna uppvisade i fjol ett överskott på något under 1 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Arbetspensionsanstalternas överskott har minskat till följd av den snabba ökningen av pensionsutgifterna, vilken inte kunnat kompenseras av ökningen av pensionsavgiftsinkomsterna och förmögenhetsinkomsterna. Saldot för övriga socialskyddsfonder har stärkts av den höjning av arbetslöshetsförsäkringspremien som genomfördes 2016 och av den minskande arbetslösheten. Övriga socialskyddsfonder uppvisar ett litet överskott under prognosperioden.

De offentliga samfundens totala utgifter minskade något i fjol. De totala inkomsterna ökade bra trots sänkningarna av arbetsgivaravgifterna och de skattelättnader som beviljades i anslutning till konkurrenskraftsavtalet. På grund av konkurrenskraftsavtalet sjönk både utgiftsgraden och skattegraden. Skattegraden och utgiftsgraden kommer fortsättningsvis att sjunka under prognosperioden.

Tabell 3. Den offentliga ekonomins centrala nyckeltal enligt nationalräkenskaperna, i förhållande till bruttonationalprodukten (%)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Skatter och socialskyddsavgifter	44,1	43,4	42,5	42,3	41,9	41,8	41,6
Offentliga samfunds utgifter	56,0	53,7	52,7	52,0	51,7	51,4	51,2
Offentliga samfunds nettokreditgivning	-1,8	-0,6	-0,6	-0,2	0,1	0,3	0,3
— Statsförvaltningen	-2,7	-1,7	-1,6	-0,9	-0,4	-0,2	-0,1
— Landskapsförvaltningen					-0,4	-0,5	-0,4
— Lokalförvaltningen	-0,4	-0,1	-0,2	-0,4	-0,1	-0,1	-0,2

Tabell 3. Den offentliga ekonomins centrala nyckeltal enligt nationalräkenskaperna, i förhållande till bruttonationalprodukten (%)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
— Arbetspensionsanstalterna	1,1	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9	0,8
— Övriga socialskyddsfonder	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Primärt saldo	-1,6	-0,3	-0,4	-0,1	0,2	0,3	0,3
Strukturellt saldo	-0,5	-0,1	-0,5	-0,6	-0,3	-0,1	-0,1
Offentliga samfunds bruttoskuld	63,0	61,4	60,4	58,9	57,4	56,7	56,0
Statsskuld	47,4	47,3	46,9	45,6	44,4	43,5	42,7

Iakttagandet av finanspolitiska regler och mål

Många av de finanspolitiska mål som regeringen ställt upp kommer enligt finansministeriets oberoende prognoser att förverkligas. Skuldsättningen inom de offentliga finanserna i förhållande till bruttonationalprodukten bröts 2016 och skuldkvoten fortsätter att minska ända fram till de första åren av 2020-talet. Även det medelfristiga målet för det strukturella saldot i de offentliga finanserna uppnås. Finland uppnådde det medelfristiga målet (-0,5 procent i förhållande till bruttonationalprodukten) 2016 och det strukturella saldot hålls i närheten av det medelfristiga målet eller ovanför det även 2018—2022.

Regeringen har dessutom ställt upp mål för saldot i de offentliga finanserna separat för staten, lokalförvaltningen och socialskyddsfonderna. Socialskyddsfonderna håller på att uppnå det överskottsmål på en procent som uppställts för dem, och lokalförvaltningens underskott hålls i enlighet med målet under 0,5 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Underskottet i statsfinanserna är dock alltför större än det eftersträvade underskottet på 0,5 procent 2019.

Utöver målet att minska skuldkvoten har regeringen som mål att stoppa skuldsättningen före 2021. Trots den snabba ekonomiska tillväxten kommer detta mål inte helt att nås. De offentliga finanserna kommer vid decennieskiftet att uppvisa ett svagt överskott, men överskottet är beroende av arbetspensionsanstalterna. Skuldsättningen i statsfinanserna fortsätter ända fram till de första åren av 2020-talet. Omfattande sjukhusinvesteringar innebär också att landskapens ekonomi uppvisar ett litet underskott.

Saldot för de offentliga samfunden och deras skulder enligt saldot och skulderna för de centrala sektorerna och enheterna utanför sektorerna

Saldot för de offentliga samfunden uppvisar ett underskott fram till 2019, varefter det uppvisar ett litet överskott. Största delen av underskottet är det underskott som statens centrala sektor, dvs. budgetekonomin, uppvisar. Lokalförvaltningens centrala sektor, dvs. kommunerna och samkommunerna, är i balans eller nästan i balans. Socialskyddsfonderna uppvisar ett överskott. Det sammanräknade underskottet för enheterna utanför de centrala sektorerna är ca 0,2 procent i förhållande till BNP.

De offentliga samfundens konsoliderade EDP-skuld understiger referensvärdet på 60 procent 2019. Största delen av skulden utgörs av skulden inom statens budgetekonomi. Också kommu-

nera och samkommunerna har avsevärda skulder. Av enheterna utanför de centrala sektorerna har främst fastighetsbolagen och några andra enheter skulder. Skulderna för enheterna utanför de centrala sektorerna växer långsamt i samma mån som enheternas underskott årligen.

En lista över de enheter som hör till offentliga samfunds undersektorer finns på Statistikcentralens webbplats.¹⁾

Tabell 4. Saldot för de offentliga samfunden och deras skulder i förhållande till BNP enligt centrala sektorer och enheter utanför de centrala sektorerna

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Offentliga samfund sammanlagt							
Saldo i förhållande till BNP	-1,8	-0,6	-0,6	-0,2	0,1	0,3	0,3
Skulder i förhållande till BNP	63,0	61,4	60,4	58,9	57,4	56,7	56,0
Centrala sektorer sammanlagt							
Saldo i förhållande till BNP	-1,5	-0,3	-0,4	0,0	0,3	0,5	0,5
Skulder i förhållande till BNP	60,7	59,2	58,1	56,5	54,9	54,1	53,4
Utomstående enheter sammanlagt							
Saldo i förhållande till BNP	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Skulder i förhållande till BNP	2,4	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7

3.3. Omstruktureringen av ekonomin, befolkningens stigande medelålder och hållbarheten inom den offentliga ekonomin

Den finländska ekonomin har under det senaste decenniet lidit av en strukturomvandling inom industrin som har försämrat möjligheterna till ekonomisk tillväxt. De kommande årens tillväxtutsikter försvagas dessutom av att befolkningen i arbetsför ålder minskar. En ytterligare, bestående utmaning inom skötseln av de offentliga finanserna är också att utgifterna för pensioner och för hälso- och sjukvård samt långtidsomsorg ökar på grund av befolkningens stigande medelålder.

Hållbarhetsunderskottet inom den offentliga ekonomin innebär att den offentliga ekonomins inkomster inte på lång sikt täcker utgifterna. Hållbarhetsunderskottet kan tekniskt sett uttryckas som skillnaden mellan det överskott som tryggar hållbarheten i den offentliga ekonomin och det strukturella underskottet i den offentliga ekonomin vid utgångsåret för beräkningen (i nuläget 2022). Det överskott som tryggar hållbarheten innebär att den offentliga ekonomin ska uppvisa ett strukturellt överskott på ungefär två och en halv procent i förhållande till BNP i början av nästa decennium för att den offentliga ekonomin ska klara av det framtida utgiftstrycket till följd av den åldrande befolkningen utan ytterligare åtgärder. I stället för ett överskott på två och en halv procent beräknas den offentliga ekonomin strukturellt i stora drag vara i balans 2022.

¹⁾http://www.stat.fi/meta/luokitukset/_linkki/julkisyhteisot.html

Finansministeriets beräknar att hållbarhetsunderskottet är ungefär två och en halv procent i förhållande till BNP. I beräkningen av hållbarhetsunderskottet har de långsiktiga åtgärder som fastställts i regeringsprogrammet för att stärka den offentliga ekonomin inte ännu beaktats, såsom social- och hälsovårdsreformen. Det uppskattade hållbarhetsunderskottet är förknippat med stor osäkerhet och uppskattningen är känslig för de använda antagandena om den framtida utvecklingen. Trots osäkerheten erbjuder beräkningen en konsekvent metod att granska den offentliga ekonomins kommande utmaningar och metoder att klara av dem.

4. Statens finansiella åtaganden och risker

Statens finansiella åtaganden och de risker som är förenade med dem kan uppstå på olika håll inom statens budgetekonomi, statens fonder eller statens affärsverk. Dessutom kan statens åtaganden uppstå inom kommunerna, den privata sektorn, statsbolagen eller finansmarknaden (t.ex. banksektorn). Staten kan även få faktiskt ansvar för att trygga kontinuiteten i någon av samhällets funktioner, trots att en lag eller ett avtal inte direkt förpliktar staten till det. I tabellen ingår en sammanfattning av statens tillgångar och av det nominella värdet för vissa definierbara åtaganden. Det är svårt att göra en entydig bedömning av riskerna i samband med åtagandena, och därför används i denna granskning för tydlighetens skull de nominella värdena för åtagandena. Uppgifterna om statens reala och finansiella förmögenhet baserar sig på finansräkenskaperna. När det gäller den finansiella förmögenheten presenteras i tabellen dessutom vissa viktiga, offentligt noterade aktieinnehav. Utöver dessa äger staten eller är delägare i flera andra företag för vilka värderingen baserar sig på bokföringsvärdet.

Konjunkturerna har avsevärt påverkat värdet på statens finansieringstillgångar. År 2008 minskade finansieringstillgångarna med över 13 miljarder euro, dvs. med över 8 procentenheter i förhållande till BNP, framför allt på grund av lägre aktiekurser. Också 2011 minskade de finansiella tillgångarna betydligt. Efter 2011 har finansieringstillgångarna ökat till följd av stigande börskurser. Staten har 2007—2017 genom sitt ägande fått utdelningsinkomster på 1,1—1,9 miljarder euro per år. År 2017 uppgick statens utdelningsinkomster till 1,3 miljarder euro, vilket motsvarar ca 2,4 procent av statens alla inkomster enligt nationalräkenskaperna. Som högst var utdelningsinkomsternas andel ca 3,9 procent 2007 och 2008.

Tabell 5. Sammanfattning av statens åtaganden och risker, md euro

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tillgångar							
Statens realltillgångar	49,5	51,1	52,4	51,8	53,0	52,6	
% av BNP	25,2	25,6	25,8	25,2	25,3	24,4	
Statens finansiella tillgångar	55,5	58,5	59,5	60,4	61,1	61,3	64,2
% av BNP	28,2	29,3	29,3	29,4	29,1	28,4	28,7
— varav							
Statskassan	10,3	7,4	4,6	3,1	4,4	3,1	3,0
Solidium	6,9	7,2	8,2	7,6	6,8	7,8	8,6
Övrigt noterat aktieinnehav	8,6	7,8	9,5	10,9	10,2	11,5	15,2
Bostadsfondens fordringar	7,7	7,2	6,5	6,0	5,4	4,8	4,2

Tabell 5. Sammanfattning av statens åtaganden och risker, md euro

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Åtaganden							
Statsskulden	79,7	83,9	89,7	95,1	99,8	102,3	105,8
% av BNP	40,5	42,0	44,1	46,6	48,2	47,8	47,3) ¹⁾
Kommunernas skuld	11,4	12,9	14,9	16,9	18,1	18,8	19,2
% av BNP	5,8	6,4	7,3	8,2	8,5	8,8	8,6
Statsborgen ²⁾	26,8	33,7	35,0	39,2	44,2	46,1	52,1
% av BNP	13,6	16,8	17,3	19,1	21,1	21,5	23,3
— Finnvera	14,0	14,8	14,6	17,5	22,6	22,6	27,7
— Studielån	1,4	1,5	1,6	1,8	2,0	2,3	2,7
— EFSF	0,5	5,1	6,2	6,6	6,2	6,3	7,0
— Finlands Bank	0,6	0,8	0,7	0,6	0,5	0,6	0,4
— Statliga fonder	9,1	10,2	11,2	11,8	12,3	13,2	13,8
— Övriga	1,0	1,2	0,8	0,9	0,6	1,1	0,4
Kapitalåtaganden	5,8	17,0	17,1	17,2	17,8	18,0	17,9
% av BNP	3,0	8,5	8,4	8,4	8,5	8,4	8,0
Övriga åtaganden	112,3	119,0	117,8	132,9	130,8	129,5	128,3
% av BNP	57,0	59,6	57,8	64,8	63,2	60,5	57,4
— Budgetekonomin	110,4	117,0	115,4	130,4	128,3	126,9	125,5
— Fondekonomin	0,4	0,5	0,6	0,7	0,9	1,2	1,6
— Affärsverken	1,5	1,5	1,8	1,8	1,6	1,4	1,2

¹⁾ Förhandsuppgift

²⁾ Statsborgen och statsgarantierna presenteras närmare i bilaga 12 till statsbokslutet.

Statens åtaganden omfattar förutom statsskulden och pensionsansvar främst borgensförbindelser och garantier vars nominella belopp har ökat avsevärt under de senaste åren. I synnerhet borgensstocken i anslutning till Finnvera och statens fonder har ökat. Huvuddelen av fondernas borgensstock — 13,7 miljarder euro vid utgången av 2017 — utgörs av Statens bostadsfond. Ökningen i Finnveras borgensförbindelser har gällt exportgarantier och Finnveras medelsanskaffning. Ökningen i Statens bostadsfonds borgensstock har främst gällt sådan finansiering av hyreshus och bostadsrättshus som garanteras av staten.

Det nominella beloppet av statsborgen och statsgarantier har fördubblats på 2010-talet och är nu ca 23 procent i förhållande till totalproduktionen. Dessutom har de infodringsbara kapitalåtagandena gentemot internationella finansiella institut mångdubblats närmast till följd av skötseln av den ekonomiska krisen i EU. Finlands totala borgensexponeringar för skötseln av den eurokris som började 2010 uppgick vid utgången av 2017 till ca 10,3 miljarder euro.

I internationellt perspektiv är borgensförbindelserna inom den offentliga sektorn i Finland på hög nivå. Det är svårt att jämföra de nominella värdena för borgensförbindelser mellan olika länder bl.a. på grund av olika rapporteringspraxis. Enligt tillgängligt material från Eurostat var borgensförbindelserna inom Finlands offentliga finanser i förhållande till totalproduktionen de högsta

bland EU-länderna 2016. Även i fråga om statsborgen är Finlands borgensnivå den högsta bland EU-länderna. Stocken för statsborgen växte i Finland snabbast i hela EU-området 2013—2016.

Riskerna i samband med de offentliga finanserna är ofta på många sätt bundna till den allmänna ekonomiska utvecklingen. I ett exceptionellt svårt ekonomiskt läge kan de offentliga finanserna försvagas genom samtidig påverkan av flera olika faktorer. Riskerna i samband med makroutvecklingen, den offentliga skuldsättningen, den offentliga sektorns ägande, beviljade lånegarantier och exportgarantier samt övriga åtaganden inom den offentliga sektorn korrelerar med varandra. Under normala konjunkturväxlingar realiseras dock vanligen bara en del av riskerna.

Kostnaderna för realisering av statens åtaganden kan utgöra en betydande börda för nationalekonomin. Detta accentuerar vikten av en noggrann hantering av statens finansiella åtaganden och av en tillräcklig riskhantering och uppföljning, särskilt i en situation då statsfinanserna alltjämt uppvisar ett underskott.

Statens finansiella åtaganden och de risker som är förenade med dem behandlas närmare i den risköversikt som offentliggörs av finansministeriet.

5. Statsfinanserna

5.1. Rambestämmelsen för statsfinanserna

Systemet med ramar för statsfinanserna grundar sig på de bindande, reella totala ramar som gjorts upp för valperioden och i vilka man årligen endast gör behövliga justeringar av pris- och kostnadsnivån samt strukturella korrigeringar. Ramsystemet grundar sig på ex ante-utvärdering, vilket innebär att systemet begränsar de utgifter som kan budgeteras i statsbudgeten. Ramförfarandet fastställer maximibeloppet till ca 80 procent av utgifterna i statsbudgeten. Utanför ramarna för statsfinanserna lämnas utgifter som växlar med konjunkturerna och den automatiska finansieringen, såsom utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa, lönegaranti, bostadsbidrag och statens andel av utgifterna för utkomststöd. De nämnda utgifterna inkluderas likväl i ramarna när det gäller hur de ändringar som gjorts i grunderna för utgifterna inverkar på dem. Utanför ramarna lämnas dessutom bl.a. ränteutgifterna för statsskulden, mervärdesskatteutgifterna, finansinvesteringarna och de utgifter där staten fungerar som teknisk förmedlare av medfinansiering från utomstående. Ramarna omfattar inte de fonder som står utanför statens budgetekonomi.

I ramarna ingår även tilläggsbudgetarna för vilka det har reserverats en viss andel i ramarna, en s.k. tilläggsbudgetreserv. I de årliga rambesluten ges även ramarna för de olika förvaltningsområdena, men det är endast de totala ramarna för valperioden, dvs. utgiftstaket, som är bindande. Omfördelningar kan göras mellan förvaltningsområdena. Mellan ramarna för valperioden och de förvaltningsområdesspecifika ramarna finns utöver tilläggsbudgetreserven också en s.k. ofördelad reserv som fördelas senare. Om utgiftsnivån efter tilläggsbudgetarna stannar under ramnivån kan skillnaden, dock högst 200 miljoner euro, följande år trots ramen användas för utgifter av engångsnatur.

5.2. Utgiftsutvecklingen inom budgetekonomin och anslagsramen

Utvecklingen av utgifterna inom budgetekonomin 2018—2022

Utgifterna inom budgetekonomin beräknas till 55,1 miljarder euro 2019, vilket är 0,7 miljarder euro mindre än vad som budgeterats för 2018. Minskningen i anslagen beror bl.a. på att spetsprojektfinansiering faller bort och att utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa minskar. Jämfört med rambeslutet våren 2017 är utgiftsnivån i genomsnitt ca 0,2 miljarder euro högre 2019—2021 när man inte beaktar förändringen till följd av ikraftträdandet av landskaps- och vårdreformen. De ökade utgifterna beror bl.a. på de tilläggsatsningar på trafikprojekt och de förbättringar av de sociala förmånerna som det fattats beslut om i budgeten för 2018 och beslutats om i planen för de offentliga finanserna för 2019—2022. Nivån på utgifterna inom budgetekonomin stiger också på grund av de lagstadgade index- och priskorrigeringsarna. Bland annat på grund av statens avtalsuppgörelse höjs utgiftsnivån med 130 miljoner euro 2019. Däremot har kalkylen över statens utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa sjunkit avsevärt jämfört med det förra rambeslutet och justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna blir mindre än beräknat. Utan de ändringar som följer av landskaps- och vårdreformen beräknas utgifterna inom budgetekonomin öka nominellt med i genomsnitt ca 1½ procent per år under ramperioden. Reellt sett beräknas utgifterna dock minska en aning i genomsnitt per år.

Nivån på utgifterna i ramen uppgår 2019 till ca 44,2 miljarder euro, vilket är ungefär lika mycket som de ramutgifter som budgeterats för 2018. Till följd av landskaps- och vårdreformen stiger nivån på ramutgifterna med ca 12 miljarder euro 2020 och uppgår till 57,4 miljarder euro i slutet av ramperioden.

Ramen för valperioden för statsminister Sipiläs regering sträcker sig till 2019. Den ofördelade reserven för 2019 uppgår till 100 miljoner euro, och dessutom reserveras 300 miljoner euro för tilläggsbudgetarna.

Utgifter utanför ramen

Utgiftsregeln sätter ett maximibelopp för huvuddelen, ungefär fyra femtedelar, av utgifterna inom budgetekonomin. Utanför ramarna lämnas bl.a. de konjunkturrelaterade utgifterna, ränteutgifterna för statsskulden och de utgifter där staten fungerar som teknisk förmedlare av medfinansiering från utomstående. Dessutom har överföringen till televisions- och radiofonden sedan 2018 behandlats som en post utanför ramen.

Utgifterna utanför ramen beräknas uppgå till ca 10,9 miljarder euro 2019. Jämfört med budgeten för 2018 minskar utgifterna utanför ramen klart i synnerhet på grund av minskningen av de konjunkturrelaterade utgifterna. Också bl.a. bortfallet av kapitaliseringen av universitet och yrkeshögskolor minskar nivån på utgifterna utanför ramen.

Åren 2019—2022 beräknas utgifterna utanför ramen uppgå till i genomsnitt ca 11,7 miljarder euro per år. Till följd av landskaps- och vårdreformen görs det betydande ändringar av teknisk natur i posterna utanför ramen. Till följd av reformen minskar kompensationerna till kommunerna för ändringarna i skattegrunderna 2020 i och med att de huvudsakligen överförs till landskaps finansiering, som är en post som ska inkluderas i ramen. Reformen innebär dessutom att de

tekniska genomgångsposterna blir större på grund av modellen för mervärdesskattekomensation till landskapen, vilken avviker från motsvarande kommunala kompensationsmodell.

De konjunkturrelaterade utgifterna som helhet kommer att minska under ramperioden i och med att sysselsättningsläget förbättras. Ränteutgifterna väntas öka under ramperioden som en följd av den förväntade höjningen av räntenivån. Även mervärdesskatteanslagen väntas stiga.

Jämfört med planen för de offentliga finanserna våren 2017 är nivån på utgifterna utanför ramen ca 300 miljoner högre i slutet av ramperioden, vilket framför allt beror på de ökade mervärdesskatteutgifterna bl.a. inom försvarsministeriets förvaltningsområde. Även de utgifter som motsvarar intäktsföringen från penningsspelsverksamheten har stigit jämfört med i fjol.

	2019	2020	2021	2022
Konjunkturrelaterade utgifter	4,6	4,5	4,4	4,3
Kompensation till kommunerna för ändringarna i skattegrunderna	0,6	0,1	0,2	0,2
Utgifter motsvarande inkomster från EU	1,1	1,1	1,1	1,1
Utgifter motsvarande Veikkaus Ab:s intäkter	1,0	1,0	1,0	1,0
Ränteutgifter	1,2	1,3	1,4	1,5
Finansiella investeringar	0,4	0,4	0,4	0,3
Tekniska genomgångsposter	0,3	1,5	1,7	1,7
Mervärdesskatteanslag	1,2	1,2	1,5	1,5
Överföring till statens televisions- och radiofond	0,5	0,5	0,5	0,5
Sammanlagt	10,9	11,6	12,2	12,2

Justeringar av pris- och kostnadsnivån samt strukturella ändringar

Nivån på valperiodens utgiftsram justeras årligen för att den ska motsvara de strukturella ändringarna i ramen samt de ändringar som sker i prisnivån. Rambeslutet för 2018—2021 gjordes upp enligt pris- och kostnadsnivån för 2018. Rambeslutet för 2019—2022 görs upp enligt prisnivån för 2019, vilket betyder att nivån på ramen för 2018 justeras uppåt med 535 miljoner euro. De indexbesparingar som man beslutat om tidigare har en minskande verkan på prisjusteringen. Dessutom korrigeras nivån på ramen för 2019 enligt de strukturella ändringarna i ramen så att nivån sjunker med sammanlagt 12 441 miljoner euro. Den största förändringen är det beslut att skjuta fram landskaps- och vårdreformen med ett år till 2020 som fattades efter det förra rambeslutet och som innebär att de strukturella ändringarna i budgeten i anslutning till reformen och motsvarande ramkorrigeringar faller bort från 2019. De strukturella korrigeringarna i ramen och justeringarna av pris- och kostnadsnivåer beskrivs närmare i bilaga 2.

	2019
Rambeslutet 28.4.2017	56 483
Justeringar av pris- och kostnadsnivån	535
Strukturella ändringar	-12 441
Justerad ram för valperioden	44 578

Tabell 6. Ramarna för statsfinanserna enligt förvaltningsområde samt en uppskattning av utgifterna utanför ramen 2019—2022, mn euro enligt pris- och kostnadsnivån 2019

	2019	2020	2021	2022
23. Statsrådets kansli	234	174	171	171
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	25	25	25	25
Sammanlagt	259	199	196	196
24. Utrikesministeriet	951	981	1 004	1 033
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	156	156	156	156
Sammanlagt	1 107	1 137	1 160	1 190
25. Justitieministeriet	921	865	878	875
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	45	44	44	44
Sammanlagt	966	909	922	919
26. Inrikesministeriet	1 310	1 299	1 270	1 240
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	120	119	110	108
Sammanlagt	1 430	1 419	1 380	1 348
27. Försvarsministeriet	2 809	2 744	3 763	3 763
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	374	380	740	741
Sammanlagt	3 184	3 124	4 503	4 505
28. Finansministeriet	16 408	29 548	29 696	29 925
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	941	1 746	1 932	1 994
Sammanlagt	17 349	31 294	31 628	31 919
29. Undervisnings- och kulturministeriet	5 803	5 773	5 752	5 726
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	588	587	585	585
Sammanlagt	6 391	6 361	6 336	6 311
30. Jord- och skogsbruksministeriet	1 560	1 469	1 595	1 565
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	969	904	980	962
Sammanlagt	2 529	2 373	2 575	2 527
31. Kommunikationsministeriet	1 980	1 918	1 862	2 067
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	904	895	895	888
Sammanlagt	2 884	2 813	2 757	2 956
32. Arbets- och näringsministeriet	2 122	1 443	1 428	1 355
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	510	510	486	447
Sammanlagt	2 632	1 953	1 914	1 802
33. Social- och hälsovårdsministeriet	9 788	9 164	9 169	9 232
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	5 062	4 909	4 822	4 730
Sammanlagt	14 850	14 073	13 991	13 960
35. Miljöministeriet	160	153	151	146
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	6	6	6	6
Sammanlagt	166	160	157	153
36. Räntor på statsskulden	-	-	-	-
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	1 211	1 286	1 364	1 520
Sammanlagt	1 211	1 286	1 364	1 520
Ramarna för förvaltningsområdena sammanlagt¹⁾	44 178	55 667	56 868	57 226
Uppskattning av utgifterna utanför ramen sammanlagt	10 922	11 579	12 155	12 216
Huvudtitlarna sammanlagt	55 100	67 247	69 023	69 442

Tabell 6. Ramarna för statsfinanserna enligt förvaltningsområde samt en uppskattning av utgifterna utanför ramen 2019—2022, mn euro enligt pris- och kostnadsnivån 2019

	2019	2020	2021	2022
Ramen för valperioden	44 578			
— Ramarna för förvaltningsområdena sammanlagt	44 175			
— Tilläggsbudgetreserv	300			
— Ofördelad reserv	100			

¹⁾ Huvudtitlarna 21 och 22 ingår i slutsumman.

5.3. Riktlinjer för budgetekonomin 2019—2022

I planen för de offentliga finanserna 2019—2022 ingår följande ytterligare satsningar inom utgiftsramen:

- sysselsättningen
- ojämlikheten
- säkerheten.

När det gäller sysselsättningen har anslagstillägg riktats bl.a. till genomförandet av aktiveringsmodellen samt uppmuntran till att ta emot kortvarigt arbete, vilket regeringen reserverar 20 miljoner euro för.

För att minska ojämlikheten höjs bl.a. garantipensionen och de dagpenningar som betalas ut till minimibelopp.

I säkerhetspaketet ingår tilläggsatsningar i bl.a. en reform av förvandlingsstraff för böter.

Ovannämnda helheters inverkan på anslagen beskrivs närmare nedan i de avsnitt som gäller respektive förvaltningsområde.

Anpassningen av statsfinanserna

Bilaga 6 till regeringsprogrammet innehåller beslut om regeringsperiodens anpassningsåtgärder inom den offentliga ekonomin. Storleken på anpassningsåtgärderna på utgiftssidan inom budgetekonomin enligt bilaga 6 har beräknats till ca 2,9 miljarder euro 2019 och ökningen uppgår till ca 0,7 miljarder euro jämfört med 2018 i och med att flera sparåtgärder, t.ex. de besparingar som följer av nedskärningarna i fullmakter och indexfrysningarna, har större effekt fr.o.m. 2018.

I planen för de offentliga finanserna 2018—2021 fattades det beslut om att utvidga beslutet i regeringsprogrammet att minska kommunernas uppgifter och skyldigheter med 1 miljard euro till att gälla hela den offentliga sektorn. Produktivetsmålet på 0,5 % för digitalisering av statens verksamhet och utvecklande av produktiviteten som det fattades beslut om i anslutning till miljardbesparingen har inbegripits i anslagen för förvaltningsområdena fr.o.m. 2020. För justitieministeriets, inrikesministeriets och försvarsministeriets förvaltningsområden samt för tullens om-

kostnader gäller ett mål på 0,3 procent. Detta och andra besparingar som gäller statens omkostnader beskrivs närmare i avsnitt 5.3.2.

Vad gäller den kommunala ekonomin granskas anpassningsåtgärderna i avsnitt 7.2 och vad gäller de offentliga finanserna som en helhet i avsnitt 9.1.

Landskaps- och vårdreformen

Landskaps- och vårdreformen, genom vilken ansvaret för att ordna social- och hälsojourer överförs från kommunerna och samkommunerna till 18 landskap fr.o.m. den 1 januari 2020, har beaktats i planen för de offentliga finanserna. På landskapens ansvar överförs bl.a. räddningsväsendets uppgifter och uppgifter inom miljö- och hälsoskydd, regionutveckling och strukturfond-sverksamhet samt uppgifter som gäller främjande av näringarna.

För den allmänna finansieringen av landskapen anvisas finansiering som grundar sig på uppgifterna inom social- och hälsovårdstjänsterna och räddningsväsendet samt en finansiering på sammanlagt ca 18,3 miljarder euro fr.o.m. 2020 för de uppgifter som ska överföras från staten och kommunerna, som omfattar överföringen av kommunernas skatteintäkter samt överföringen av statsandelen för basservice och övriga utgiftsmoment i statens budget. I ersättning för landskapens mervärdesskattekostnader reserveras 1,2 miljarder euro fr.o.m. 2020. För det förberedande arbetet för genomförandet av landskaps- och vårdreformen och för stödet för genomförande av reformen anvisas ca 213 miljoner euro år 2019.

Landskapens finansiering behandlas närmare i avsnitt 5.3.1 om finansministeriets förvaltningsområde, och i avsnitt 6 behandlas landskapens ekonomi som en helhet.

Utgifter till följd av de asylsökande

När det gäller migrationsutgifterna har som antagande använts en uppskattning om 4 000 asylsökande per år. Uppskattningen av antalet personer inom mottagningsverksamheten har stigit på grund av de många och utdragna besvärprocesserna. Även uppskattningen av antalet personer som får bifallande beslut har höjts. På grund av att antagandet ändrats höjs kalkylen för migrationsutgifterna under ramperiodens tre första år, men utgiftsposten för 2022 minskar något. Som helhet förväntas dock migrationsutgifterna minska årligen med i genomsnitt 8 %.

5.3.1. Riktlinjer för de olika förvaltningsområdena

Statsrådets kansli

Anslagsnivån för statsrådets kanslis huvudtitel är 259 miljoner euro 2019. I ramen för 2019 ingår ett anslag på 60 miljoner euro för Finlands EU-ordförandeskapsperiod. Fram till 2022 minskar anslagsnivån för huvudtiteln till 195 miljoner euro.

Anslagen för statsrådets kanslis omkostnader minskar under ramperioden till 116 miljoner euro. I ramen har de lokalutgifter som beror på renoveringen av Sjöekipaget beaktats.

Statsrådets kansli leder förberedelserna inför Finlands EU-ordförandeskapsperiod 2019 och sköter samordningen av de ärenden som gäller planeringen och genomförandet. För de totala utgif-

terna för EU-ordförandesperioden finns det en beredskap för sammanlagt 70 miljoner euro 2017—2020. Utöver detta finns det under inrikesministeriets huvudtitel ett tillägg till anslaget för säkerhetsutgifter under ordförandesperioden.

För åtgärdsprogrammet Sunda lokaler 2028 anvisas 0,5 miljoner euro år 2019 och 1,5 miljoner euro per år 2020—2022. Syftet med åtgärdsprogrammet är att göra offentliga byggnader sunda och att effektivisera vården och rehabiliteringen för personer som lider av dålig inomhusluft.

För Finlands deltagaravgifter till Europeiska kompetenscentret för motverkande av hybridhot anvisas ett årligt anslag på 0,8 miljoner euro.

Utrikesministeriets förvaltningsområde

Anslagen under utrikesministeriets huvudtitel uppgår till i genomsnitt ca 1,1 miljarder euro per år under ramperioden.

Målet för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik är att stärka Finlands internationella ställning, trygga vår självständighet och territoriella integritet, förbättra finländarnas säkerhet och välfärd och upprätthålla ett fungerande samhälle. En ekonomi på hållbar grund och internationell konkurrenskraft stöder uppnåendet av dessa mål. Som verksamhetsmässiga tyngdpunkter beaktas den arktiska regionen, säkerheten kring Östersjön, ett starkare samarbete mellan Finland och Sverige, det transatlantiska samarbetet och fredsmedlingen på ett konsekvent sätt i verksamheten. Ett eget representationsnätverk är viktigt för att Finland ska kunna påverka och utbyta information och för att öka säkerheten och välfärden i Finland. De medborgartjänster som utrikesförvaltningen erbjuder utvecklas med beaktande av den lagstiftning om medborgartjänster som ska ses över. Samtidigt säkerställs det att de tjänster som hör till utrikesförvaltningens uppgifter är en positiv faktor när man konkurrerar om internationella talanger som överväger att flytta till Finland. För att öka Finlands exportmöjligheter stärks nätverket Team Finland genom anställning av special-sakkunniga med fokus på handelsekonomiska frågor som stationeras vid utvalda finska beskickningar; för detta anvisas ett anslag på 1,6 miljoner euro per år. Finland är ordförande för Arktiska rådet 2017—2019, ordförande för Europarådet 2018—2019 och EU-ordförande i slutet av 2019.

Ett långsiktigt mål inom utvecklingsarbetet är att höja utvecklingsfinansieringen till den andel på 0,7 procent av bruttonationalinkomsten som är FN:s mål. Anslagen för det ordinarie utvecklingsarbetet uppgår till ca 573 miljoner euro 2019 och till ca 649 miljoner euro 2022. Det genomsnittliga förhållandet mellan anslagen för utvecklingsarbete och bruttonationalinkomsten är under ramperioden ca 0,37 procent per år. För finansinvesteringar inom utvecklingsarbete föreslås ett anslag på 130 miljoner euro 2019—2022.

Riktlinjerna i utrikes- och försvarspolitiska redogörelsen (2016), strategin för civil krishantering (2014) och åtgärdsprogrammet för fredsfrämjande (2011) har beaktats i anslagen för krishantering. Anslagen för militär krishantering uppgår under ramperioden till i genomsnitt ca 110 miljoner euro per år (utrikesministeriets och försvarsministeriets förvaltningsområden sammanlagt). I utgifterna för militär krishantering görs ett tillägg på grund av de fortsatta operationerna i Libanon och Irak och den ökade styrkan för operationen i Afghanistan. Anslagen på 15 miljoner euro för den civila krishanteringens möjliggör en nivå som motsvarar ungefär 120 sakkunniga per år.

I samarbetet med Östersjöområdet, Barentsregionen och arktiska regionen betonas det multilaterala samarbetet i de nordliga regionala råden, politiken för den nordliga dimensionen och verkställandet av regeringens Rysslandspolitik. Vid dimensioneringen av anslaget har man beaktat samarbetet och projekten för Finlands ordförandeskap i Arktiska rådet.

Justitieministeriets förvaltningsområde

Anslagen under justitieministeriets huvudtitel minskar under ramperioden från 966 miljoner euro till 919 miljoner euro, vilket bl.a. beror på ändringarna i valutgifterna och WinCapita-ersättningarna samt färdigställandet av IKT-projekt.

Den ekonomiska rådgivningen och skuldrådgivningen överförs vid ingången av 2019 från arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde till justitieministeriets förvaltningsområde till rätts-hjälpsbyråerna inom rättshjälps- och intressebevakningsdistrikten. Verksamheten genomförs genom en årlig finansiering på 7,7 miljoner euro, varav 4,7 miljoner euro är en överföring mellan förvaltningsområdena och 3 miljoner euro annan statlig budgetfinansiering.

Målet är att domstolsmyndigheten ska inleda sin verksamhet 2020. Domstolsmyndighetens uppskattade årliga behov av anslag är 3,3 miljoner euro, vilket ökar anslagsbehovet med uppskattningsvis 1,7 miljoner euro jämfört med den tidigare ramen för förvaltningsområdet. I motsvarighet till överföringen av uppgifter överförs uppskattningsvis 1,6 miljoner euro till domstolsmyndigheten inom den nuvarande ramen för förvaltningsområdet.

För utgifter för reformen av förvandlingsstraff för böter anvisas 0,3 miljoner euro år 2020, 9,1 miljoner euro år 2021 och 8,8 miljoner euro år 2022.

För att underlätta situationen för överskuldssatta anvisas 8 miljoner euro år 2019—2020 och 9 miljoner euro år 2021—2022. Genom anslagsökningarna strävar man efter att utvidga möjligheterna till ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning, effektivisera rådgivningen för gäldenärer inom utsökning och försnabba domstolsbehandlingarna i ärenden som gäller överskuldssättning.

För utgifter för att se över straffnivån för sexualbrott mot barn anvisas 0,435 miljoner euro år 2019 och 0,87 miljoner euro åren 2021—2022. För utgifter för att minska återfallen i våldsbrott reserveras 0,67 miljoner euro år 2019 samt 1,34 miljoner euro för åren 2019—2022.

För utgifter för komplettering av systemet med tilläggsåtgärder i samband villkorligt fängelse anvisas 1,1 miljoner euro 2019 samt 2,2 miljoner euro från och med 2020. För utgifter för justering av bestämmelserna om villkorlig frihet anvisas 2,2 miljoner euro från och med 2021.

Kontaktarbetet med fångar med invandrarbakgrund utvecklas vid Brottsförhållningsmyndigheten i syfte att förhindra radikaliseringsprojektet för ett kvinnofängelse i Tavastehus försenas och projektet beräknas bli slutfört hösten 2020, vilket minskar Brottsförhållningsmyndighetens behov av anslag med 2,5 miljoner euro 2019 och 1,9 miljoner euro 2020.

Fängelserna i Uleåborg och Pelso bibehålls och de nyinvesteringar som krävs inleds. För detta reserveras 6,6 miljoner euro från och med 2022.

Resurserna för justitieministeriets lagberedning stärks och verksamhetsförutsättningarna för diskrimineringsombudsmannens och dataombudsmannens ökade uppgifter tryggas.

Sametingets verksamhetsförutsättningar tryggas. Sametingets viktigaste uppgift är att förverkliga samernas kulturella autonomi och att trygga bevarandet och utvecklingen av samernas urfolkscultur.

Inrikesministeriets förvaltningsområde

Anslagsnivån för inrikesministeriets huvudtitel är högre under denna ramperiod än under föregående period. Under ramperioden kommer anslagsnivån dock att sjunka från ca 1,4 miljarder euro till ca 1,3 miljarder euro.

Nivån på den inre säkerheten hålls på samma goda nivå som tidigare i Finland. Finlands inre säkerhet hänger samman med säkerhetsläget i de andra EU-medlemsstaterna och grannländerna. Dessutom ställer även de internationella förpliktelserna krav på verksamheten. Centrala teman under denna ramperiod är migrationen, gränssäkerheten, cybersäkerheten, brottsbekämpningen och terrorismbekämpningen.

Det antal årsverken för polismän som behövs för att trygga nuvarande nivå på verksamheten har uppskattats till 7 200 under ramperioden, vilket man strävar efter att säkerställa med en tilläggsfinansiering på 18 miljoner euro 2019 och en höjning på 16,4 miljoner euro 2020—2022. Lagstiftningsändringarna medför också resursbehov under hela ramperioden. Med anslagen säkerställs det att polisen kan uppfylla sina förpliktelser och sörja för sin funktionsförmåga. För förvandlingsstraff för böter anvisas dessutom ett tillägg på 2 miljoner euro per år från och med 2020.

För att Skyddspolisen även 2019—2022 ska kunna behålla sin kärnverksamhet och sin funktionsförmåga på nuvarande nivå stärks ämbetsverkets årliga finansiering permanent med 2,5 miljoner euro per år. Skyddspolisens verksamhetsfält har förändrats och förändras snabbt. I förslaget till lagstiftning om civil underrättelseinhämtning har det föreslagits att Skyddspolisen blir en kombinerad säkerhetstjänst inom landet och underrättelsetjänst för utlandet. För detta anvisas en permanent tilläggsfinansiering på 10 miljoner euro per år. Terrorismbekämpningens verksamhetsfält har påverkats av terrorattacker i Finland och Europa och extremiströrelsen som blivit allt mer framträdande.

För gränsbevakningsväsendets kärnverksamhet och tryggheten av tillväxten och smidigheten på Helsingfors-Vanda flygplats reserveras ett tilläggsanslag på sammanlagt 2,5 miljoner euro per år under ramperioden.

Landskaps- och vårdreformen träder i kraft vid ingången av 2020. Projektet för att reformera räddningsväsendet framskrider i samma takt som landskaps- och vårdreformen, och för räddningsväsendets IKT-utgifter i anslutning till landskapsreformen reserveras sammanlagt 9,9 miljoner euro 2019—2022. För detta ändamål har det redan beviljats 3 miljoner euro i budgeten för 2018.

Tryggheten av nödcentralverksamheten förutsätter ett fungerande nödcentralssystem och tillräckliga personalresurser, vilket ökar det årliga behovet av anslag med 0,4 miljoner euro under

ramperioden. För utbildningen av räddningsmän vid nödcentralerna anvisas en årlig tilläggsfinansiering på 0,265 miljoner euro. För utvecklandet av utbildningssystemet inom räddningsväsendet anvisas under ramperioden årligen 0,2 miljoner euro för en reform av utbildningssystemet för avtalsbrandkårspersonalen.

I den prognos som grundar sig på utvecklingen av den rådande flyktingsituationen och olika länders åtgärder bereder sig Finland på att årligen behandla ca 4 000 nya asylansökningar och att ta emot 750 kvotflyktingar årligen. De nya ansökningarna, de ansökningar som görs på nytt, de ansökningar som returnerats på basis av Dublinavtalet och de ansökningar som returnerats från besvärinstanserna till Migrationsverket innebär att det kommer in sammanlagt ca 7 000—8 000 ansökningar årligen under ramperioden. Bedömningen av antalet asylsökande och finansieringsbehovet är dock förenade med betydande osäkerhetsfaktorer bl.a. eftersom besluten på EU-nivå fortfarande bereds. Anslagen för frivillig återresa minskas till 3,8 miljoner euro under ramperioden.

Försvarsministeriets förvaltningsområde

Anslagsnivån för försvarsministeriets huvudtitel uppgår till 3,2 miljarder euro 2019 och stiger under ramperioden till 4,5 miljarder euro. Höjningen är huvudsakligen en följd av den planerade finansieringen för försvarsministeriets projekt för utvecklande av den strategiska kapaciteten.

Finlands försvar baserar sig på allmän värnplikt och försvar av hela landet. I enlighet med regeringsprogrammet ska Finland bedriva en aktiv utrikespolitik, stärka vårt lands försvarsförmåga och intensifiera det internationella säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet. Man säkerställer att försvaret är trovärdigt under alla omständigheter och utvecklar det så att det svarar mot de ökade kraven i verksamhetsmiljön. Förändringen i den säkerhetspolitiska miljön bedöms bli långvarig.

Regeringen vidtar åtgärder för en omorganisering av den frivilliga försvarsutbildningen så att den behövliga tilläggsfinansieringen på 6,5 miljoner euro från och med år 2020 betalas med anslag under försvarsministeriets förvaltningsområde genom interna omfördelningar.

Under ramperioden genomförs 2020-talets strategiska projekt gällande sjö- och luftförsvarets kapacitet som inleddes 2015. Inom dessa projekt ersätts marinens åldrande stridsfartyg och kapaciteten i fråga om flygvapnets Hornetplan. I anslagen för 2021—2022 ingår den uppskattade finansieringen på 1,0 miljarder euro per år för de första åren av HX-jaktplansprojektet och de årliga utgifterna för projektet Flottilj 2020.

För omkostnaderna avsätts finansiering för skötseln av de nya lagstadgade uppgifter som lagen om militär underrättelseinhämtning förutsätter. I materiel- och förvaltningsutgifterna för militär krishantering görs dessutom ett tillägg på grund av de fortsatta operationerna i Libanon och Irak och den ökade styrkan för operationen i Afghanistan.

I anslagen för anskaffning av försvarsmateriel, försvarsmaktens omkostnadsanslag (exkl. personalkostnader) och anslagen för militär krishantering (exkl. personalkostnader) görs det varje år kostnadsnivåjusteringar i enlighet med etablerad praxis.

Finansministeriets förvaltningsområde

Den totala anslagsnivån för finansministeriets huvudtitel stiger under ramperioden från 17,3 miljarder euro till 31,9 miljarder euro. Ökningen hänför sig till den finansieringslösning inom landskaps- och vårdreformen som innebär att sådana utgifter som tidigare finansierats av kommunerna ska omfattas av den statliga finansieringen.

I Befolkningsregistercentralens anslag under ramperioden ingår finansieringen av vissa informations- och kommunikationstekniska uppgifter inom den offentliga förvaltningen som överfördes från finansministeriet 2018 samt finansieringen av Medborgarrådsgivningen som överfördes från Statskontoret. Avsikten är att överföringarna ska fortsätta under ramperioden så att man till Befolkningsregistercentralen koncentrerar tjänster som främjar digitaliseringen av samhället. I planen för de offentliga finanserna ingår en överföring av konsumentrådgivningens uppgifter och av ett anslag på 3,7 miljoner euro från magistraterna till Konkurrens- och konsumentverket den 1 januari 2019, eftersom konsumentrådgivning inte fogas till den helhet som det nya ämbetsverket bildar.

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet Luova inleder sin verksamhet den 1 januari 2020. I planen för de offentliga finanserna har man beaktat bortfallet av momentöverföringarna 2019 på grund av att starten skjuts fram med ett år samt anslaget för verksamheten på ca 87 miljoner euro per år fr.o.m. 2020.

Anslagsnivån för pensionerna uppgår till ca 5,1 miljarder euro 2019 och stiger under ramperioden till ca 5,2 miljarder euro.

För ersättningar enligt lagen om olycksfall i militärtjänst anvisas 2,5 miljoner euro per år under ramperioden.

Anslag i anslutning till genomförandet av landskaps- och vårdreformen har under finansministeriets huvudtitel samlats under moment 28.70.05. Anslaget används för lednings-, styrnings- och samordningsuppgifter i anslutning till landskaps- och vårdreformen vid de ministerier som deltar i genomförandet. Dessutom används anslaget för förändringstöd i reformen för att säkra genomförandet av reformen i landskapen samt för finansiering av landskapens verksamhet före 2020. År 2019 har ca 213 miljoner euro reserverats för finansieringen under momentet, varav 95 miljoner euro är stöd för landskapens förberedande arbete och ca 98 miljoner euro anvisas för genomförandet av reformprogrammet för digitalisering av tjänsterna och IKT-stödet för landskapens förberedande arbete. För ersättning för mervärdesskatt till den temporära förvaltningen har reserverats 15 miljoner euro. För att producera de digitaliserings- och IKT-tjänster som landskapen behöver är man beredd att kapitalisera landskapens IKT-servicecenter Vimana Oy genom att överföra ca 30 miljoner euro av statens aktieinnehav till bolaget.

Betalningarna till Europeiska unionen ökar från 2,1 miljarder euro till 2,4 miljarder euro under ramperioden. I ramförslaget för 2019—2022 ingår ett tillägg på ca 300 miljoner euro jämfört med föregående ramperiod på grund av de justeringar som gjorts med anledning av Finlands starka ekonomiska utveckling och ändringen av nivån på EU:s fleråriga budgetram, där betalningarna hopas till de sista åren av nuvarande finansieringsperiod 2014—2020. Diskussionerna om EU:s

kommande finansieringsperiod från 2021 inleds egentligen i maj 2018 då kommissionen lämnar ett förslag om saken.

Landskapens finansiering

Regeringen beslöt att skjuta fram genomförandet av landskapsreformen med ett år till 2020. Denna ändring har beaktats i planen för de offentliga finanserna. Landskapens finansiering har beaktats i enlighet med de regeringspropositioner som behandlas i riksdagen.

De nya landskapen har inte beskattningsrätt och de finansierar sin verksamhet i huvudsak med statlig finansiering. En stor del av den statliga finansieringen har allmän täckning, men en del av uppgifterna ska finansieras med särskild finansiering enligt speciallagar och statsbudgeten. Finansieringen inkluderar de uppgifter som överförs från kommunerna, varav de mest betydande är social- och hälsojänsterna och räddningsväsendet, samt finansieringen av de uppgifter som överförs från staten till landskapen. Finansieringen samlas från överföringarna av statsandelen för basservice och andra utgiftsmoment samt ett tillägg som motsvarar ökningen av intäkterna av statens inkomstskatter till följd av de ändringar i skattegrunderna som reformen medför. Att kommunernas uppgifter och finansieringsbehov minskar innebär att de kommunala skattesatserna sänks och att kommunernas andel av samfundsskatten inskränks, och motsvarande skatteintäkter samlas in som statens skatteinkomster. Ändringarna i beskattningen genomförs så att beskattningen av förvärvsinkomster inte skärps som en följd av reformen.

För finansieringen av landskapens social- och hälsovård anvisas ca 16 859 miljoner euro 2020. I och med de ändringar som föreslås i studerandehälsovården för högskolestuderande kommer kommunernas tidigare finansieringsandel på 31,6 miljoner euro att överföras från finansieringen av landskapens social- och hälsovård till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. För finansieringen av landskapens övriga uppgifter har det reserverats ca 1 220 miljoner euro 2020, och för finansieringen av tillväxttjänsterna i landskapet Nyland har det reserverats ca 114 miljoner euro 2020—2022. För en höjning av landskapens finansiering efter prövning anvisas 100 miljoner euro 2020 och 150 miljoner euro 2021—2022 som en överföring från landskapens allmänna finansiering. För ersättning för landskapens mervärdesskattekostnader reserveras 1 202 miljoner euro 2020.

Stöd till kommunerna

Landskaps- och vårdreformen påverkar i betydande grad kommunernas uppgifter och ekonomi, och till följd av den minskar utgifterna inom den kommunala ekonomin med ca 17,6 miljarder euro fr.o.m. 2020. Minskningen av kommunernas uppgifter och resursbehov har beskrivits ovan i avsnittet Landskapens finansiering. Kommunerna har också efter reformen ansvar för att främja välfärd och hälsa. Av den finansiering som överförs till landskapen anvisas kommunerna för detta ändamål 29 miljoner euro.

För statsandelen för kommunal basservice föreslås ca 8,3 miljarder euro 2019. Statsandelen minskar bl.a. på grund av en justering på 214 miljoner euro i kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och på den minskning av statsandelen som hänför sig till konkurrenskraftsavtalet, 497 miljoner euro. Nivån på statsandelen påverkas också av de ändringar i uppgifterna som ingår i regeringsprogrammet. För barnskydd och hemservice för barnfamiljer anvisas ett tillägg

på 15 miljoner euro till statsandelen 2019. Jämfört med 2018 leder de besparingar som beror på effektiviseringen av ordnandet av regional specialiserad sjukvård och utvecklingen av närståendee- och familjevården till att kommunernas statsandelar minskar med sammanlagt ca 28 miljoner euro och kommunernas kostnader med ca 110 miljoner euro 2019.

Undervisning i det första främmande språket, dvs. A1-språket, tidigareläggs så att den inleds redan på våren under det första året i grundskolan. Den tidigarelagda språkundervisningen gäller alla förstaklassister fr.o.m. 2020. För kommunernas statsandel anvisas för denna reform 7,5 miljoner euro år 2020 och 12 miljoner euro från och med år 2021.

Redan i de tidigare rambesluten har 10 miljoner av statsandelen för basservice överförs till sammanlagda statsandelar enligt prövning för kriskommuner. En lagändring om saken bereds.

År 2019 anvisas 10 miljoner euro för en höjning av kommunernas statsandel enligt prövning. Det anslag som behövs för höjningen enligt prövning avdras från alla kommuners statsandel.

Till incitamentsystemet för digitalisering i kommunerna överförs 40 miljoner euro fr.o.m. 2019. Incitamentsystemet byggs upp stegvis där det första steget gäller digitaliseringen av kommunens personal- och ekonomiförvaltning och utnyttjandet av robotiserad processautomation. Till incitamentsystemet för utgifterna inom kommunernas driftsekonomi överförs 50 miljoner euro 2021 och 100 miljoner euro 2022. Även till incitamentsystemet för utvecklande av kommunernas byggnadsbestånd och effektivisering av användningen av lokalerna överförs 50 miljoner euro 2021 och 100 miljoner euro 2022. Finansieringen av alla tre incitamentsystem är en överföring från statsandelen för kommunernas basservice. Under den fortsatta beredningen av incitamentsystemen för kommunerna bedöms och beaktas genomförandet av finansieringsprincipen i kommunerna.

Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

Anslagsnivån för undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel uppgår under ramperioden till i genomsnitt 6,3 miljarder euro per år.

I den småbarnspedagogiska verksamheten och i den grundläggande utbildningen främjas jämlikheten inom utbildningen i syfte att förbättra inlärningsresultaten. För att stödja jämlikhet inom småbarnspedagogiken anvisas 10 miljoner euro 2019 och 7,5 miljoner euro 2020. Genom finansieringen är det möjligt att göra grupperna mindre och anställa extra personal i daghem i utsatta områden. Försöken med avgiftsfri småbarnspedagogik för 5-åringar utvidgas och fortsätter. Det reserveras 5 miljoner euro för försöket 2019. Utvecklingen av personalstrukturen inom småbarnspedagogiken fortsätter. Vid stärkandet av jämlikheten inom den grundläggande utbildningen anvisas stödet till skolorna i de områden som utgör den största utmaningen och till t.ex. stöd för lärande och minskande av undervisningsgruppernas storlek. Undervisning i det första främmande språket, A1-språket, tidigareläggs år 2020 så att den inleds redan på våren under det första året i grundskolan.

Som en del av spetsprojektet inom kompetens och utbildning ska man påskynda ibruktageandet av digitalt material, införa försök med och utveckla digitala läromedel samt öka lärarnas kunnande.

Regeringen genomför en reform av gymnasieutbildningen. Målet är att öka gymnasieutbildningens dragningskraft som en allmänbildande utbildningsform som ger behörighet för fortsatta högskolestudier samt att höja utbildningens kvalitet och inlärningsresultaten. Stödet till och handledningen av gymnasieelever stärks och högskole- och arbetslivssamarbetet samt internationaliseringen ökar. För kostnaderna för en ökning av antalet omtagningsgångar i studentexamen reserveras 0,38 miljoner euro 2019 och 0,75 miljoner euro 2020. För kostnaderna för gymnasie-reformen som helhet reserveras 4 miljoner euro 2021 och 8,53 miljoner euro fr.o.m. 2022.

Reformen av yrkesutbildningen genomförs under ramperioden. Genomförandet stöds med ett omfattande stödprogram inom vilket yrkesutbildningens kärnprocesser och verksamhetsmodeller ses över. Till stödet för genomförande av reformen anvisas det tilläggsfinansiering på 15 miljoner euro 2019. Genom finansieringen stärks digitaliseringen av yrkesutbildningen och samarbetet med arbetslivet, förhindras avbrott i utbildningen och marginalisering samt skapas individuella möjligheter att utbilda sig och komma in i arbetslivet.

De åtgärder som ingår i visionen för högskoleutbildningen och forskningen fram till 2030 innebär att högskoleutbildningen och forskningen bättre arbetar för det finländska samhällets väl. Man ska utveckla en arbetsfördelning som stöder högskolornas profilering och samtidigt intensivifiera det ömsesidiga samarbetet och samarbetet med forskningsinstituterna. Samarbetet mellan högskolor och näringsliv stärks i syfte att kommersialisera innovationer. Målet är att samla kunnandet till konkurrenskraftiga helheter, använda resurserna för vetenskap och forskning effektivare än tidigare, förbättra kvaliteten på och genomslaget av forskningen och stödja förnyelse inom vetenskapen. De forskningskluster som ska bli flaggskepp för universitet och forskningsinstitut finansieras med en bevilningsfullmakt för Finlands Akademi på 25 miljoner euro 2019. Utvecklingen av personalstrukturen inom småbarnspedagogiken och bemötandet av behovet av högskoleutbildade till följd av den positiva strukturomvandlingen fortsätter.

Ett omfattande utnyttjande av samt öppenhet i fråga om forskningsmaterial, forskningsresultat och kunnande främjas. Utvecklingsprogrammet för databaserad forskning genomförs. Massdigitalisering av dokumentmaterial pilottestas 2019.

Rätten till studiestöd och stöd för skolresor utvidgas den 1 augusti 2018 till att gälla grundläggande utbildning också vid andra läroanstalter än folkhögskolor för personer som passerat läropliktsåldern. Ändringen ökar kostnaderna på årsnivå med sammanlagt 1,3 miljoner euro, varav 1,1 miljoner euro täcks genom överföringar inom förvaltningsområdet. Till under 20-åriga studerande som är berättigade till en förhöjning för mindre bemedlade beviljas studiemedelstillägg till studiepenningen på 46,80 euro per månad, vilket ökar anslagsbehovet med 12,7 miljoner euro på årsnivå. Det maximala antalet studiestöds månader för gymnasieutbildning höjs till tio stödmånader. Ändringen främjar jämlikheten för de studerande på andra stadiet genom att de ekonomiska förutsättningarna för gymnasiestudier förbättras framför allt för familjer med små inkomster. Detta medför ett anslagsbehov på 1,5 miljoner euro. Ändringarna av studiestödet på andra stadiet träder i kraft den 1 augusti 2019.

Finansieringssystemet för museer, teatrar och orkestrar förnyas genom att reformen av statsandelssystemet för museer genomförs och genom att förbättra verksamhetsbetingelserna för s.k. fria grupper inom den utövande konsten. För kostnaderna för genomförande av reformen reserveras

sammanlagt 7 miljoner euro fr.o.m. 2020. Av anslaget anvisas 2 miljoner euro av vinstmedel från penningspelsverksamheten.

Tillgången till konst och kultur främjas utifrån resultaten från regeringens spetsprojekt. Målet är att öka barns och ungas lika möjligheter att ta del av konst och kultur med hjälp av hobbytimmar i anslutning till skoldagen. Utifrån resultatet av spetsprojektet för utvidgande av principen om en procent till konsten 2016—2018 etableras konst- och kulturtjänsterna som en del av social- och hälsovårdsverksamheten. Verkstadsverksamheten för unga och det uppsökande ungdomsarbetet effektiviseras och verksamhetens effekt förbättras. Genom projektet Ungdomsgarantin ändras i riktning mot en kollektiv garanti intensifierar man samarbetet mellan de instanser som erbjuder tjänster för ungdomar och samlar in sådana verksamhetsmodeller som har visat sig vara goda så att de kan utnyttjas i hela landet.

Kompensationen för kopiering för enskilt bruk enligt upphovsrättslagen (404/1961) sänks till följd av minskade kopieringsmängder med 2 miljoner euro 2019 och med 4 miljoner euro fr.o.m. 2020.

Samemuseet Siida genomgår en grundlig renovering och utvidgas, vilket medför ett behov av tilläggsanslag på 0,98 miljoner euro fr.o.m. 2022.

På grund av läget i fråga om de asylsökande ska man satsa på lärarnas grundläggande och kompletterande utbildning och på att utveckla tjänster för identifiering och erkännande av kunnande. Invandrarnas psykiska välmående samt funktionsförmåga, samhörighet och integration stöds även genom åtgärder som omfattar kultur, idrott och ungdomsarbete.

Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

De årliga anslagen under jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel uppgår till ca 2,5 miljarder euro under ramperioden. Jämfört med nivån i budgeten för 2018 sjunker anslagsnivån med 79 miljoner euro under ramperioden.

Jord- och skogsbruksministeriet ser över lantbruksförvaltningens strukturer och verksamhetsätt. Vid ingången av 2019 sammanslås Livsmedelssäkerhetsverket (Evira), Landsbygdsverket (Mavi) och en del av Lantmäteriverkets central för ICT-tjänster till ett nytt ämbetsverk som föreslås få namnet Livsmedelsverket. Organisationsförändringen har inte ännu beaktats i ramarna.

Den finansiering av programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland som ingår i ramarna följer programmet. EU:s nya finansierings- och programperiod börjar 2021. I nuläget beräknas anslagsnivåerna för 2021 och 2022 motsvara anslagsnivån för innevarande programperiods två första år.

Jordbruksinvesteringar finansieras både ur Gårdsbrukets utvecklingsfond (Makera) och med anslag som reserveras i budgeten. Den spetsprojektfinansiering som ingår i statsminister Sipiläs regeringsprogram (överföring till Gårdsbrukets utvecklingsfond) upphör 2018.

Finansieringen till Forststyrelsens naturtjänster ökas under ramperioden med 1,1 miljoner euro årligen för uppgifter som hänför sig till fröförsörjning och säkerhetsupplagring i fråga om skogsträd i Norra Finland.

För kompensationsersättningar anvisas en engångssatsning på 10 miljoner euro för 2019.

Avsikten är att inom politikområdet lantmäteri och datalager under programperioden fortsätta med åtgärder som krävs för att minska resurserna och med möjligheter som öppnar för en digitalisering av tjänsterna. Betydelsen av exaktare och högklassigare geografisk information kommer under ramperioden att växa och ha stor inverkan på olika sektorer i samhället. Förberedelser för detta görs i enlighet med regeringsprogrammet genom ett digitaliseringsprojekt som gäller en plattform för geografisk information. Riktlinjer för behovet av tilläggsresurser dras upp i samband med genomförandet av redogörelsen om politiken för geografisk information. Övergången till elektroniska informationstjänster och produktionsprocesser fortsätter med målet att förbättra kundservicen och göra verksamheten effektivare.

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde

Anslagen under kommunikationsministeriets huvudtitel uppgår till i genomsnitt ca 2,8 miljarder euro per år under ramperioden. Jämfört med föregående rambeslut stiger den totala anslagsnivån med ca 126 miljoner euro 2019. Under ramperioden ökar anslagen från 2,9 miljarder euro till 3,0 miljarder euro.

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde betjänar samhället genom att det möjliggör en användningsmiljö för nya digitala tjänster. För efterfrågan och utbudet på olika trafik- och kommunikationstjänster samt digitala tjänster skapas en fungerande marknadsmiljö så att nya affärsverksamhetsmöjligheter och export möjliggörs och att urvalet av tjänster växer.

För att främja utnyttjande av digitala tjänster och information används de omkostnadsanslag och övriga anslag som anvisats ämbetsverken och inrättningarna inom förvaltningsområdet. Utnyttjandet av digitaliseringen främjas genom att bestämmelserna görs smidigare och reformeras samt genom att det skapas ramar för service- och automatiseringsförsök på trafikens område.

Inom trafikledshållningen läggs tyngdpunkten på de åtgärder som krävs för att garantera den dagliga framkomligheten i trafiknätet och för att få den ökande eftersättningen av underhållet att stanna av. Upprätthållandet och utvecklandet av trafiknätet ska effektiviseras bl.a. genom bättre utnyttjande av information och nya metoder för kartläggning av nätets skick, upphandlingssamarbete mellan kommunerna och staten samt fullskaligt utnyttjande av informationsmodellering. Planeringspraxis ska utvecklas så att den beaktar digitaliseringens och automatiseringens inverkan på framtidens trafiksystem och trafikmängder.

För bolagiseringen av Trafikverkets trafikledningsfunktioner och för ägarstyrningen av de bolag som lyder under kommunikationsministeriets ägarstyrning anvisas under ramperioden 1,0 miljon euro per år.

För bastrafikledshållningen anvisas det finansiering på 1,0 miljard euro 2019, varav 90 miljoner euro utgör spetsprojektfinansiering med syfte att minska eftersättningen av underhållet. Under

ramperiodens sista år uppgår finansieringen för bastrafikledshållningen till ca 1,0 miljard euro 2020—2021 och 1,3 miljarder euro 2022. Från utvecklingsprojekt har det överförts 90 miljoner euro per år till bastrafikledshållning 2019—2021. Dessutom har det 2018—2020 för bidrag för enskilda vägar anvisats en finansiering på 10 miljoner euro för eftersatt underhåll. Denna finansiering återgår till utvecklandet av trafikledsnätet 2021. De nya trafikprojekt som det fattats beslut om 2017 ökar den totala anslagsnivån med 74 miljoner euro 2019 jämfört med föregående rambeslut. Halveringen av farledsavgiften fortsätts 2019—2020.

Till den landskapsförvaltning som inleder sin verksamhet 2020 överförs byggande och upprätthållande av vissa flygplatser, underhåll av privata vägar samt köp och utvecklande av kollektivtrafiktjänster (inkl. mobilitetsstyrning). Anslagen för dessa uppgifter, sammanlagt 36,4 miljoner euro per år, överförs till landskapens allmänna finansiering. Dessutom ansvarar landskapen för den regionala väghållningen och för uppgifter i anslutning till skötseln av förbindelsefartygstrafiken i skärgården. Från 2020 uppgår finansieringen till landskapen för väghållningen till uppskattningsvis 410 miljoner euro per år och finansieringen för skärgårdstrafiken till uppskattningsvis 18 miljoner euro per år.

För stödjande av genomförandet av målen för energi- och klimatstrategin anvisas 6 miljoner euro 2019—2021 till stöd för anskaffning av eldrivna personbilar samt stöd för gas- och etanolkonverteringar av personbilar. Dessutom stöds upphandlad trafik och trafik som omfattas av allmän trafikplikt på järnvägarna med 2 miljoner euro, och 3,5 miljoner euro anvisas för utvecklingen av de stora stadsregionernas kollektivtrafik i syfte att främja digitaliseringen och tjänstefieringen av trafiken 2019—2021.

För insatser i avsikt att upprätthålla informationssäkerheten och funktionssäkerheten i det digitala samhället anvisas 2 miljoner euro 2019 och 3 miljoner euro 2020—2022. Fördelningen av anslaget behandlas i den av finansministeriet tillsatta ledningsgruppen för informationssäkerheten inom statsförvaltningen (Vahti).

En indexjustering av rundradioskatten genomförs fr.o.m. 2019 i enlighet med det förslag som lagts fram av den parlamentariska arbetsgruppen för bedömning av allokeringen av rundradioskatten. Anslaget justeras med 10,7 miljoner euro från 508 miljoner euro till 519 miljoner euro.

För förnyandet av meteorologiska institutets kapacitet för högpresterande databehandling anvisas ett tillägg på 4,8 miljoner euro 2022.

Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

Den totala anslagsnivån för arbets- och näringsministeriets huvudtitel stiger 2019 med ca 757 miljoner euro jämfört med föregående rambeslut. Nivåhöjningen till 2,6 miljarder euro beror framför allt på att landskapsreformen skjuts fram. Anslagen under huvudtiteln sjunker före utgången av ramperioden till 1,8 miljarder euro på grund av överföringarna i anslutning till landskapsreformen och bortfallet av vissa temporära tillägg.

Anslagen för närings- och innovationspolitik sjunker under ramperioden från 811 miljoner till 745 miljoner euro. Business Finlands fullmakter att bevilja understöd uppgår till 275 miljoner

euro 2019 och sjunker på grund av att nivåhöjningen av fullmakterna 2018—2019 upphör till en nivå av 231 miljoner euro 2020. För världsutställningen i Dubai 2020 anvisas sammanlagt 5 miljoner euro under ramperioden.

Ett tillägg på 13,5 miljoner euro har gjorts till fullmakten för specialunderstödet för Teknologiska forskningscentralen VTT Ab:s forskningsinfrastruktur 2019. Fullmakten föranleder tilläggsutgifter på 10 miljoner euro 2019, 2 miljoner euro 2020 och 0,5 miljoner euro 2021—2022. Tilläggsfinansieringen riktas till täckande av de höjda kostnaderna för nedläggningen av forskningsreaktorn FiR1 samt till rengöring av lokalerna Otsvängen 3. Omkostnaderna för Geologiska forskningscentralen ökas med 1 miljon euro, som ska anvisas särskilt för utredning av reserver och potentiella reserver av mineraler som används i batterier.

Jämfört med föregående rambeslut sjunker ersättningarna för Finnvera Abp:s förluster som en följd av den goda ekonomiska konjunkturen och den ändring i borgensförlustförbindelsen som gjordes 2018 med 26 miljoner euro 2019, 24 miljoner euro 2020 och 2021 samt 23 miljoner euro 2022. På grund av den positiva ekonomiska utvecklingen kan de förväntade riskerna i kredit- och borgensstocken bedömas vara mindre än enligt tidigare uppskattningar. Ansvarsstocken och förlustprocenten väntas stiga mot slutet av ramperioden och som en följd av detta stiger förlusterersättningarna under ramperioden från knappt 31 miljoner euro till drygt 36 miljoner euro.

Räntestödet och övriga stöd till offentligt understödda export- och fartygskrediter ökar jämfört med föregående rambeslut med 35 miljoner euro 2019, 48 miljoner euro 2020, 57 miljoner euro 2021 och 59 miljoner euro 2022. Ökningen beror på ökningen i Finlands Exportkredit Ab:s finansieringsstock. De totala utgifterna beräknas under ramperioden öka från 75 miljoner euro till 94 miljoner euro. Kostnaderna i anslutning till de refinansieringskrediter som Finlands Exportkredit Ab tidigare beviljat minskar under ramperioden från 62 miljoner euro till 27 miljoner euro.

I arbets- och näringsbyråernas omkostnader görs ett tillägg på 10 miljoner euro 2019 för periodiska intervjuer och 10,3 miljoner euro för avlönande av extra personal som föranleds av genomförandet av aktiveringsmodellen. I anslaget på 244 miljoner euro för offentlig arbetskrafts- och företagservice 2019 har som tillägg beaktats det tillägg på 25 miljoner euro som genomförandet av aktiveringsmodellen förutsätter och 6 miljoner euro för integrationsutbildning. På grund av att de anslag som överförs stigit avsevärt tidigare år har i anslaget dessutom beaktats en minskning av engångsnatur på 50 miljoner euro. Från momentet har fr.o.m 2019 sammanlagt 143 miljoner euro överförts till social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel för en fortsatt utvidgad användning av arbetslöshetsförmåner till aktiveringsåtgärder. Anslagen för sysselsättnings- och företagsamhetspolitik överförs 2020 huvudsakligen till landskapens finansiering.

I Säkerhets- och kemikalieverkets omkostnader har det delvis med överföringar inom ramen gjorts en nivåhöjning på 0,16 miljoner euro 2019, som stiger till 0,36 miljoner euro fr.o.m. 2020. Avsikten är att det ska överlämnas ett förslag till ändring av kemikaliesäkerhetslagen som utvidgar lagens tillämpningsområde och medför ytterligare uppgifter.

Bevillningsfullmakten på 331 miljoner euro för EU:s strukturfonder 2020 tidigare läggs till 2019, vilket innebär att strukturfondsfullmakterna uppgår till sammanlagt 669 miljoner euro.

Anslagen för energipolitiken stiger under ramperioden från 417 miljoner till 420 miljoner euro.

Bevillningsfullmakten för energistöd höjs på basis av energi- och klimatstrategin med 5 miljoner euro 2019—2021. Dessutom höjs bevillningsfullmakten för energistöd i syfte att stödja bioraffinaderier med 40 miljoner euro 2019—2020 och med 60 miljoner euro 2021—2022. Ett villkor för detta tillägg är att den EU-reglering som bereds möjliggör investeringar i bioraffinaderier i Finland. Fullmaktsökningen beräknas medföra tilläggsutgifter på 9 miljoner euro 2019, 27 miljoner euro 2020, 40 miljoner euro 2021 och 56 miljoner euro 2022. Energistödsfullmakten uppgår efter tilläggen till sammanlagt 80 miljoner euro 2019 och 2020, 100 miljoner euro 2021 och 95 miljoner euro 2022.

Anslagen för produktionsstöd för förnybar energi stiger under ramperioden från 310 miljoner euro till 318 miljoner euro. Anslaget har dimensionerats med beaktande av införandet av ett premiesystem. Utgifterna för kompensationsstödet för indirekta kostnader för handeln med utsläppsrätter ökar från 30 miljoner euro till 51 miljoner euro 2021, varefter utgifterna för stödet upphör.

Uppskattningen av antalet asylsökande som får uppehållstillstånd har stigit, och därför ökas integrationsersättningarna till kommunerna med 22 miljoner euro 2019, 24 miljoner euro 2020, 23 miljoner euro 2021 och 12 miljoner euro 2022.

Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

Under ramperioden sjunker anslagsnivån för social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel från 14,8 miljarder euro till 14,0 miljarder euro. Anslagsnivån påverkas förutom av regeringsprogrammet också av konjunkturbetingade faktorer, bl.a. förändringar i arbetslöshetsgraden och befolkningsstrukturen.

De mest betydande ändringarna jämfört med det tidigare rambeslutet orsakas av anslagsöverföringarna i anslutning till landskaps- och vårdreformen till landskapens finansieringsmoment samt av ökningen av understödsanslagen till Social- och hälsoorganisationernas understödscentral.

I anslutning till social- och hälsovårdsreformen anvisas 0,7 miljoner euro till Institutet för hälsa och välfärd för bl.a. utvärderingsverksamhet. För trygghet av verksamheten vid kompetenscentrumen inom det sociala området anvisas före överföringen till landskapen ett anslagstillägg på 0,25 miljoner euro 2019. Till besvärsnämnden för social trygghet anvisas ett tilläggsanslag på 0,5 miljoner euro på grund av det ökande antalet besvär för förhindrande av längre behandlingstider och betalning av förseningsersättningar fr.o.m. 2019.

I omkostnaderna för hälso- och sjukvård för fångar görs en nivåhöjning på 0,6 miljoner euro på grund av kostnadsökningen.

För inrättande av ett nationellt center för läkemedelsutveckling anvisas under ramperioden årligen 1,5—4 miljoner euro.

I anslutning till inrättandet av den nya tillstånds- och tillsynsmyndigheten (Luova) har man beaktat överföringen av verksamheten och resurserna vid Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården till den nya tillsynsmyndigheten (Luova), till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet, till social- och hälsovårdsministeriet och Strålsäkerhetscentralen fr.o.m. 2020.

Hälsovårdstjänster som en person fått i en annan EU- eller EES-stat eller Schweiz ersätts fr.o.m. 2020 till högst ett belopp som motsvarar produktionskostnaden för det landskap som ansvarar för social- och hälsojämstämningarna, minskad med klientavgiften.

I den statliga ersättningen för kostnaderna för ordnande av medling vid brott görs en nivåhöjning på 0,55 miljoner euro. Höjningen föranleds av det ökade antalet medlingsfall de senaste åren.

Avsikten är att ordnandet av studerandehälsovården för högskolestuderande ska överföras till Folkpensionsanstalten fr.o.m. 2020. Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS) fungerar som serviceproducent i hela landet och samtidigt utvidgas dess verksamhet till att omfatta också yrkes- högskolestuderande. För engångskostnaderna för utvidgningen av SHVS:s verksamhet anvisas 3 miljoner euro 2019. Totalkostnaderna för studerandehälsovården för högskolestuderande är 84 miljoner euro på 2020 års nivå, varav statens finansieringsandel utgör 64,7 miljoner euro. Resten av kostnaderna täcks med en hälsovårdsavgift av skattenatur som tas ut hos de studerande. Avsikten är den finansiering som anvisas till studerandehälsovården ska höjas årligen i enlighet med utvecklingen i ett lämpligt index. När verksamheten utvidgas till att omfatta yrkeshögskolestuderande och de försäkrades finansieringsandel slopas i fråga om de sjukvårdsförsäkringsersättningarna som för närvarande betalas av Folkpensionsanstalten ökar statens utgifter med 22,3 miljoner euro. Avsikten är att den tilläggskostnad på 13,2 miljoner euro som föranleds av slopandet av de försäkrades finansieringsandel ska kompenseras senare genom justeringar av skattesystemet. (se även avsnitt 6 Landskapens ekonomi)

Från och med 2020 övertar landskapen ansvaret för läkarhelikopterverksamheten och finansieringen av den. Ansvaret för att ordna verksamheten koncentreras till ett landskap.

Regeringen främjar genomförandet av företagares rätt till inkomstrelaterat utkomstskydd för arbetslösa genom att ändra bestämmelserna om medlemskap i en arbetslöshetskassa så att en företagare i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa som felaktigt har försäkrat sig själv i en löntagarkassa retroaktivt kan överföra medlemskapet till en arbetslöshetskassa som försäkrar företagare. För detta ändamål har reserverats 10 miljoner euro.

Arbetslösa personers möjlighet till studier på eget initiativ förbättras också. För 25 år fyllda arbetslösa personer föreslås möjligheten till kortvariga studier som ger yrkesmässiga färdigheter eller stöder företagande, utan att de förlorar sina arbetslöshetsförmåner. Studierna uppfyller villkoren för aktivitet enligt aktiveringsmodellen. Målet är att lämna lagförslaget till riksdagen så att ändringarna kan träda i kraft den 1 augusti 2018.

Det görs en höjning på 8,0 miljoner euro i FPA:s omkostnader, genom vilken behandlingen av utkomststödet och telefonservicen förbättras samt renovering av FPA:s lokaler förbereds.

I syfte att minska ojämlikheten och betona primära förmåner höjs de dagpenningar som betalas ut till minimibelopp (sjukdagpenningen, föräldradagpenningen, rehabiliteringspenningen och specialvårdspenningen) så att de motsvarar arbetsmarknadsstödet. Höjningen uppskattas öka kostnaderna på årsbasis med ca 20,2 miljoner euro.

Det föreslås ändringar fr.o.m. 2019 i bestämmelserna om föräldradagpenning som gäller mångformiga familjer. Ändringarnas kostnadseffekt för staten är 0,5 miljoner euro årligen.

Sammanlagt 5 miljoner euro årligen anvisas för en sänkning av gränsen för den årliga självriskan för läkemedel.

För en höjning av garantipensionerna anvisas ett tillägg på 10 miljoner euro under ramperioden.

Den lagstiftning som gäller självbestämmanderätt, mentalvård och rusmedel ska revideras under denna valperiod. För genomförandet av reformerna ökas omkostnaderna för statens sinnessjukhus med 600 000 euro 2020—2021. Vidare ökas den statliga finansieringen av landskapen under ramperioden med sammanlagt 23,8 miljoner euro med anledning av reformen.

Effekterna av de reformer som det fattades beslut om i samband med budgeten för 2018 har beaktats under ramperioden. Till dessa hör en nivåhöjning av moderskapsunderstödet, en höjning av barnbidraget för ensamförsörjare, en höjning av minimidagpenningarna, en tillägghöjning av garantipensionen samt en lindring av kriterierna för yrkesinriktad rehabilitering för unga.

För en justering av adoptionsbidraget till adoptivfamiljer anvisas en årlig anslagsökning på 0,3 miljoner euro.

Nivån på rehabiliteringsanslaget för frontveteraner fastställs fortfarande så att nivån på det anslag som finns till förfogande för rehabilitering per år tryggar veteranernas tjänster inom äldreomsorgen.

Den statliga ersättningen för finansiering av hälso- och sjukvårdsenheternas forskning på universitetsnivå uppgår till 15 miljoner euro per år. För den statliga ersättningen till hälso- och sjukvårdsenheter och till kostnaderna för läkar- och tandläkarutbildning vid universitetet anvisas ett belopp på 96 miljoner euro 2019.

Den etiska bedömningen av kliniska läkemedelsprövningar ska förbättras i enlighet med EU:s förordning om kliniska läkemedelsprövningar. I anslutning till detta överförs Nationella kommittén för medicinsk forskningsetik från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården till social- och hälsovårdsministeriet.

Före utgången av ramperioden kommer understöden till sammanslutningar och stiftelser för främjande av hälsa och social välfärd att stiga med 25,8 miljoner euro till 396,8 miljoner euro på grund av en precisering av uppskattningen av intäkterna från penningsspelsverksamheten och avvecklingen av den s.k. ofördelade reserven.

I samband med landskaps- och vårdreformen har man i planen för de offentliga finanserna beaktat de finansieringsansvar som fastställts i detta skede och som överförs till landskapens moment 28.89.30 med allmän täckning fr.o.m. 2020.

Som en del av social- och hälsovårdsreformen och avvecklandet av flerkanalfinansieringen har i landskapens finansieringsansvar beaktats överföringarna av statens finansieringsandel av utgifterna för sjukförsäkringen. Från och med 2020 har i enlighet med föregående rambeslut som överföringar beaktats statens finansieringsandelar i anslutning till sloandet av reseersättningar i fråga om prehospital akutsjukvård, 43,5 miljoner euro, och ersättningarna för gränsöverskridande hälso- och sjukvård, 13,1 miljoner euro.

De frågor som gäller den basservice som ska tillhandahållas av kommunerna och landskapen och finansieringen av den behandlas som en helhet i avsnitt 6 om landskapens ekonomi och i avsnitt 7 om den kommunala ekonomin.

Miljöministeriets förvaltningsområde

Den totala anslagsnivån för miljöministeriets huvudtitel sjunker under ramperioden från 166 miljoner euro till 153 miljoner euro. Inom miljöministeriets förvaltningsområde finns dessutom Statens bostadsfond och Oljeskyddsfonden, vilka är fonder utanför statsbudgeten och ramen.

Under ramperioden görs det satsningar särskilt på bioekonomin och den cirkulära ekonomin och på åtgärder för att nå klimatmålen, på multilateralt samarbete för att förbättra Östersjöns tillstånd och på tryggandet av nivån på naturskyddet.

Man strävar efter att öka bostadsbyggandet för att tillgodose efterfrågan på bostäder. För att öka tomt- och bostadsproduktionen i tillväxtregionerna främjas fullgörandet av avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT) med ett understöd för byggande av kommunalteknik på 15 miljoner euro ur Statens bostadsfond 2019. Ur Statens bostadsfond beviljas dessutom i anslutning till MBT-avtalet för Helsingforsregionen 20 miljoner euro 2019 för startbidrag för byggandet av bostäder till rimligt pris. Investeringsunderstöden för grupper med särskilda behov ökas med 5 miljoner euro årligen för att förhindra bostadslöshet. Genom investeringsunderstöd för grupper med särskilda behov stöder man förbättrandet av utbudet av bostäder för de svagaste grupperna med totalt 110 miljoner euro 2019 och 130 miljoner euro 2020—2022 ur Statens bostadsfond. Möjligheterna för äldre att bo hemma och installation av hissar i efterhand stöds under ramperioden med reparationsunderstöd för vilka det i budgeten reserveras högst 20 miljoner euro ur statens bostadsfond 2019 utöver fullmakten på 15,5 miljoner euro att bevilja reparationsunderstöd. För resten av ramperioden reserveras i budgeten 20,5 miljoner euro för reparationsunderstöd. I ramperioden ingår det som en ny verksamhet att förebygga ekonomiska problem bland hyresgäster, och för detta ändamål reserveras 1 miljon euro årligen 2019—2020. A-Kruunu Oy kapitaliseras med medel ur Statens bostadsfond under ramperioden med sammanlagt 50 miljoner euro. Kapitaliseringen möjliggör byggande av 800 bostäder per år.

Anslag anvisas för åtgärder som främjar bioekonomi och cirkulär ekonomi samt för utvecklandet och genomförandet av klimat- och energipolitiken. Inom ramen för skyddet av Östersjön och vattendragen ska man fortsätta genomföra åtgärdsprogrammen för vatten- och havsvård och programmet för återvinning av näringsämnen samt rikta resurser till minskandet av belastningen av näringsämnen och skadliga ämnen och till skyddet av grundvatten. Inom naturskyddet fortsätter genomförandet av handlingsplanen för den biologiska mångfalden i skogarna i södra Finland (METSO). Genom en god skötsel av nationalparker och andra naturskyddsområden som är i flitig användning kan man främja naturturismen och användningen av naturen för rekreation, vilket har positiva effekter på sysselsättningen och den lokala ekonomin. I enlighet med statsrådets handlingsplan för den biologiska mångfalden i naturen främjas skötseln av utrotningshotade naturtyper såsom vårdbiotoper, och för inventeringen av vårdbiotoper reserveras en tilläggsfinansiering på 0,2 miljoner euro per år 2019—2021. För genomförandet av den klimatpolitiska planen på medellång sikt har årligen 1 miljon euro reserverats 2019—2021. För främjande av träbyggande anvisas dessutom 2 miljoner euro per år 2019—2020. För sammanslutningar som äger ett bostadshus reserveras årligen 1,5 miljoner euro för byggande av infrastruktur för laddning av elbilar

2019—2021. Saneringen av förorenade markområden främjas i enlighet med den nationella saneringsstrategin och saneringsprogrammet i anslutning till den.

För utvidgning av samiska museet och Övre Lapplands naturcentrum Siida och för förnyande av basutställningen anvisas Forststyrelsens naturtjänster ett tillägg på 1,145 miljoner euro 2020. Dessutom förbereder man sig för en ökning av hyres- och driftskostnaderna med ett belopp på 0,15 miljoner euro från ingången av 2022.

Avsikten är att bekämpningen av olje- och kemikalieskador ska överföras från miljöministeriet till inrikesministeriet. I anslutning till detta överförs 5,5 miljoner euro per år från miljöministeriet till inrikesministeriet för kostnaderna för oljebekämpningen. Av omkostnaderna för Finlands miljöcentral överförs dessutom ett anslag motsvarande tre årsverken (0,18 miljoner euro). Överföringarna görs fr.o.m. 2019.

Avfallshanteringen utvecklas i enlighet med den riksomfattande avfallsplanen, och åtgärderna inom verkställigheten av den nya lagstiftningen om avfallsbranschen effektiveras.

5.3.2. Statens gemensamma informationssystemprojekt och förvaltning

Viktiga informationssystemprojekt

I ramen har det reserverats 11 miljoner euro 2019 och 35 miljoner euro per år för perioden 2020—2022 för viktiga informationssystem- och informationsförvaltningsprojekt samt andra produktivtetsprojekt inom de olika förvaltningsområdena.

Viktiga informationssystemprojekt som pågår är bl.a. statsrådets digitala skrivbord och gemensamma ärendehanteringssystem, Migrationsverkets projekt Ett smart digitalt ämbetsverk, polisens projekt för multibiometrisk identifiering, totalreformen av tullklareringssystemen, informationssystemet för Rättsregistercentralens myndighetsverksamhet, förvaltnings- och specialdomstolarnas samt åklagarväsendets och de allmänna domstolarnas system för verksamhetsstyrning och dokumentförvaltning samt förnyandet av Befolkningsregistercentralens befolkningsdatasystem.

För att den planerade finansieringen ska tas in i de årliga budgetarna krävs det att projektplanerna är tillräckligt exakta bl.a. i fråga om de kostnader som kommer att uppstå eller försvinna och projektets genomförbarhet, och när det gäller betydande informationssystemprojekt att ett sådant utlåtande av finansministeriet som krävs enligt informationsförvaltningslagen (634/2011) och statsrådets förordning (1249/2014) stöder projektets framskridande. Finansministeriet gör upp samarbetsavtal med respektive ministerium om de projekt som ska finansieras.

Regeringen har som mål främja en prioritering av e-tjänster. Befolkningsregistercentralens roll som ett ämbetsverk som främjar digitaliseringen stärks och till centralen samlas uppgifter som erbjuder organisationerna stöd vid utvecklandet av digitaliseringen och informationshanteringen.

Regeringens syfte är också att öka användningen av elektroniska tjänster i ärenden och kommunikation mellan medborgare och den offentliga förvaltningen. För att stödja målet har det i ramen

reserverats ett anslag på 5 miljoner euro årligen under det nya förslagsanslagsmomentet fram till 2021 för avgifter för identifiering som betalas centraliserat.

Ekonomi- och personalförvaltning

Statens ekonomi- och personalförvaltning görs produktivare genom att man fortsätter koncentrera uppgifter till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och genom att man utvecklar förfaringssätt och statens gemensamma datasystem för ekonomi- och personalförvaltning.

Utnyttjandet av modellen med servicecentraler effektiviseras i överensstämmelse med regeringsprogrammet genom att flera av de ekonomiförvaltningsuppgifter som sköts av ämbetsverken, inrättningarna och fonderna utanför statsbudgeten överförs till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning i lag. Åtgärden syftar till en besparing på 4 miljoner euro fr.o.m. 2019. Ministerierna, ämbetsverken och inrättningarna fortsätter att genomföra ytterligare ändringar som stöder produktivitetsutvecklingen inom ekonomi- och personalförvaltningen och en utökad användning av de tjänster Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning erbjuder.

Tillvägagångssätten inom ekonomi- och personalförvaltningen effektiviseras genom att nya tjänster införs och genom automatisering av existerande tjänster vid Servicecentret (t.ex. digitalisering av produktionsprocesser med hjälp av robotiserad processautomation). Före utgången av 2019 ska man ta i bruk en ny lösning för digital beställning och behandling av fakturor, Handi, i alla statliga ämbetsverk och inrättningar. Statens personalförvaltning utvecklas inom ramen för ett separat projekt. Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning vidareutvecklar tillgängligheten och funktionerna i informationssystemet Kieku.

Utveckling av statens upphandling

Statens upphandlingsfunktion utvecklas alltjämt under ledning av finansministeriet och i samarbete med de centrala upphandlingsorganisationerna och Hansel Ab inom ramen för handlingsprogrammet för digitaliseringen av statens upphandlingar.

Innovationer och spridning av innovationer stöds med hjälp av offentlig upphandling. Enligt regeringsprogrammet är målet att fem procent av all offentlig upphandling ska skapa innovationer eller stödja innovationsverksamhet. De upphandlande enheternas kompetens när det gäller att beakta innovationsperspektivet förbättras och innovationer stöds vid utvecklingen av upphandlingsfunktionen och i gemensam upphandling.

Minskade statliga utgifter för lokaler

Statens utgifter för lokaler minskas i enlighet med målet i regeringsprogrammet. En besparing på 30 miljoner euro har gjorts i de anslag som reserverats för ämbetsverkens hyror från ingången av 2019. Förvaltningsområdena har tillsammans med Senatfastigheter gjort upp planer för genomförande av lokalstrategin. Genom att verkställa planerna förbättrar man lokaleffektiviteten så att den motsvarar de målsättningar som anges i lokalstrategin, de förändrade sätten att arbeta och det faktum att medborgarna i större utsträckning utnyttjar elektroniska tjänster. I anslutning till miljöbesparingen enligt planen för de offentliga finanserna fortsätter statsförvaltningens nuvarande

de program för en effektivisering av lokalerna fr.o.m. 2023 fram till 2029 så att ytterligare besparingar på 50 miljoner euro nås.

Minskade förvaltningsutgifter

I regeringsprogrammet ingår besparingar i omkostnaderna på 120 miljoner euro åren 2016—2019. Besparingen genomförs genom avveckling av uppgifter och skyldigheter, avstående från lokaler och utnyttjande av pensionsavgångar. I överensstämmelse med regeringsprogrammet ökas digitaliseringen och strukturerna ses över. Sparkraven gäller alla förvaltningsområden. Om det visar sig omöjligt att genomföra den planerade besparingen fullt ut inom förvaltningsområdet, ska en ersättande besparing göras inom förvaltningsområdet. Den ökande omkostnadsbesparing som infaller 2017—2019 riktades till momenten i samband med planen för de offentliga finanserna 2017—2020.

Effekterna av miljardbesparingen enligt planen för de offentliga finanserna på omkostnaderna inom statsförvaltningen

Regeringen beslutade i samband med planen för de offentliga finanserna 2018—2021 att utvidga beslutet i regeringsprogrammet att minska kommunernas uppgifter och skyldigheter med 1 miljard euro till att gälla hela den offentliga sektorn. När det gäller utvecklandet av digitaliseringen och produktiviteten i statens verksamhet minskas statens samtliga omkostnader fr.o.m. 2020 med 0,5 procent per år utifrån omkostnaderna för varje förvaltningsområde, minskade med utgifterna för lokaler. För justitieministeriets, inrikesministeriets och försvarsministeriets förvaltningsområden samt för tullens omkostnader gäller ett mål på 0,3 procent. Minskningen av statens omkostnader stiger från 25 miljoner euro 2020 till 75 miljoner euro 2022. För varje realiserad besparing på 6 miljoner euro läggs 1 miljon euro till ett gemensamt investeringsmoment för utvecklingsprojekten. Den tidigare produktivetsminskningen på samma nivå som fortsätter från förra valperioden upphör 2019 utan nytt beslut.

Till stöd för och säkerställande av digitaliseringen av statens verksamhet och utvecklandet av äkta produktivitet genomförs före 2021 en analys av produktivets- och digitaliseringspotentialen som omfattar alla förvaltningsområden, deras uppgifter och organisationer.

Statens avtalslösning för 2018—2020

Finansministeriet och huvudavtalsorganisationerna undertecknade den 9 mars 2018 statens tjänste- och arbetskollektivavtal för avtalsperioden 1 februari 2018—31 mars 2020. I enlighet med avtalet justeras lönerna 2018 fr.o.m. den 1 april 2018 med en generell lönehöjning på 1,00 procent och fr.o.m. den 1 juni 2018 med en ämbetsverkspott på 0,60 procent. År 2019 justeras lönerna fr.o.m. den 1 april 2019 med en generell lönehöjning på 1,10 procent, dock minst 24 euro i månaden, och med en ämbetsverkspott på 0,75 procent. I januari 2019 betalas dessutom en resultatbaserad engångspott på 9,20 procent av månadslönen.

Kostnadseffekterna av de höjningar och den engångspott som det avtalats om för 2018 och 2019 är sammanlagt ca 176 miljoner euro. Ämbetsverkens utgifter ökar med ca 50 miljoner euro 2018 och med sammanlagt 107 miljoner euro 2019, varav engångspottens andel är ca 28 miljoner euro.

År 2020 ökar ämbetsverkens utgifter med ca 19 miljoner euro på grund av effekten av de senaste höjningarna.

I dessa ramar har anslagen under ämbetsverkens omkostnadsmoment ökats utifrån justeringarna av lönerna. För ramåret 209 är tilläggen, jämfört med nivån i budgeten för 2018, sammanlagt ca 130 miljoner euro, varav ca 24 miljoner euro är av engångsnatur. Från och med 2020 är ramtillägget sammanlagt 122 miljoner euro.

5.4. Inkomsterna inom budgetekonomin

De ordinarie inkomsterna inom budgetekonomin beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt ca 8 procent per år. Skatteintäkterna beräknas öka med i genomsnitt ca 9,7 procent per år. Den genomsnittliga ökningen i skatteinkomsterna höjs av skattelösningarna i anslutning till landskaps- och vårdreformen 2020. Skatteinkomsternas andel av de ordinarie inkomsterna inom budgetekonomin är ca 89 procent. År 2022 förväntas inkomsterna inom budgetekonomin uppgå till 71,6 miljarder euro.

Utgångspunkten för inkomstposterna inom statens budgetekonomi är den bedömning av den samhällsekonomiska utvecklingen på medellång sikt som uppdaterats i mars 2018. Den positiva ekonomiska utvecklingen förutspås fortgå under ramperioden, men tillväxttakten väntas avta mot slutet av ramperioden. I inkomstposterna för ramperioden har man beaktat de ändringar i beskattningsgrunderna som det beslutats om i regeringsprogrammet och under regeringsperioden.

Ändringar i beskattningsgrunderna

Största delen av de skattepolitiska åtgärderna i statsminister Sipiläs regeringsprogram har redan genomförts 2016—2018, men vissa åtgärder vidtas stegvis under hela regeringsperioden. År 2019 fortsätter höjningen av tobaksaccisen, inskränkningen av ränteavdraget för bostadslån och sänkningen av bilskatten. I enlighet med regeringsprogrammet görs 2019 en indexjustering i skattegrunderna för förvärvsinkomster. Indexjusteringen ingår som ett tekniskt antagande i prognoserna för hela ramperioden.

Den mest betydande ändringen i skattegrunden som inverkar på skatteintäkterna under ramperioden är den landskaps- och vårdreform som träder i kraft 2020. Ansvar för att ordna social- och hälso-tjänster överförs i samband reformen från kommunerna till landskapen och ansvar för att finansiera dessa tjänster från kommunerna till staten. Kommunernas inkomster minskas på motsvarande sätt som de överförda kostnaderna genom att statsandelarna, kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten samt kommunalskatten sänks. Statens andel av intäkterna från samfundsskatten ökar och statens beskattning av förvärvsinkomster stramas åt i motsvarande grad som kommunalskatten sänks. Allt som allt överförs enligt nuvarande uppskattning ca 12 miljarder euro i skatteinkomster från kommunerna till staten. Även intäkterna från mervärdesskatten ökar på grund av social- och hälsovårdsreformen med en dryg miljard euro per år när kommunåterbäringarna minskar.

Tabellen nedan innehåller en uppskattning av de effekter ändringarna i beskattningsgrunderna har på statens skatteinkomster. I överensstämmelse med regeringsprogrammet kommer kommunerna

att kompenseras för den effekt på skatteintäkterna som regeringens ändringar av skattegrunderna har under denna valperiod.

Tabell 7. Effekterna på statens skatteintäkter på årsnivå till följd av de centrala ändringarna i skattegrunderna (mn euro)

	2019	2020	2021	2022
Indexjusteringen i beskattningen av förvärvsinkomster	-219	-406	-377	-377
Social- och hälsovårdsreformen: beskattning av förvärvsinkomster		11 365		
Social- och hälsovårdsreformen: samfundsskatt		625		
Social- och hälsovårdsreformen: mervärdesskatt		1 300		
Slopandet av invalidavdraget i statsbeskattningen i samband med social- och hälsovårdsreformen		12		
Inskränkningen av rätten att dra av räntor på bostadslån	17			
Förlängning av giltigheten för den s.k. solidaritetsskatten till utgången av 2019	100			
Höjningen av tobaksaccisen	68			
Sänkningen av bilskatten	-65			
Ändringen av bestämmelserna om ränteavdragsbegränsningen	32			

Utvecklingen av skatteinkomsterna 2018—2022

Skattebasen för **förvärvs- och kapitalinkomstskatten** beräknas öka med i genomsnitt ca 3,2 procent per år under ramperioden. Förvärvsinkomsterna beräknas öka med i genomsnitt ca 3,1 procent och kapitalinkomsterna med drygt 3,8 procent. Pensionsinkomsterna ökar snabbare än löneinkomsterna när antalet pensionärer ökar och pensionssystemet mognar, medan arbetslöshetsförmånerna beräknas minska när sysselsättningen blir bättre i början av ramperioden. Rätten till ränteavdrag för bostadslån minskas 2019 med 10 procentenheter så att 25 procent av bostadslånets räntor är avdragsgilla. Maximibeloppet för avdrag för bostad på arbetsorten höjs från 250 euro till 450 euro per månad fr.o.m. 2019. Giltighetstiden för den högsta inkomstklassen i statens inkomstskatteskala som infördes 2012 som tidsbunden (den s.k. solidaritetsskatten) upphör i slutet av 2019. Man räknar med att det 2019 görs en indexjustering i skattegrunderna för förvärvsinkomster i enlighet med regeringsprogrammet. Indexjusteringarna ingår som ett tekniskt antagande också i de uppskattade skatteintäkterna 2020—2022. Landskaps- och vårdreformen uppskattas öka statens intäkter från förvärvs- och kapitalinkomstskatten med ca 11 380 miljoner euro under skatteåret 2020. På grund av tidsmässiga faktorer i beskattningen är effekten på kassaflödet under kalenderåret 2020 mindre, uppskattningsvis ca 10 580 miljoner euro. Invalidavdragen i stats- och kommunalbeskattningen slopas i samband med social- och hälsovårdsreformen.

De totala intäkterna från **samfundsskatten** enligt debitering beräknas öka under ramperioden med i genomsnitt ca 5,5 procent per år, på motsvarande sätt som rörelseöverskottet enligt nationalräkenskaperna. De intäkter från samfundsskatten som ska redovisas till staten beräknas öka

med i genomsnitt ca 8,5 procent per år. Ökningen av statens skatteinkomster under ramperioden beror i väsentlig utsträckning på landskaps- och vårdreformen, och som ett led i denna reform sänks kommunernas utdelning av intäkterna från samfundsskatten med 9,02 procentenheter 2020 och statens utdelning höjs i motsvarande grad. Detta ökar statens intäkter från samfundsskatten med ca 625 miljoner euro under skatteåret 2020. På grund av tidsmässiga faktorer i beskattningen uppskattas den samfundsskatt som inflyter till staten öka mindre under kalenderåret 2020, nämligen med ca 600 miljoner euro. Den ändring av bestämmelserna om ränteavdragsbegränsningen som träder i kraft 2019 väntas dessutom öka intäkterna från samfundsskatten med ca 32 miljoner euro på årsnivå. Effekterna av den ändring som gäller ett slopande av indelningen av förvärvskällor för samfund har i detta skede bedömts vara små.

Skattebasen för **mervärdesskatten** beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt 3,0 procent. Tillväxtprognosen för intäkterna från mervärdesskatten härleds främst ur den uppskattade tillväxten i fråga om privathushållens konsumtionsutgifter. Social- och hälsovårdsreformens effekter på intäkterna från mervärdesskatten är 1,3—1,4 miljarder euro per år fr.o.m. 2020, även om effekten på grund av tidsmässiga faktorer i beskattningen är mindre i kassaflödet under kalenderåret 2020, uppskattningsvis ca 1,2 miljarder euro. Skatteintäkterna ökar när de kommunåterbäringar som minskar inflödet minskar i och med att uppgifterna överförs från kommunerna till landskapen och sättet att budgetera mervärdesskatteåterbäringar ändras.

Intäkterna från **punktskatter** uppskattas i sin helhet minska med 0,3 procent per år under ramperioden. Skattebaserna för punktskatt uppskattas i huvudsak minska på grund av beskattningens styreffekt. Tobaksaccisen höjs stegvis under regeringsperioden med sammanlagt ca 270 miljoner euro, varav den sista delen, 68 miljoner euro, genomförs 2019.

Intäkterna från **bilskatten** beräknas minska med i genomsnitt 3,2 procent per år. Detta beror på den lindring av bilskatten som görs i överensstämmelse med regeringsprogrammet och på att minskningen av koldioxidutsläppen från nya bilar väntas fortsätta. Storleken på bilskatten beror på bilens allmänna detaljhandelsvärde på den inhemska marknaden och på koldioxidutsläppen, vilket innebär att minskade utsläppsmängder sänker skatteprocenten för nya bilar. Bilbeskattningen lindras stegvis under regeringsperioden med sammanlagt ca 182 miljoner euro, varav 65 miljoner euro genomförs 2019.

Övriga inkomster inom budgetekonomin

Inkomsterna av blandad natur beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt 0,6 procent per år. Ökningen beror på utvecklingen i de överföringar som görs från statens pensionsfond i anslutning till pensionsutgifterna i budgeten. Den högre nivån än normalt på inkomsterna till staten från utdelning och försäljning av egendom 2018 hör samman med den notering i regeringsprogrammet, enligt vilken de s.k. spetsprojekten finansieras med förmögenhetsinkomster. I slutet av ramperioden väntas inkomsterna från utdelningen och försäljningen av egendom stanna på 1,5 miljarder euro. Intäktsföringen av vinst från statens affärsverk beräknas öka till något mer än 200 miljoner euro per år fram till utgången av granskningsperioden.

Tabell 8. Finansministeriets uppskattning av ordinarie inkomster inom budgetekonomin 2018—2022, md euro

	2018	2019	2020	2021	2022	2018—2022
	Budget					genomsnittlig förändring per år, %
Skatteinkomster sammanlagt	44,0	45,9	59,4	61,9	63,7	9,7
— skatt på förvärvs- och kapitalinkomster	9,5	10,1	20,9	22,2	23,1	24,8
— samfundsskatt	4,2	4,5	5,3	5,6	5,8	8,4
— mervärdesskatt	17,9	18,7	20,5	21,2	21,9	5,1
— punktskatter	7,4	7,4	7,4	7,3	7,3	-0,4
— övriga skatteinkomster	5,0	5,2	5,4	5,5	5,7	3,2
Inkomster av blandad natur	5,5	5,7	5,7	5,7	5,7	0,6
Ränteinkomster, inkomster av försäljning av aktier och intäktsföring av vinst	2,8	1,9	1,9	1,9	1,9	-9,3
— Utdelningsinkomster och inkomster av försäljning av aktier	2,4	1,5	1,5	1,5	1,5	-11,4
Inkomster sammanlagt¹⁾	52,7	53,8	67,3	69,9	71,6	7,9

¹⁾ Inkluderar även återbetalningar av lån som staten beviljat.

5.5. Balans och statsskuld inom statens budgetekonomi

När man beaktar anslagsutvecklingen enligt rambeslutet och inkomstposterna, beräknas statens budgetekonomi uppvisa ett underskott på ca 1,3 miljarder euro 2019, medan det uppskattade underskottet för 2018 enligt budgeten uppgår till 3,1 miljarder euro. Underskottet minskar fram till 2020, men ökar igen 2021, framför allt på grund av försvarsmaktens projekt för utvecklande av den strategiska kapaciteten.

Jämfört med planen för de offentliga finanserna våren 2017 har uppskattningen av underskottet under ramperioden minskat klart framför allt som en följd av högre inkomstposter. Även de uppskattade minskade utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa har inverkat.

Statsskulden antas öka med ca 5,1 miljarder euro under ramperioden och stiga till 114 miljarder euro 2022. Statsskuldens förhållande till bruttonationalprodukten antas minska under ramperioden.

Utvecklingen av statsfinansernas underskott och skulder granskas ur nationalräkenskapernas perspektiv i avsnitt 3.2.

Tabell 9. Finansministeriets uppskattning av budgetekonomins balans 2018—2022, md euro, gängse priser

	2018	2019	2020	2021	2022
Budgetekonomins uppskattade inkomster sammanlagt ¹⁾	52,7	53,8	67,3	69,9	71,6
Budgetekonomins uppskattade utgifter sammanlagt, gängse priser ²⁾	55,8	55,1	68,3	71,3	73,1
Uppskattning av budgetekonomins balans	-3,1	-1,3	-1,0	-1,4	-1,5
Statsskulden i förhållande till BNP, %	47	45 ½	44	43 ½	42 ½

¹⁾ Inkluderar även återbetalningar av lån som staten beviljat.

²⁾ Utgifterna har omräknats till gängse priser med hjälp av finansministeriets prisindexprognos, som ger en riktgivande uppskattning av prisutvecklingen under ramperioden.

5.6. Statsfinanserna utanför budgetekonomin

Staten i nationalräkenskaperna

Till statssektorn hör enligt nationalräkenskaperna förutom den egentliga statsbudgeten de statliga fonder som står utanför budgetekonomin (exkl. Statens pensionsfond, som i nationalräkenskaperna inräknas i arbetspensionsinrättningssektorn), universiteten, Rundradion Ab, Solidium Oy, Senatfastigheter, universitetsfastighetsbolagen, HAUS Kehittämiskeskus Oy, Leijona Catering Oy, Finlands Industriinvestering Ab, Terrafame Group Ab, Tekes Kapitalinvestering Ab, Gasonia Oy, Governia Oy, Business Finland Ab, Valtion kehitysyhtiö Vake Oy, Vimana Oy, SoteDigi Oy, Maakuntien tilakeskus Oy och Teknologiska forskningscentralen VTT Ab.

Statliga fonder är Statens bostadsfond, Statens pensionsfond, Gårdsbrukets utvecklingsfond, Statens kärnavfallshanteringsfond, Försörjningsberedskapsfonden, Statsgarantifonden, Stabilitetsfonden, Statens televisions- och radiofond, Interventionsfonden för jordbruket, Brandskyddsfonden och Oljeskyddsfonden.

Statsunderstödet för VTT Ab:s verksamhet uppgår under ramperioden 2019—2022 till drygt 87 miljoner euro.

Universitetens totalfinansiering består av de anslag som beviljas universiteten i statsbudgeten och av kompletterande finansiering, som bl.a. omfattar inkomster av avgiftsbelagd verksamhet, donationer och sponsorfinansiering.

Den statliga finansieringen av Rundradion Ab har sedan ingången av 2013 grundat sig på med rundradioskatten täckta anslagsöverföringar till Statens televisions- och radiofond och vidare till Rundradion Ab. Under den förra ramperioden gjordes ingen indexjustering som motsvarar förändringen i kostnadsnivån i det anslag som överförs. En parlamentarisk arbetsgrupp föreslog i sin rapport 2016 att ingen indexjustering görs åren 2017—2019. År 2019 görs dock en indexjustering och därefter görs indexjusteringarna i enlighet med lagen om statens televisions- och radiofond.

Statens placeringsbolag Solidium Oy är ett aktiebolag som i sin helhet ägs av finska staten och vars uppgift är att stärka och stabilisera det inhemska ägandet i nationellt sett viktiga företag. I bolagets aktieportfölj ingår tolv börsnoterade bolag i vilka Solidium är minoritetsägare. Solidiums styrelse fattar självständigt beslut om investeringar utgående från de analyser och förslag som ledningen berett. Bolaget har inte gjort intäktsföringar eller extra återbetalningar av kapital till statsbudgeten 2016. År 2017 gjordes intäktsföringen i två poster. I januari intäktsfördes 278 miljoner euro från föregående år och på hösten 307 miljoner euro.

Statens utvecklingsbolag Valtion kehitysyhtiö Vake Oy, som bildades 2016, är ett bolag som sköter statliga specialuppgifter och som har till uppgift att få det kapital som staten placerat i bolag att omsättas aktivt och skapa värde i de bolag det har i sin ägo. Landskapens servicecenter Vima-na Oy bildades 2017. Bolaget producerar och erbjuder tjänster i anslutning till digitalisering och IKT-tjänster till landskapen. SoteDigi Oy är ett bolag som sköter statliga specialuppgifter och som har till uppgift att utveckla riksomfattande lösningar för kund- och patientinformationssystem samt andra nya digitala lösningar för social- och hälsovården.

För statens ägarpolitik ansvarar i övrigt avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli, på vars ansvar ägarstyrningen i de bolag som idkar kommersiell verksamhet ankommer. Avdelningen ansvarar dessutom för att bereda de allmänna riktlinjerna för statens ägarpolitik och ägarstyrningspraxis och att samordna ministeriernas samarbete i fråga om ägarstyrningen.

Fondekonomin utanför statsbudgeten

På medellång sikt fortsätter den finansiella ställningen för fonderna att försämrans. Fondernas sammanlagda inkomster minskar samtidigt som utgifterna ökar. Utvecklingen i de pensionsavgifter som statens pensionsfond får dämpas av minskningen i antalet statsanställda. Samtidigt ökar överföringarna från pensionsfonden till budgeten för att täcka statens ökade pensionsutgifter. Nedgången i fondernas ränteinkomster planar ut. När det gäller bostadsfonden sjunker ränteinkomsterna alltjämt när lånestocken blir mindre. Bostadsfonden har inte längre beviljat nya lån efter 2007. Detta märks också som minskade återbetalningar av lån som bostadsfonden beviljat. Beloppen av de lån som fonderna beviljat och andra finansinvesteringar kommer dock som helhet att öka under ramperioden med 0,6 miljarder euro jämfört med 2017. Utan finansoperationer skulle underskottet i fondekonomin uppgå till -0,6 miljarder euro 2022.

Tabell 10. Statliga fonder utanför budgeten, mn euro

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Skatter och inkomster av skattenatur sammanlagt	245	154	153	153	152	151
Inkomster av blandad natur	155	125	92	101	105	108
Pensionsavgifter	1 376	1 358	1 350	1 348	1 366	1 391
Ränteinkomster och intäktsföring av vinst	418	401	392	383	378	373
Överföringar från budgeten	544	550	518	518	518	518
Inkomster exkl. finansoperationer	2 738	2 588	2 507	2 504	2 520	2 541
Återbetalning av beviljade lån	2 693	2 107	2 567	2 506	2 473	2 455
Inkomster sammanlagt	5 431	4 694	5 073	5 010	4 993	4 996

Tabell 10. Statliga fonder utanför budgeten, mn euro

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Konsumtionsutgifter	103	110	129	119	118	123
Överföringsutgifter	906	833	877	954	910	962
Ränteutgifter	1	2	2	2	1	1
Överföringar till budgeten	1 856	1 878	1 886	1 913	1 947	1 978
Övriga utgifter	20	20	20	20	20	20
Utgifter exkl. finansoperationer	2 886	2 843	2 914	2 925	3 038	3 126
Beviljade lån samt övriga finansinvesteringar	2 095	1 748	2 032	2 022	2 038	2 092
Utgifter sammanlagt	4 981	4 591	4 946	4 947	5 076	5 218
Över- eller underskott, netto	450	113	129	62	-83	-222

Affärsverken

Forststyrelsen är ett statligt affärsverk vars uppgift är att använda, vårda och skydda statens direktägda, obebyggda jord- och vattenegendom som den besitter. Forststyrelsen bedriver affärsverksamhet och sköter lagstadgade offentliga förvaltningsuppgifter med budgetmedel. Skogsbruk och annan affärsverksamhet som sker på marknadsvillkor ska Forststyrelsen bedriva genom de dotterbolag som den äger. Forststyrelsens affärsverksamhet inom skogsbruket har bolagiserats till Metsähallitus Metsätalous Oy, som helt och hållet ägs av staten. Forststyrelsen betalar intäktsföring av vinst till staten på basis av ersättningar för nyttjanderätt och utdelningar. Forststyrelsen besitter ca 12,5 miljoner hektar land- och vattenområden som ägs av staten, med ett balansvärde på ca 3,7 miljarder euro. Av detta är ca 2,5 miljarder euro grundkapital med avkastningskrav.

År 2017 var det första hela verksamhetsåret enligt den nya lagen om Forststyrelsen. Koncernens omsättning var 328 miljoner euro. Forststyrelsekoncernen årsresultat var 105,9 miljoner euro. I budgeten för 2018 intäktsför Forststyrelsen 94,9 miljoner euro till staten. Forststyrelsens årliga intäktsföring beräknas stiga till 120 miljoner euro före utgången av ramperioden.

Senatfastigheter är ett statligt affärsverk vars uppgift är att i enlighet med målen för statens lokalstrategi producera arbetsmiljölösningar för kunderna och att höja organisationernas prestationsförmåga i statsförvaltningen. Senatfastigheters affärsverksamhet grundar sig på utvecklande av arbetsmiljöer och av fastighetsförmögenheten, uthyrning av lokaler och erbjudande av lokaltjänster till kunderna. Senatfastigheter kan tillhandahålla tjänster också för sådana sammanslutningar vars verksamhet främst finansieras med anslag som tagits in i statsbudgeten. Senatfastigheter verkar enligt företagsekonomiska principer. Senatfastigheters tillgångar är i den finska statens ägo och i affärsverkets besittning. Senatfastigheter har inte offentliga förvaltningsuppgifter eller myndighetsuppgifter.

År 2007 uppgick balansomslutning till ca 4,5 miljarder euro och den minskar stegvis med ca 95 miljoner euro under ramperioden. Balansvärdet för fastighetsförsäljningarna och avskrivningarna överskrider alltså investeringsnivån. Åren 2017—2022 uppgår fastighetsförsäljningarna till sammanlagt 560 miljoner euro. År 2017 intäktsförde Senatfastigheter 125 miljoner euro, och 2018—2022 är målet för intäktsföringen 85 miljoner euro. Resultatnivån sjunker från prognosen på 130

miljoner euro 2017 till något under 80 miljoner euro på grund av de minskande försäljningsvinsterna under året. Självförsörjningsgraden ligger under hela planeringsperioden på 63 procent.

6. Landskapens ekonomi

Beredningen av reformen

Vid landskaps- och vårdreformen överförs ansvaret för att ordna social- och hälso-tjänster från kommunerna och samkommunerna fr.o.m. den 1 januari 2020 till 18 landskap som i huvudsak bildas utifrån den nuvarande landskapsindelningen. Till landskapens ansvar överförs också räddningsväsendets uppgifter och uppgifter inom miljö- och hälsoskydd, regionutveckling och strukturfondsverksamhet, främjande av näringarna, styrning och planering av områdesanvändningen, lantbruks- och jordbrukarstödsförvaltningen, avbytarservice för lantbruksföretagare, användning och skötsel av vattentillgångarna, vatten- och havsvård, styrning av byggandet, vård av kulturmiljön, främjande av landskapets identitet och kultur, produktion och spridning av information om miljön samt övriga regionala tjänster som åläggs landskapen genom lag.

Regeringen överlämnade den proposition som gäller landskaps- och vårdreformen (RP 15/2017 rd) till riksdagen den 2 mars 2017. Propositionen kompletterades den 18 maj 2017 så att systemet för landskapens finansiering behandlas som en helhet i fråga om finansieringen av alla de uppgifter som överförs till landskapen. Den 8 mars 2018 överlämnade regeringen en ny proposition till riksdagen med ett förslag till lag om kundens valfrihet inom social- och hälsovården. Propositionens totala ekonomiska konsekvenser kan tills vidare inte bedömas eftersom den innefattar både faktorer som stävjar kostnadsökningen och faktorer som eventuellt höjer kostnaderna. Införandet av valfriheten infaller först i slutet av granskningsperioden och dess effekter gäller delvis tiden efter granskningsperioden för denna plan för de offentliga finanserna.

Landskapslagen och införandelagen avses träda i kraft den 1 juli 2018 eller så snart som möjligt efter det att lagarna har antagits och blivit stadfästa. I den första fasen ska landskapens temporära förvaltning och efter landskapsvalet som hålls i oktober 2018 landskapen bereda organiseringen av verksamheten samt överföringarna av personal och egendom tillsammans med kommunerna, samkommunerna och vissa statliga ämbetsverk.

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter överlämnades till riksdagen den 8 mars 2018. Med stöd av den ska det inrättas en ny myndighet, Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, som sköter de uppgifter som särskilt föreskrivs för den inom följande uppgiftsområden: social- och hälsovårdsområdet, undervisnings- och kulturväsendet, miljöområdet och arbetarskyddsförvaltningen. Dessutom ska myndigheten sköta andra särskilt föreskrivna rättssäkerhets- och tillsynsuppgifter. Till myndigheten samlas uppgifter och finansiering från regionförvaltningsverken, NTM-centralerna och Valvira, och dessa ämbetsverk ska läggas ner. Överföringarna av finansiering i anslutning till inrättandet av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet ingår redan i den föregående planen för de offentliga finanserna. I denna plan för de offentliga finanserna har överföringarna justerats närmast på grund av att inrättandet av myndigheten skjutits fram.

Landskapens finansiering

Landskapen har inte beskattningsrätt och de finansierar sin verksamhet i huvudsak med statlig finansiering. En stor del av den statliga finansieringen har allmän täckning, men en del av uppgifterna ska finansieras med särskild finansiering enligt speciallagar och statsbudgeten.

Landskapens finansiering med allmän täckning uppgår 2020 till sammanlagt 18,7 miljarder euro. I dimensioneringen av finansieringen med allmän täckning har i förhållande till den föregående planen för de offentliga finanserna beaktats uppskovet av reformen till 2020, den uppdaterade kalkylen från februari 2018 över de kostnader som överförs från kommunerna samt preciseringsarna av de uppgifter som överförs från staten.

Från statsandelen för basservice överförs ca 6 miljarder euro till den statliga finansieringen av landskapen. I överensstämmelse med de uppgifter som överförs från arbets- och näringsministeriets, kommunikationsministeriets, jord- och skogsbruksministeriets, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriets och finansministeriets förvaltningsområden överförs sammanlagt 0,9 miljarder euro 2020. Finansieringen av lönesubventioner och startpeng kommer att bibehållas i anslagen för arbetslöshetsförmåner även i fortsättningen, och därför har den finansiering som överförs från förvaltningsområdena till landskapen minskats med 143 miljoner euro jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna. Till finansieringen av de uppgifter som överförs från kommunerna till landskapen anvisas i överensstämmelse med ändringen i statens och kommunernas beskattningsförhållanden ett tillägg på ca 12 miljarder euro. År 2021 genomförs indexförhöjningen av den statliga finansieringen av landskapen endast till hälften.

Vid dimensioneringen av den statliga finansieringen av landskapen 2020 beaktas dessutom minskningarna och ökningarna enligt åtgärderna i regeringsprogrammet. Besparingen till följd av utvecklingen av närståande- och familjevården, centraliseringen av specialiserad sjukvård och reformen av kvalitetsrekommendationen för äldreomsorgen minskar landskapens utgifter med sammanlagt 136 miljoner euro. En del av minskningen till följd av konkurrenskraftsavtalet dras av från landskapens finansiering fr.o.m. 2020.

Avsikten är att sjukförsäkringsersättningarna för resor till akutvård ska slopas och motsvarande finansiering på 45 miljoner euro överförs till den statliga finansieringen av landskapen. Ersättningsystemet för gränsöverskridande hälso- och sjukvård ska ändras så att landskapen ansvarar för kostnaderna för sina invånares användning av hälso- och sjukvårdstjänster utomlands. Sammanlagt 13,1 miljoner euro av sjukförsäkringsersättningarna överförs som en följd av detta till landskapen, och dessutom anvisas det 2020 ett tillägg på 8,6 miljoner euro för utgifterna för den gränsöverskridande hälso- och sjukvården. Den lagstiftning som gäller självbestämmanderätt, mentalvård och rusmedel ska revideras under denna valperiod. För verkställigheten av dessa reformer ökas den statliga finansieringen av landskapen under ramperioden med sammanlagt 23,8 miljoner euro. Vidare ökas omkostnaderna för statens sinnessjukhus med 600 000 euro 2020—2021 med anledning av reformen.

Avsikten är att ordnandet av studerandehälsovården för högskolestuderande ska överföras till Folkpensionsanstalten fr.o.m. 2020. Studenternas hälsovårdsstiftelse fungerar som serviceproducent i hela landet och samtidigt utvidgas dess verksamhet till att omfatta också yrkeshögskolestu-

derande. I anslutning till reformen överförs 31,6 miljoner euro från finansieringen av landskapens social- och hälsovård till social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel.

Utöver finansieringen med allmän täckning anvisas landskapen en särskild finansiering på ca 2,8 miljarder euro 2020. Den särskilda finansieringen omfattar bl.a. de medel som används för utbetalning av jordbruksstöd och de unionsmedel och nationella medel som är kopplade till EU:s fonder samt några anslag avsedda för uppgifter inom ett geografiskt sett mycket avgränsat område och anslag till landskapen i form av genomgångsposter.

Ersättandet av landskapens mervärdesskattekostnader ska för landskapen genomföras på ett annat sätt än för kommunerna. Avsikten är att det i statsbudgeten ska tas in ett anslag för betalning av ersättningar för mervärdesskattekostnader. Det reserveras ca 1,2 miljarder euro för detta 2020. Statens intäkter från mervärdesskatten ökar på årsnivå med ett motsvarande belopp, vilket innebär att ändringen inte inverkar på budgetekonomins balans.

Finansieringen av landskapens förberedande arbete och genomförande

Resurserna för beredningen och genomförandet av landskaps- och vårdreformen har i budgeten huvudsakligen koncentrerats till finansministeriets huvudtitel. För det förberedande arbetet och styrningen i fråga om genomförandet av landskaps- och vårdreformen, t.ex. för kostnaderna för landskapens temporära förvaltning och landskapsfullmäktige anvisas det 100 miljoner euro 2019, ca 3 miljoner euro 2020, 0,5 miljoner euro 2021 och 0,3 miljoner euro 2022. Vidare reserveras för ersättning för mervärdesskatt till den temporära förvaltningen 15 miljoner euro. Det ökade behovet av finansiering jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna beror huvudsakligen på att genomförandet av reformen skjuts fram med ett år.

Reformen innebär också stora förändringar vad gäller informationsförvaltning och datasystem. För finansieringen av ett digiförändringsprogram reserveras 98,2 miljoner euro 2019, 5,6 miljoner euro 2020 och 1,3 miljoner euro 2021. Avsikten är att finansieringen ska fördelas på nationella projekt inom olika förvaltningsområden samt som understöd till landskapen för deras IKT-förändringsstöd. Utvecklandet av systemen inom social- och hälsovården koncentreras till Sote-Digi Oy som 2017 kapitaliserades med 90 miljoner euro av Valtion kehitysyhtiö Vake Oy:s egna medel. För att producera de digitaliserings- och IKT-tjänster som landskapen behöver är man beredd att kapitalisera landskapens IKT-servicecenter Vimana Oy genom att överföra ca 30 miljoner euro av statens aktieinnehav till bolaget.

7. Den kommunala ekonomin

Den del i planen för de offentliga finanserna som gäller den kommunala ekonomin innehåller en utgiftsbegränsning för den kommunala ekonomin och regeringens andra riktlinjer för kommunernas ekonomi och uppgifter. Planen innehåller också en granskning av effekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin samt utvecklingsutsikterna för den kommunala ekonomin på medellång sikt enligt kommunernas räkenskaper. Den granskning av den kommunala ekonomin som presenteras här kompletteras av programmet för kommunernas ekonomi, som utarbetas separat i samband med planen för de offentliga finanserna.

7.1. Riktlinjer för den kommunala ekonomin

Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin

De nationella bestämmelserna om planen för de offentliga finanserna förutsätter att regeringen beslutar om en s.k. utgiftsbegränsning för den kommunala ekonomin. Utgiftsbegränsningen är en gräns i euro för den ändring i omkostnaderna som statens åtgärder medför för den kommunala ekonomin. Avsikten är att utgiftsbegränsningen ska överensstämja med regeringens mål för det strukturella saldoto i den kommunala ekonomin. Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin garanterar dock inte att kostnadseffekterna genomförs till motsvarande belopp inom den kommunala ekonomin. Kommunerna kan själva besluta om bl.a. i vilken omfattning de genomför minskningen av uppgifterna och skyldigheterna.

Regeringen fastställde den 28 september 2015 i sin plan för de offentliga finanserna att nettoeffekten av dess åtgärder ska sänka omkostnaderna inom den kommunala ekonomin med minst 540 miljoner euro 2019 jämfört med den s.k. tekniska plan för de offentliga finanserna som fastställdes den 2 april 2015 och som användes som grund för regeringsprogrammet.

Hur utgiftsbegränsningen omsätts i praktiken följs upp i samband med de årliga justeringarna av planen för de offentliga finanserna. Utgiftsbegränsningen får inte luckras upp jämfört med den nivå som angetts i planen för de offentliga finanserna från den 28 september 2015. Nivån skärps årligen i takt med att beredningen av hittills ospecificerade men överenskomna åtgärder i regeringsprogrammet fortskrider.

I denna plan för de offentliga finanserna har man i utgiftsbegränsningen beaktat ett uppskov av ikraftträdandet av landskaps- och vårdreformen till 2020. Redan i föregående plan för de offentliga finanserna beaktades en precisering av konsekvensbedömningarna av vissa anpassningsåtgärder som överenskommit i regeringsprogrammet. Hit hör preciseringen av konsekvensbedömningarna av kvalitetsrekommendationen för äldreomsorgen och av den regionala effektiviseringen av den specialiserade sjukvården. Den besparing som beror på kvalitetsrekommendationen för äldreomsorgen preciseras till 33,5 miljoner euro före 2019 i stället för de 70 miljoner euro som uppskattades i regeringsprogrammet.

I föregående plan för de offentliga finanserna beaktades dessutom som en ny åtgärd den utvidgning av tjänsterna inom elev- och studerandevården som görs i anknötning till reformen av yrkesutbildningen så att tjänsterna gäller ett större antal studerande än tidigare. Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin på 2019 års nivå är -830 miljoner euro.

Tabell 11. Utgiftsbegränsningen för den kommunala ekonomin 2019—2022, mn euro

2019	2020	2021	2022
-830	-470	-470	-470

När åtgärdsprogrammet för att minska kommunernas uppgifter och skyldigheter framskrider och de nya åtgärderna för att minska kommunernas uppgifter och skyldigheter konkretiseras i sam-

band med beredningen så att de kan tas in i budgetpropositionen och planen för de offentliga finanserna, ska dessa nya åtgärder beaktas som faktorer som stramar åt utgiftsbegränsningen.

Utöver vad som i regeringsprogrammet har fastställts om kommunernas uppgifter och skyldigheter ges kommunerna inga nya lagstadgade uppgifter eller skyldigheter, eller utvidgningar av dessa, som permanent försvagar den kommunala ekonomin. Om det trots det undantagsvis föreskrivs om uppgifter och skyldigheter som permanent ökar kommunernas och samkommunernas fasta omkostnader för att det ligger i den offentliga ekonomins helhetsintresse, ska man samtidigt förhindra att saldot i den kommunala ekonomin försvagas genom att öka statsbidragen, i detta sammanhang gallra bland övriga uppgifter och skyldigheter inom den kommunala sektorn eller ge kommunerna möjlighet att öka sina inkomster från avgifter. I enlighet med den gällande lagstiftningen anvisas nya eller utvidgade uppgifter och skyldigheter en 100-procentig statsandel.

Andra statliga åtgärder som påverkar saldot för den kommunala ekonomin

Förutom att regeringen fastställer en utgiftsbegränsning stärker den även den kommunala ekonomin genom att ge kommunerna möjlighet att höja avgiftsinkomsterna. Regeringen återkallade den höjning av fastighetsskatten som var avsedd att kompensera sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik. De effekter som sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik har för den kommunala ekonomin kompenseras genom en höjning av statsandelarna och kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten. Fastighetsskatten höjdes i enlighet med regeringsprogrammet med 25 miljoner euro 2016 och 2017. År 2017 genomfördes dessutom en ytterligare höjning av fastighetsskatten med 50 miljoner euro. Enligt regeringsprogrammet ska kommunerna kompenseras för ändringarna i grunderna för inkomstskatten, vilket innebär att dessa ändringar inte påverkar saldot för den kommunala ekonomin.

Den sammanlagda effekten av statens åtgärder och behovet av anpassning av den kommunala ekonomin

Den sammanlagda nettoeffekten av de åtgärder som vidtas av statsminister Juha Sipiläs regering stärker tydligt den kommunala ekonomin på 2019 års nivå, om kommunerna och samkommunerna genomför åtgärderna fullt ut. Dessutom medför landskaps- och vårdreformen att utgiftstrycket inom social- och hälsovården till följd av befolkningens stigande medelålder kanaliseras bort från kommunerna fr.o.m. 2020.

Konkurrenskraftsavtalet från 2016 har en försvagande effekt på de offentliga finanserna, och största delen av den riktar sig till statsfinanserna. Konkurrenskraftsavtalet minskar kommunernas arbetskraftskostnader, men det minskar också kommunernas skatteinkomster till följd av ändringarna i lönesumman och arbetstagaravgifterna. Under ramperioden minskas kommunernas statsandelar som en följd av konkurrenskraftsavtalet. Konkurrenskraftsavtalet medför efter minskningarna av statsandelarna att den kommunala ekonomin stramas åt något. På längre sikt gagnar konkurrenskraftsavtalets gynnsamma effekter på sysselsättningen och tillväxten också den kommunala ekonomin.

Tabell 12. Den stärkande effekt som statens åtgärder har på den kommunala ekonomin 2019, mn euro¹⁾

Utgiftsbegränsningen	830
Ändringen i statsbidrag till följd av utgiftsbegränsningsåtgärder	-90
Indexfrysningarnas effekt på kommunernas inkomster	-320
Ändringarna i avgiftsgrunderna	60
Höjningen av fastighetsskatten	100
Sammanlagt	580

¹⁾ I tabellen har inte beaktats effekterna av konkurrenskraftsavtalet och de åtgärder som har samband med det.

Enligt den prognos från våren 2015 som låg till grund för regeringsprogrammet var underskottet inom lokalförvaltningen 2,0 miljarder euro, dvs. 0,9 procent i förhållande till totalproduktionen 2019 uttryckt i nationalräkenskapsbegrepp. I finansministeriets uppdaterade prognos har de åtgärder enligt regeringsprogrammet som påverkar den kommunala ekonomin och som redan har preciserats blivit beaktade i enlighet med hur kommunerna bedöms genomföra dem utifrån de erhållna uppgifterna. Dessa åtgärder uppskattas stärka saldot för lokalförvaltningen med ca 200 miljoner euro netto på 2019 års nivå. Den uppskattade besparing som beror på åtgärderna har sänkts och skjutits fram till senare år, och detta innebär att effekterna av dem accentueras i landskapens ekonomi. Enligt den uppdaterade prognosen kommer underskottet inom lokalförvaltningen 2019 att vara 0,9 miljarder euro, vilket är 0,4 procent i förhållande till totalproduktionen. Således håller lokalförvaltningen på att nå det mål för saldot som fastställts för den. För att målet för det strukturella saldot ska nås krävs det dock att man i kommunerna utnyttjar den sparpotential som åtgärderna i regeringsprogrammet, t.ex. effektiviseringen av ordnandet av regional specialiserad sjukvård och utvecklandet av familje- och närståendevården, samt konkurrenskraftsavtalet möjliggör. Utvecklingsprognosen för lokalförvaltningen är en kalkyl över utgiftstrycket där kommunernas egna anpassningsåtgärder 2019—2022 inte har beaktats. Kommunernas egna anpassningsåtgärder har under de senaste åren varit betydande.

Kommunernas egna åtgärder

Kommunerna har en långtgående självstyrelse, och staten kan därför inte garantera en balansering av kommunernas ekonomi uteslutande genom sina egna åtgärder. Därmed vilar en stor del av ansvaret på kommunerna när det gäller att få jämvikt i den kommunala ekonomin med hjälp av bl.a. strukturella reformer och ökad produktivitet. Staten kan inte styra investeringarna inom den kommunala ekonomin och på detta sätt dämpa skuldsättningen inom den kommunala ekonomin. Vid anpassningen av den kommunala ekonomin är det av stor betydelse hur investeringar prioriteras och att de görs vid rätt tidpunkt och på ett högklassigt sätt. Målen i regeringsprogrammet i fråga om lindringen av beskattningen av arbete och nivån på den totala beskattningen ska också beaktas när anpassningsåtgärder väljs.

7.2. Statliga åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin

Statsbidrag och kommunernas uppgifter under ramperioden

I planen för de offentliga finanserna beaktas ett uppskov till 2020 av den landskaps- och vårdreform som är under beredning. När reformen träder i kraft 2020 minskar nettoutgifterna inom den

kommunala ekonomin med ca 17,6 miljarder euro. Kommunernas statsandelar minskas med ett belopp som motsvarar de uppgifter som överförs och kommunernas intäkter från samfundsskatten och kommunalskatten sänks. Enligt den senaste uppskattningen minskar statsandelarna med något under 6 miljarder euro fr.o.m. 2020. De kommunala skattesatserna sänks och kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten minskas och statens skatteintäkter ökar med motsvarande belopp. Av statens skatteintäkter styrs uppskattningsvis 11,7 miljarder euro av beskattningen av förvärvsinkomster och 0,6 miljarder euro av samfundsskatten till finansieringen av landskapen. Reformen är kostnadsneutral med avseende på fördelningen mellan stat och kommun. Kommunerna har också efter reformen ansvar för att främja välfärd och hälsa. Av den finansiering som överförs till landskapen anvisas kommunerna för detta ändamål 29 miljoner euro.

Statsbidragen till kommunerna uppgår till ca 10,3 miljarder euro 2019. År 2020 sjunker statsbidragen till 4,3 miljarder euro till följd av landskaps- och vårdreformen. I landskapet Nyland kommer ansvaret för att ordna tillväxttjänster att ligga på en samkommun som städerna Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda ska bilda. I denna plan för de offentliga finanserna anvisas denna samkommun ca 113 miljoner euro av landskapens finansiering i statsbidrag varje år åren 2020—2022.

I överensstämmelse med regeringsprogrammet görs det ingen indexhöjning i kommunernas statsandelar 2019. Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna utifrån de realiserade utgifterna för 2016 minskar statsandelen för kommunal basservice med 213,5 miljoner euro. De realiserade utgifterna för kommunal basservice 2016 var ca 854 miljoner euro lägre än de kalkylerade utgifterna, på basis av vilka statsandelarna för 2016 betalades. De realiserade utgifterna var lägre på grund av både kommunernas effektiviseringsåtgärder och nedskärningen i semesterpenningen 2017 i konkurrenskraftsavtalet, varav trefjärdedelar bokfördes som en utgiftsbesparing i kommunerna redan 2016. Till följd av nedskärningen i semesterpenningen minskade kommunernas utgifter 2016 med 236 miljoner euro, och minskningen av statsandelarna i överensstämmelse med statsandelsprocenten utgör 59 miljoner euro av detta belopp. Kommuner kommer att kompenseras för denna tilläggsnedskärning på 59 miljoner euro 2020. I detta sammanhang kompenseras de även för tilläggsnedskärningen i semesterpenningen åren 2017—2019. Kompensationen uppgår således till sammanlagt 237 miljoner euro.

Som ett led i regeringens reform för att minska kommunernas, landskapens och hela den offentliga förvaltningens utgifter inleddes ett utredningsarbete som syftar till att bygga upp incitamentsystem för kommunerna. Finansieringen av incitamentsystemen dras av från statsandelen för kommunal basservice (enligt principen euro/invånare).

I denna plan för de offentliga finanserna anvisas för incitamentsystemet för utgifterna inom kommunernas driftsekonomi 50 miljoner euro 2021 och 100 miljoner euro 2022.

Till incitamentsystemet för digitalisering i kommunerna anvisas 40 miljoner euro fr.o.m. 2019. Avsikten är att bygga upp incitamentsystemet stegvis där det första steget ska gälla digitaliseringen av kommunens personal- och ekonomiförvaltning och utnyttjandet av robotiserad processautomation.

Till incitamentsystemet för utvecklande av kommunernas byggnadsbestånd och effektivisering av lokalanvändningen anvisas 50 miljoner euro 2021 och 100 miljoner euro 2022.

Av statsandelsanslaget för kommunal basservice kan 10 miljoner euro anvisas för en höjning av kommunernas statsandel enligt prövning. Därtill får 10 miljoner euro användas av anslaget för ekonomiskt stöd för kommunsammanslagningar för sammanslagningsunderstöd enligt prövning för kriskommuner eller kommuner som riskerar att råka i kris. Den totala nivån för dessa anslag höjs inte, utan det är fråga om interna överföringar till ett stöd enligt prövning.

I statsandelarna beaktas de avdrag som görs på basis av konkurrenskraftsavtalet. Från statsandelen för basservice görs ett avdrag på 497 miljoner euro 2019. Vid dimensioneringen av avdraget beaktas vidare effekterna av landskaps- och vårdreformen på kommunernas utgifter fr.o.m. 2020, och därför uppgår det avdrag från statsandelarna som beror på konkurrenskraftsavtalet till ca 62 miljoner euro 2020—2021.

Kvalitetsrekommendationen för äldreomsorgen omarbetades 2017. Rekommendationens effekt uppskattas minska kommunernas utgifter jämfört med året innan med ca 16,5 miljoner euro 2019. Statsandelen för basservice minskas i anknnytning till detta med ca 4 miljoner euro 2019. Från och med 2020 beaktas effekterna av den omarbetade kvalitetsrekommendationen vid dimensioneringen av den statliga finansieringen av landskapen.

I den omarbetade hälso- och sjukvårdslagen och i förordningar av statsrådet som utfärdats med stöd av den och som gäller arbetsfördelning och centralisering av vissa uppgifter inom den specialiserade sjukvården samt grunderna för brådskande vård och förutsättningarna för jour inom olika medicinska verksamhetsområden föreskrivs om de uppgifter inom den specialiserade sjukvården som koncentreras till sjukhus med omfattande jour, till enheter med samjour dygnet runt och till fem eller mindre än fem universitetssjukhus. Genom förordning föreskrivs vidare närmare om det antal åtgärder som krävs för vissa operationer som ska centraliseras. Övergångsperioden upphörde enligt lagen och förordningarna vid ingången av 2018 och i fråga om antalet åtgärder som gäller operationer vid utgången av juni 2018. Ändringarna beräknas minska utgifterna för hälso- och sjukvård med 350 miljoner euro före 2020. Kommunernas utgifter beräknas minska jämfört med året innan med 85 miljoner euro 2019 till följd av ändringarna. Motsvarande avdrag från statsandelen är 21,5 miljoner euro. År 2020 beaktas avdraget vid dimensioneringen av den statliga finansieringen av landskapen.

Besparingen i kommunernas utgifter till följd av utvecklingen av närstående- och familjevården uppgår till 25 miljoner euro och det motsvarande avdraget från statsandelarna till 6 miljoner euro 2019.

Ett uppskov av landskaps- och vårdreformen med ett år till 2020 har beaktats i denna plan för de offentliga finanserna. Avdraget på 5,7 miljarder euro från statsandelarna till kommunerna återförs i fråga om 2019. Till statsandelarna till kommunerna anvisas 2019 i enlighet med regeringsprogrammet 15 miljoner euro för barnskydd och hemservice för barnfamiljer och 1 miljon euro för hemvård av äldre. Pensionsstödet till långtidsarbetslösa ökar statsandelen med 5,37 miljoner euro. Från och med 2020 beaktas dessa vid dimensioneringen av den statliga finansieringen av landskapen.

Till stärkandet av jämlikheten inom den grundläggande utbildningen anvisas 15 miljoner euro 2019. Stödet riktas till skolorna i de områden som utgör den största utmaningen och till t.ex. specialundervisning och minskande av undervisningsgruppernas storlek. Jämlikhet inom småbarns-

pedagogiken stöds med 10 miljoner euro 2019 och med 7,5 miljoner euro 2020. Genom anslaget är det möjligt att göra grupperna mindre och anställa extra personal i daghem i utsatta områden. Försöken med avgiftsfri småbarnspedagogik för femåringar utvidgas och fortsätter. Det reserveras 5 miljoner euro för försöket 2019.

Undervisning i det första främmande språket, dvs. A1-språket, tidigareläggs så att den inleds redan på våren under det första året i grundskolan. Den tidigarelagda språkundervisningen gäller alla förstaklassister fr.o.m. den 1 januari 2020. Reformen ökar statsandelarna för kommunal basservice med 7,5 miljoner euro 2020 och med 12 miljoner euro fr.o.m. 2021. Enligt lagen om statsandel för kommunal basservice är statsandelen 100 procent för mer omfattande statsandelsåligganden.

Regeringen genomför en reform av gymnasieutbildningen. Målet är att öka gymnasieutbildningens dragningskraft som en allmänbildande utbildningsform som ger behörighet för fortsatta högskolestudier, att höja utbildningens kvalitet och lärresultaten samt att göra övergången från studierna på andra stadiet till postgymnasiala studier smidigare. För kostnaderna för en ökning av antalet omtagningsgångar i studentexamen reserveras 0,38 miljoner euro 2019 och 0,75 miljoner euro 2020. För kostnaderna för gymnasieformen som helhet reserveras 4 miljoner euro 2021 och 8,53 miljoner euro fr.o.m. 2022.

Yrkesutbildningsreformen trädde i kraft vid ingången av 2018. Till stödet för genomförande av reformen anvisas 15 miljoner euro 2019. Genom finansieringen stärks digitaliseringen av yrkesutbildningen och samarbetet med arbetslivet, förhindras avbrott i utbildningen och marginaliseringen samt skapas individuella möjligheter att utbilda sig och komma in i arbetslivet.

Finansieringssystemet för museer, teatrar och orkestrar förnyas genom att reformen av statsandelssystemet för museer genomförs och genom att förbättra verksamhetsbetingelserna för s.k. fria grupper inom den utövande konsten. För kostnaderna för genomförande av reformen reserveras sammanlagt 7 miljoner euro fr.o.m. 2020. Av anslaget anvisas 2 miljoner euro av vinstmedel från penningspelsverksamheten.

Uppskattningen av antalet asylsökande som får uppehållstillstånd har stigit, och därför ökas integrationsersättningarna till kommunerna med drygt 20 miljoner euro 2019—2020 och med 12 miljoner euro 2022. Integrationsersättningarna till kommunerna överförs i och med landskaps- och vårdreformen och införlivas med den allmänna finansieringen av landskapen 2020.

Till etableringen av Ohjaamo-verksamheten, som erbjuder tjänster med låg tröskel för personer under 30 år, anvisas en årlig tilläggsfinansiering på 5 miljoner euro.

Överföringen av beräkningen och utbetalningen av det grundläggande utkomststödet från kommunerna till Folkpensionsanstalten genomfördes vid ingången av 2017. På grund av att den övergångsperiod som gäller reformen har gått ut upphör kommunernas förvaltningsutgifter i fråga om beräkningen och utbetalningen av det grundläggande utkomststödet. Till följd av detta minskas statsandelarna till kommunerna med 3,8 miljoner euro 2019.

Tabell 13. Statsbidrag till kommuner och samkommuner, mn euro, under ramåren enligt prisnivån för 2019¹⁾

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kalkylerade statsandelar	9 955	9 526	9 502	9 239	3 709	3 412	3 326
FM, statsandelen för basservice	9 028	8 607	8 577	8 313	2 763	2 470	2 382
UKM ²⁾	928	919	925	926	947	942	944
— därav samkommunerna	1 041	904	920	934	946	943	943
Övriga statsunderstöd enligt förvaltningsområde, sammanlagt	1 123	1 061	1 202	1 028	632	707	782
JM	0	0	30	20	0	0	0
IM	5	5	5	5	5	5	0
FM	26	48	80	61	164	264	363
UKM	222	253	271	261	232	225	225
JSM	5	5	6	6	2	2	0
KM	37	36	36	37	1	1	1
ANM	193	257	269	257	138	131	121
SHM ³⁾	601	426	478	355	66	58	51
MM	34	30	27	27	25	22	22
Statsbidrag sammanlagt	11 078	10 587	10 704	10 267	4 342	4 120	4 108

¹⁾ I samband med landskaps- och vårdreformen 2020 överförs en del av kommunernas uppgifter till landskapen och samtidigt slopas de statsbidrag till kommunerna som anvisats dessa uppgifter.

²⁾ Den kalkylerade andelen till kommunerna har uppskattats utifrån finansieringen som helhet (inklusive privat) inom UKM:s förvaltningsområde.

³⁾ Utbetalningen av det grundläggande utkomststödet överfördes 2017 från kommunerna till FPA. Till följd av detta betalar staten inte längre statsandel till kommunerna för kostnaderna för det grundläggande utkomststödet, vilket syns i att SHM:s statsbidrag minskar 2017. Dessutom beaktas kommunernas andel av kostnaderna för det grundläggande utkomststödet som en minskning av statsandelen för basservicen. Den genomförda reformen är kostnadsneutral med avseende på förhållandet mellan staten och kommunerna.

Ändringar i beskattningsgrunderna

I inkomstposterna för ramperioden har man beaktat de ändringar i beskattningsgrunderna som det beslutats om i regeringsprogrammet och under regeringsperioden. I överensstämmelse med regeringsprogrammet kommer kommunerna att kompenseras för den effekt på skatteintäkterna som regeringens ändringar av skattegrunderna har. En indexjustering som motsvarar den höjda inkomstnivån eller inflationen minskar kommunernas skatteinkomster med uppskattningsvis 149 miljoner euro. Indexjusteringarna ingår som ett tekniskt antagande också i de uppskattade skatteintäkterna 2020–2022.

Den avdragsgilla delen av räntorna på bostadslån minskas fortsatt i enlighet med regeringsprogrammet, så att 25 procent av räntorna på bostadslån är avdragsgilla 2019. Detta ökar kommunernas skatteinkomster med uppskattningsvis 13 miljoner euro.

Ett uppskov av landskaps- och vårdreformen med ett år till 2020 har beaktats även i inkomstposterna för ramperioden. Ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster överförs i samband med reformen från kommunerna till landskapen och ansvaret för att finansiera dessa tjänster överförs från kommunerna till staten fr.o.m. 2020. Kommunernas inkomster minskas på motsvarande sätt som de överförda kostnaderna genom att statsandelarna, kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten samt kommunalskatten sänks. Intäkterna från kommunalskatten minskas genom att alla kommuners kommunalskattesats sänks lika mycket. Minskningen av kommunalskatten är utifrån förhandsuppgifter 11,60 procentenheter, vilket motsvarar 11,7 miljarder euro. I detta sammanhang överförs 0,6 miljarder euro av kommunernas intäkter från samfundsskatten från kommunerna till staten och vidare till finansieringen av landskapen. I samband med reformen slopas invalidavdragen 2020. Ändringen ökar kommunalskatteinkomsterna med uppskattningsvis 13 miljoner euro och statens inkomster av förvärvsinkomstbeskattningen med 12 miljoner euro. Avdraget för bostad på arbetsorten höjs med 2,5 miljoner euro fr.o.m. 2019 (kommunernas andel 2 miljoner euro).

Tabellen nedan innehåller en uppskattning av de effekter ändringarna i beskattningsgrunderna har på kommunernas skatteinkomster.

	2018	2019	2020	2021	2022
Indexjusteringen i beskattningen av förvärvsinkomster	-77	-149	-28	-26	-26
Social- och hälsovårds- och landskapsreformen, kommunalskatt			-11 660		
Social- och hälsovårds- och landskapsreformen, samfundsskatt			-625		
Inskränkningen av rätten att dra av räntor på bostadslån	13	13			
Lindringen av beskattningen av förvärvsinkomster	-105				
Höjningen av utdelning av samfundsskatten som kompensation för höjningen av avgifterna för småbarnspedagogik	60				
Slopandet av invalidavdrag			13		
Höjningen av avdraget för bostad på arbetsorten		-2			

7.3. Uppskattning av den kommunala ekonomins utgifter, inkomster och balans

Tabell 14. Den kommunala ekonomins utveckling till 2022, enligt kommunernas bokföring, md euro, gängse priser

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Resultatbildning						
1. Verksamhetsbidrag	-27,5	-28,1	-29,0	-11,8	-12,1	-12,4
2. Skatteinkomster	22,5	23,2	24,2	13,6	13,3	13,5
3. Statsandelar, driftsekonomin	8,5	8,7	8,2	2,4	2,3	2,3

Tabell 14. Den kommunala ekonomins utveckling till 2022, enligt kommunernas bokföring, md euro, gängse priser

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
4. Finansiella intäkter och kostnader, netto	0,4	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3
5. Årsbidrag	3,9	4,1	3,6	4,6	3,7	3,7
6. Avskrivningar	-2,7	-2,8	-2,9	-2,7	-2,8	-2,9
7. Extraordinära poster, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Räkenskapsperiodens resultat	1,3	1,4	0,8	2,0	1,1	0,9
Finansiering						
9. Årsbidrag	3,9	4,1	3,6	4,6	3,7	3,7
10. Extraordinära poster	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Korrigeringsposter till internt tillförda medel	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
12. Den interna finansieringen, netto	3,6	3,8	3,3	4,3	3,4	3,4
13. Investeringar i anläggningstillgångar	-4,5	-4,6	-4,7	-4,0	-4,1	-4,2
14. Finansieringsandelar och försäljningsinkomster	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0
15. Investeringar, netto	-3,4	-3,6	-3,6	-2,9	-3,1	-3,2
16. Finansieringsbehov (intern finansiering-investeringar)	0,3	0,2	-0,3	1,3	0,4	0,1
17. Lånestock	18,3	18,3	18,9	14,8	14,5	14,4
18. Likvida medel	5,8	6,0	6,2	6,4	6,4	6,4
19. Nettoskuld (lån – likvida medel)	12,5	12,3	12,7	8,4	8,1	8,0

Utvecklingsprognosen för den kommunala ekonomin för perioden 2019—2022 har gjorts som en kalkyl över utgiftstrycket där endast de åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin och som redan ingår i planen för de offentliga finanserna beaktas utöver den allmänna ekonomiska utvecklingen och den allmänna befolkningsutvecklingen. Prognosen innehåller inte kommunernas och samkommunernas egna anpassningsåtgärder eller höjningar av kommunalskatten under perioden 2019—2022. I utvecklingsprognosen har regeringens proposition om landskaps- och vårdreformen beaktats.

Den kommunala ekonomin har förbättrats avsevärt under de senaste åren. Trycket på en ökning av omkostnaderna inom den kommunala ekonomin förblir stort fram till landskaps- och vårdreformen, eftersom förändringen i befolkningens åldersstruktur ökar utgifterna för vård och omsorg. Trycket på en ökning av omkostnaderna dämpas under innevarande år bl.a. av kommunernas och samkommunernas egna anpassningsåtgärder. Utifrån kommunarbetsgivarens enkät om sparåtgärder i fråga om personalen genomförs anpassningsåtgärderna i huvudsak genom naturliga pensionsavgångar och genom omorganisering och effektivisering av arbetet. Kommunernas och samkommunernas egna anpassningsåtgärder håller dock på att bli mindre 2018 än under föregående år. Även den dämpande effekten av regeringens anpassningsåtgärder på en ökning av utgifterna inom den kommunala ekonomin fasas ut.

Omkostnaderna inom den kommunala ekonomin fortsätter att öka allt snabbare 2019. Löneutgifterna ökar på grund av de lönehöjningar som kommunsektorn avtalat och som till största delen

kommer att infalla 2019. Ökningen av löneutgifterna 2019 blir allt snabbare också på grund av att nedskärningen av semesterpenningen till följd av konkurrenskraftsavtalet upphör. Av semesterpenningarna återförs knappa 240 miljoner euro till den kommunala ekonomin som utgifter 2019. Resterande 40 miljoner euro av den ökning av löneutgifterna som följer av att semesterpenningen åter ska betalas hänför sig till 2020.

Fastän investeringsutgifterna historiskt sett redan nu är på en hög nivå uppskattas de öka ytterligare under de närmaste åren. Enligt sjukvårdsdistriktens ekonomiplaner ökar deras investeringsutgifter 2019 till en rekordnivå. En del av de planerade investeringarna kräver dock ännu investeringstillstånd.

Ökningen av kommunernas skatteinkomster dämpas 2018 av sänkningen av den genomsnittliga kommunala skattesatsen med 0,04 procentenheter till 19,86 procent. Förändringarna i kommunalskattesatsen minskar kommunernas skatteinkomster med ca 38 miljoner euro. Vidare blir ökningen av samfundsskatteintäkterna måttlig, eftersom den exceptionellt stora ökningen förra året berodde på en faktor av engångskaraktär, vars effekt inte längre märks under kommande år.

Sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik för familjer med små och medelstora inkomster beräknas sänka inkomsterna från avgifter inom den kommunala ekonomin med cirka 70 miljoner euro 2018. Det årliga nettobortfallet i inkomsterna från avgifterna för småbarnspedagogik stannar dock på knappt 60 miljoner euro 2018—2021, eftersom avgiftssänkningarna antas förbättra incitamenten för småbarnsföräldrar att arbeta, vilket antas leda till att efterfrågan på dagvård ökar och den vägen till en ökning av de relaterade avgiftsinkomsterna. Kommunerna kompenseras för de minskade avgiftsintäkterna och den beräknade ökningen av produktionskostnaderna till följd av de sänkta avgifterna för småbarnspedagogik med 25 miljoner euro via statsandelar och med ca 60 miljoner euro via samfundsskatt fr.o.m. 2018.

De statsandelar som kommunerna får minskar under de närmaste åren. I överensstämmelse med regeringsprogrammet görs inga indexhöjningar i statsandelarna 2018 och 2019. Justeringen av kostnadsfördelningen sänker statsandelarna till kommunerna med 71 miljoner euro 2018 och med 214 miljoner euro 2019. År 2020 återförs till kommunerna 237 miljoner euro till statsandelarna som kompensation för den extra nedskärning av semesterpenningen som beror på konkurrenskraftsavtalet. Genom kompensationen korrigeras det faktum att den kostnadsminskning som beror på nedskärningen av semesterpenningen också påverkar statsandelarna för kommunal basservice via en justering av kostnadsfördelningen, då minskningen delvis görs två gånger i statsandelarna.

Till följd av landskaps- och vårdreformen faller kostnaderna för social- och hälsojästjörner bort från den kommunala ekonomin. Dessa har utgjort den utgiftspost inom den kommunala ekonomin som varit utsatt för det största tillväxttrycket. I och med vårdreformen kommer den kommunala ekonomins uppgifter i fortsättningen att allt mer gälla utbildningen, som inte är utsatt för samma utgiftstryck till följd av ändringar i befolkningens åldersstruktur. Därför utvecklas omkostnaderna inom den kommunala ekonomin måttligare till följd av vårdreformen. Penningflödet för verksamheten och investeringarna blir positivt fr.o.m. 2020. Ökningen av kommunernas lånestock avtar. Den exceptionellt goda situationen inom den kommunala ekonomin 2020 förklaras delvis av att de skatteinkomster som influtit till kommunerna 2020 delvis fortfarande påverkas av

de skatter som debiterats till högre kommunalskattesatser under tidigare skatteår. Fenomenet kan skönjas även i intäkten av samfundsskatten.

8. Arbetspensionsanstalter och övriga socialskyddsfonder

Arbetspensionssystemet

Även om arbetspensionssystemet i Finland regleras av flera pensionslagar, bestäms pensionerna i regel på samma grunder i de enskilda lagarna. Finansieringen av pensionsutgifterna varierar enligt pensionslag varför finansieringsgrunderna inom arbetspensionssektorn inte kan beskrivas med en enda regel. Finansieringsgrunderna kan dock bedömas genom att man separat ser på de viktigaste pensionslagarna.

Finlands arbetspensionssystem är ett delvis fonderat system, eftersom en del av finansieringen kommer från pensionsmedel som fonderats på förhand och från avkastningen från dem. Pensionerna finansieras dock huvudsakligen genom arbetspensionsavgifter som årligen tas ut av arbetstagare och arbetsgivare. Dessutom finansieras statsanställda arbetstagares samt företagares, lantbruksföretagares och sjömäns pensioner delvis ur statsbudgeten. Arbetstagarnas pensionsavgift är lika stor i alla pensionslag. Pensionerna intjänas nästan på samma sätt enligt alla pensionslagar och grundar sig på inkomsterna under hela arbetskarriären. Ålderspensioner som börjar betalas ut reduceras genom en livslängdskoefficient som beaktar ökningen av förväntat antal levnadsår. De löpande pensionerna höjs årligen med arbetspensionsindex som till 80 procent påverkas av förändringen i konsumentpriser och till 20 procent av förändringen i löntagarnas inkomstnivå. Den pensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2017 och konsekvenserna av den har beskrivits närmare t.ex. i bilaga 1 till utkastet till budgetplan för 2017.

Tillagen om pension för arbetstagare inom den privata sektorn (ArPL) hör närmare två tredjedelar av arbetskraften. Av de arbetspensionsavgifter som följer ArPL fonderas en del individuellt och resten av avgiften går till att finansiera de nuvarande pensionsutbetalningarna genom ett fördelningssystem. Pensionsavgifterna ska ligga på en nivå som garanterar utbetalningen av pensionerna och den fondering som krävs i lagstiftningen. Fonderingsgraden inom ArPL-systemet, dvs. pensionsmedlen i förhållande till pensionsansvaret, var vid utgången av 2015 ca 27 procent (beräknat med en reell diskontoränta på 2,5 procent).

Arbetsmarknadens centralorganisationer har kommit överens om en s.k. EMU-buffert inom ArPL-systemet. Som målsatt nivå för EMU-bufferten har det avtalats om ett belopp som motsvarar 2,5 procent av den privata sektorns årliga lönesumma. Tanken med bufferten är att under vissa villkor möjliggöra en tillfällig sänkning av arbetspensionsavgifterna under negativa konjunkturförhållanden. När man kommer överens om användningen av bufferten måste man på motsvarande sätt komma överens om en senare höjning av arbetspensionsavgiften, så att bufferten återställs.

Företagarnas(ca 9 procent av de försäkrade), lantbruksföretagarnas och sjömännens pensionsutgifter finansieras genom inkomsterna av avgifterna samt till den överskjutande delen ur statsbudgeten.

Det kommunala pensionssystemet omfattar drygt 20 procent av de försäkrade. I det kommunala pensionssystemet har man försökt avpassa pensionsavgiften på ett sådant sätt att pensionssystemet står på stadig grund och pensionsavgiftens nivå är stabil i framtiden.

De arbetstagare som är försäkrade inom **statens pensionssystem** (ca 6 procent av de försäkrade) och statens arbetsgivare betalar sina pensionsavgifter till statens pensionsfond (VER). Från statens pensionsfond överförs årligen medel till statsbudgeten för att täcka statens pensionsutgifter. Det belopp som överförs är för närvarande 40 procent av de utgifter som föranleds av statens pensioner, och resten av pensionsutgifterna täcks direkt ur statsbudgeten.

Tack vare förhandsfonderingen av pensioner har arbetspensionssektorn under sin historia uppvisat ett stort överskott. Förändringen i befolkningsstrukturen ökar pensionsutgifterna, vilket märks som ett minskat överskott. Tack vare förhandsfonderingen är kapitalinkomsterna emellertid avsevärda, varför pensionsfonderna inte formellt börjar upplösas, även om pensionsutgifterna överstiger avgiftsinkomsterna. Totalt sett har arbetspensionsanstaltnas överskott i förhållande till BNP minskat från i genomsnitt dryga tre procent under 2000-talets första årtionde till 0,9 procent 2017. På medellång sikt beräknas överskottet i det närmaste hålla sig på föregående års nivå. Också arbetspensionsanstaltna inom den privata sektorn hör enligt nationalräkenskaperna till den offentliga ekonomin och betraktas som tillgångar inom de offentliga finanserna. I bruttoskulden i de offentliga finanserna syns överskottet i arbetspensionssystemet inte.

Övriga socialskyddsfonder

Övriga socialskyddsfonder omfattar andra enheter som utför uppgifter i anknytning till social trygghet och som hör till den offentliga makten, såsom Folkpensionsanstalten (FPA) och enheter som sköter det inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringssystemet. FPA:s verksamhet finansieras enligt lag med de försäkrades och arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgifter och med den offentliga sektorns andelar. Den statliga andelen av FPA:s finansiering 2016 var ca 68 procent, andelen försäkringsavgifter ca 26 procent och kommunernas andel ca 6 procent. År 2016 var de totala kostnaderna för FPA:s förmånsfonder ca 14,8 miljarder euro. FPA:s förmånsfonder är folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och allmänna fonden för social trygghet.

Det inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringssystemet sköts av Arbetslöshetsförsäkringsfonden och arbetslöshetskassorna. De inkomstrelaterade arbetslöshetsutgifterna finansieras genom arbetslöshetsförsäkringspremier som tas ut av anställda och arbetsgivare, statsandelar och arbetslöshetskassornas medlemsavgifter. Arbetslöshetsförsäkringsfonden har en konjunkturbuffert vars nettoskuld eller nettoställning får vara högst ett belopp som motsvarar de årliga utgifterna för en arbetslöshetsgrad på sju procent (år 2017 drygt 2 miljarder euro, alltså cirka en procent i förhållande till BNP). År 2016 betalade arbetslöshetskassorna ut totalt 2 805 miljoner euro i förmåner. Av dessa utgifter finansierade staten 38,9 procent, arbetslöshetsförsäkringsfonden 55,5 procent och arbetslöshetskassorna ca 5,6 procent.

De övriga socialskyddsfondernas finansiering är på medellång sikt i balans, men finansieringsbalansen kan variera något årligen i och med att buffertfonder används. På 2000-talet har de övriga socialskyddsfonderna avvikit från balansen årligen med högst 0,4 procent i förhållande till BNP.

9. Sammanfattning av åtgärderna på statsfinansiell nivå

9.1. Åtgärdernas totala omfattning och tidpunkten för dem

I tabellen nedan presenteras den kumulativa effekten av de beslut om inkomster och utgifter som fattats av statsminister Sipiläs regering på de offentliga finanserna åren 2016—2022, exkl. en del av de anslagsökningar inom ramen som till största delen är tidsbundna (se även Ekonomisk översikt, avsnitt 2.2.1). De åtgärder som försämrar balansen inom statsfinanserna har angetts som minusposter och de åtgärder som stärker balansen som plusposter. Effekterna anges i förhållande till den senaste planen för de offentliga finanserna under föregående valperiod, dvs. den tekniska planen för de offentliga finanserna från våren 2015.

Anpassningsåtgärder i regeringsprogrammet

I regeringsprogrammet enades man om åtgärder som minskar utgifterna eller höjer avgiftsinkomsterna och som syftar till en anpassning av den offentliga ekonomin med ett nettobelopp på ca 4 miljarder euro på 2019 års nivå. Effekterna av ändringarna i skattegrunderna ingår inte i denna helhet. Anpassningsåtgärderna enligt regeringsprogrammet har i regel tagits in i planen för de offentliga finanserna åren 2019—2022.

Efter den ursprungliga förteckningen över sparobjekt i regeringsprogrammet har det blivit ändringar i förteckningen. Effekterna av anpassningsåtgärderna har preciserats under beredningen och dessutom har förteckningen ändrats på grund av olika beslut. Att de åtgärder som hänför sig till valet av hyresgäster när det gäller den statsunderstödda bostadsproduktionen återkallades samt den reform som gäller återinförande av förvandlingsstraff för böter är exempel på de senaste förändringarna när det gäller bedömning av anpassningsåtgärderna

För att anpassningsmålen enligt regeringsprogrammet ska nås beslutade regeringen redan i planen för de offentliga finanserna hösten 2015 om ett antal ytterligare besparingar, varav det mest omfattande var beslutet att frysa indexhöjningarna för de förmåner som är bundna till folkpensionsindex och levnadskostnadsindex (med undantag för det grundläggande utkomststödet) 2017–2019. I planen för de offentliga finanserna för 2017—2020 beslutades det om nya sparåtgärder för att regeringsprogrammets anpassningsmål på 4 miljarder euro skulle uppnås. De största nya anpassningsåtgärder som man då beslutade om gällde de utgifter som ingår i indexbesparingarna i bilaga 6 till regeringsprogrammet. I planen för de offentliga finanserna för 2018—2021 beslutade regeringen om en halvering av landskapens indexförhöjning 2020 med en uppskattad spar-effekt på ca 166 miljoner euro. Till följd av att ikraftträdandet av landskaps- och vårdreformen sköts fram har regeringen i planen för de offentliga finanserna för 2019—2022 beslutat att flytta fram halveringen av indexförhöjningen till 2021.

När det gäller de omedelbara anpassningsåtgärderna ingår det osäkerhetsfaktorer i fråga om effekterna av de åtgärder som är beroende av kommunernas beslut samt konsekvensbedömningarna av vissa åtgärder. Kommunerna har å andra sidan anpassat sin ekonomi på annat sätt och mer än man kunde beräkna på våren 2015 när man fattade beslut om bilaga 6 till regeringsprogrammet. När kommunernas egna anpassningsåtgärder beaktas kan anpassningen av den offentliga ekonomin till ett värde av 4 miljarder euro anses ha uppnåtts.

Socialskyddsavgifter

På grund av den dåliga ekonomiska situationen och ökningen av pensionsutgifterna har socialskyddsavgifterna under de senaste åren höjts, men den förbättrade ekonomiska situationen har redan delvis gjort det möjligt att sänka avgifterna fr.o.m. ingången av 2018. Ännu i början av 2017 höjdes den privata sektorns arbetspensionsförsäkringsavgift till 24,4 procent och enligt överenskommelse kommer avgiften att hållas på denna nivå åtminstone under de närmaste åren. I början av 2016 gjordes dessutom en höjning av arbetslöshetsförsäkringspremien med en procentenhet. I och med att arbetslöshetsutgifterna började sjunka blev det dock i början av 2018 möjligt att sänka arbetslöshetsförsäkringspremien något, och om den gynnsamma ekonomiska situationen fortgår kan premien sannolikt sänkas ytterligare. I konkurrenskraftsavtalet sänktes sjukförsäkringsavgifterna vid ingången av 2017 delvis permanent och delvis temporärt för åren 2017—2019. Utöver detta kunde sjukförsäkringsavgifterna sänkas ytterligare i viss mån vid ingången av 2018.

Ändringar i beskattningsgrunderna

I inkomstposterna för ramperioden har man beaktat de ändringar i skattegrunderna som det beslutats om i statsminister Sipiläs regeringsprogram. Enligt regeringsprogrammet är målsättningen med skattepolitiken att öka tillväxten, företagandet och sysselsättningen. I regeringsprogrammet ingår både sådana åtgärder som skärper beskattningen och sådana som lindrar den. I beskattningen av förvärvsinkomster görs det i överensstämmelse med regeringsprogrammet årligen en justering motsvarande den höjda inkomstnivån eller inflationen. Samma antagande har tillämpats även i fråga om de år som följer efter regeringsperioden. Beskattningen av låg- och medelinkomsttagare lindras genom en höjning av arbetsinkomstskatten.

I samband med landskaps- och vårdreformen sänks kommunalskatten i alla kommuner och statens beskattning av förvärvsinkomst skärps på motsvarande sätt. Enligt regeringens riktlinjer ska reformen genomföras så att beskattningen av arbete inte skärps alls på någon enda inkomstnivå, vilket kräver att beskattningen lindras med ca 225 miljoner euro från ingången av 2020 i samband med reformen. Under den pågående regeringsperioden fortsätter lindringen av bilbeskattningen stegvis.

I överensstämmelse med regeringsprogrammet kommer kommunerna att kompenseras för den effekt på skatteintäkterna som regeringens ändringar av skattegrunderna har. Fastighetsskatten höjs stegvis under regeringsperioden. De ändringar som gäller beskattningen behandlas för statsfinansernas vidkommande mer ingående i avsnitt 5.4 och för den kommunala ekonomins vidkommande i avsnitt 7.2.

Minskning av kommunernas, landskapens och hela den offentliga sektorns utgifter

Regeringen beslutade i planen för de offentliga finanserna för 2018—2021 att den besparing på 1 miljard euro i kommunernas utgifter som ingick i regeringsprogrammet utvidgas så att den gäller hela den offentliga ekonomin. Utöver minskandet av kommunernas uppgifter och skyldigheter strävar man efter att uppnå denna s.k. miljardbesparing bl.a. genom digitalisering och effektivare lokalanvändning.

Förfaringssätten för att verkställa miljardbesparingen under perioden 2020—2029 är följande:

- åtgärdsprogrammet för att minska kommunernas uppgifter och skyldigheter (340 miljoner euro)
- incitamentsystemen för utgifterna inom kommunernas driftsekonomi, digitaliseringen och lokalkostnaderna (300 miljoner euro)
- utvecklandet av digitaliseringen av statens verksamhet och produktiviteten (250 miljoner euro)
- statens lokalprogram (50 miljoner euro)

Åtgärderna har preciserats i jämförelse med föregående rambeslut, och i planen för de offentliga finanserna beaktas för första gången de åtgärdshelheter som följer av miljardbesparingen enligt följande:

- incitamentssystemet för digitaliseringen i kommunerna fr.o.m. 2019. (se närmare avsnitt 5.3.1 FM huvudtitel)
- incitamentssystemet för utgifterna inom kommunernas driftsekonomi fr.o.m. 2021. (se närmare avsnitt 5.3.1 FM huvudtitel)
- incitamentssystemet för utvecklande av kommunernas byggnadsbestånd och effektivisering av lokalanvändningen fr.o.m. 2021. (se närmare avsnitt 5.3.1 FM huvudtitel)
- i fråga om utvecklande av digitaliseringen av statens verksamhet och produktiviteten minskas alla statliga omkostnader fr.o.m. 2020 med 0,5 procent per år. För justitieministeriets, inrikesministeriets och försvarsministeriets förvaltningsområden samt för tullens omkostnader gäller ett mål på 0,3 procent.. (se närmare avsnitt 5.3.2)

Under den fortsatta beredningen av incitamentsystemen för kommunerna bedöms och beaktas genomförandet av finansieringsprincipen i kommunerna.

Konkurrenskraftsavtalet

Det konkurrenskraftsavtal som ingicks 2016 innehåller både element som stärker de offentliga finanserna och element som försämrar dem. Om avtalet ökar sysselsättningen som förväntat och om staten och kommunerna fullt ut kan utnyttja den besparingspotential som uppstår i och med förlängningen av arbetstiden, kommer avtalets effekt på de offentliga finanserna att vara så gott som neutral på längre sikt. En stor del av det svängrum som avtalet innebär för de offentliga finanserna används med andra ord till att sänka den totala skattegraden, som i Finland är förhållandevis hög. Detta i sin tur skapar möjligheter till ökad ekonomisk aktivitet. Det bör också noteras att de svårbedömda positiva effekter som främjandet av lokala avtal och införandet av Finlands modell har på de offentliga finanserna inte ingår i uppskattningen.

Tabell 15. De sammantagna effekterna av beslut som gäller inkomster och utgifter, kumulativa, md euro

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Beslut som minskar statens anslag	0,9	1,4	1,8	2,0	2,1	2,1	2,1
Beslut som ökar statens anslag	-0,2	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5

Tabell 15. De sammantagna effekterna av beslut som gäller inkomster och utgifter, kumulativa, md euro

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Uppskattad effekt av indexfrysningar och kompenseringar	0,1	0,5	0,8	1,2	1,3	1,5	1,5
Tilläggsåtgärder av engångsnatur på spetsprojekt, netto	-0,3	-0,4	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Konkurrenskraftsavtalet, inkl. kompensation för ändringar i skattegrunderna	0,0	-0,9	-0,8	-0,8	-0,7	-0,7	-0,7
Kompensationen i statsandelarna till kommunerna för skatteinkomst-ändringar	-0,3	-0,4	-0,5	-0,6	-0,6	-0,7	-0,7
Beslut som ökar statens skatteinkomster	0,2	0,6	0,9	1,2	1,3	1,3	1,3
Beslut som minskar statens skatteinkomster (exkl. justeringarna av förtjänstnivå- och konsumentprisindex i förvärvsinkomstbeskattningen)	-0,3	-0,6	-1,0	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Övriga beslut som ökar statens inkomster	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Åtgärder av engångsnatur som påverkar inkomsterna (finansiering av spetsprojekten)	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekterna på saldot för statsfinanserna, netto	0,1	-0,2	0,5	1,4	1,6	1,8	1,8
Regeringsåtgärder som ökar kommunernas inkomster	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Nettoeffekten av statens åtgärder på kommunernas skatteinkomster	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Konkurrenskraftsavtalet, inkl. kompensation för ändringar i skattegrunderna	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Kompensationen i statsandelarna till kommunerna för skatteinkomst-ändringar	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7
Effekterna av statens övriga åtgärder på den kommunala ekonomin	0,1	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
Höjningar av kommunernas skattesatser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekterna på saldot för den kommunala ekonomin, netto	0,4	0,8	0,8	1,0	1,2	1,3	1,3
Höjningar av socialskyddsavgifterna, utgiftsbesparingar och indexbesparingar	0,7	0,7	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0
Konkurrenskraftsavtalet	0,0	-0,3	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2
Effekterna på saldot för socialskyddsfonderna, netto	0,7	0,4	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,2

Tabell 15. De sammantagna effekterna av beslut som gäller inkomster och utgifter, kumulativa, md euro

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Effekterna på saldot för de offentliga samfundens, netto	1,2	0,9	1,3	2,5	2,6	2,8	2,9
I förhållande till totalproduktionen	0,5 %	0,4 %	0,6 %	1,0 %	1,0 %	1,1 %	1,1 %

9.2. Åtgärder inriktade på utgifterna i de offentliga finanserna

I tabellen nedan presenteras den årliga förändring (netto) som blir resultatet av de åtgärder som statsminister Sipiläs regering fattat beslut om i fråga om utgifterna inom den offentliga ekonomin under perioden 2016—2022¹⁾. I tabellen ingår också den sammanlagda effekten av de åtgärder som de föregående regeringarna beslutade om. Åtgärderna gäller i praktiken i första hand statsfinanserna, eftersom en uppskattning av kommunernas sparåtgärder är förenad med betydande osäkerhetsfaktorer och dessa därför inte har tagits med i tabellen.

Statsminister Sipiläs regerings största besparingar gäller överföringsutgifterna till hushållen. Sparåtgärderna koncentreras till början av ramperioden. Då dessa besparingar räknas samman med de tidigare regeringarnas sparåtgärder koncentreras åtstramningarna till 2017.

De siffror som presenteras i planen för de offentliga finanserna innehåller beslutade åtgärder och deras uppskattade ekonomiska konsekvenser. Planerade åtgärder ingår inte. Med andra ord har endast åtgärder som omsatts i praktiken i sådan utsträckning att deras ekonomiska konsekvenser har kunnat bedömas beaktats i planen för de offentliga finanserna.

Tabell 16. Åtgärder som inverkar på utgifterna i de offentliga finanserna, årlig förändring, netto, md euro

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Konsumtionsutgifter	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0
Överföringsutgifter till näringslivet	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
Överföringsutgifter till hushållen	0,1	0,6	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0
Övriga överföringsutgifter	0,5	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0
Realinvesteringsutgifter	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Övriga utgifter	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sammanlagt	0,8	1,1	0,8	0,8	0,2	0,2	0,1
Behovsprövade åtgärder som vidtogs under förra valperioden	-0,1	0,2	-0,3	-0,2	0,0	0,0	0,0

¹⁾I tabellen har de åtgärder som försämrar balansen inom statsfinanserna angetts som minusposter och de åtgärder som stärker balansen på motsvarande sätt som plusposter.

9.3. Åtgärder inriktade på inkomsterna i de offentliga finanserna

I tabellen nedan presenteras uppgifter om det tidsmässiga genomförandet (netto) av beslutsbase-
rade åtgärder som inverkar på inkomsterna i de offentliga finanserna under åren 2018—2022.
Med netto avses den sammanräknade effekten av åtgärder som ökar och minskar inkomsterna. I
tabellen beaktas också de ändringar i beskattningsgrunderna som beslutats under förra valperi-
oden. De förändringar som statsminister Sipiläs regering beslutat om infaller till största delen un-
der de första åren av regeringsperioden. De siffror som presenteras i planen för de offentliga fi-
nanserna innehåller beslutade åtgärder och deras uppskattade ekonomiska konsekvenser. Plane-
rade åtgärder ingår inte.

Tabell 17. Åtgärder som inverkar på inkomsterna i de offentliga finanserna, årlig förändring, netto, md euro

	2018	2019	2020	2021	2022
Skatter på förvärvsinkomster	-0,4	-0,1	-0,6	-0,4	-0,4
Skatter på kapital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samfundsskatter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga direkta skatter	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Mervärdesskatter	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga indirekta skatter	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Socialskyddsavgifter som arbetsgivaren betalar	-0,7	-0,4	-0,2	0,0	0,0
Socialskyddspremier som de försäkrade betalar	0,3	0,3	0,2	0,0	0,0
Sammanlagt	-0,9	-0,1	-0,5	-0,4	-0,4

10. Uppskattning av de offentliga samfundens inkomster och utgifter

Tabell 18. Statsförvaltningen enligt nationalräkenskaperna, md euro

	2017*	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**
Direkta skatter	14,4	14,9	15,8	28,5	29,3	30,4
Skatter på produktion och import	31,5	32,2	33,0	33,6	34,4	35,1
Socialskyddsavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatter och socialskyddsavgifter sammanlagt	46,8	47,8	49,6	62,9	64,5	66,3
Övriga inkomster	8,8	9,0	9,2	9,2	9,4	9,5
varav ränteinkomster	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Inkomster sammanlagt	55,7	56,8	58,7	72,1	73,9	75,8
Konsumtionsutgifter	13,9	14,1	14,6	14,3	14,5	14,8
Subventioner och övriga inkomstöverföringar	39,3	39,7	39,4	51,8	52,7	53,6
varav till andra offentliga samfund	27,9	28,3	27,7	40,3	40,8	41,7
Ränteutgifter	2,1	1,9	1,9	2,0	2,1	2,2
Kapitalutgifter	4,3	4,8	5,0	5,1	5,1	5,4

Tabell 18. Statsförvaltningen enligt nationalräkenskaperna, md euro

	2017*	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**
Utgifter sammanlagt	59,5	60,6	60,9	73,1	74,4	76,1
Nettokreditgivning (+) / nettouplåning (-)	-3,8	-3,8	-2,1	-1,0	-0,5	-0,3

Tabell 19. Landskapsekonomi enligt nationalräkenskaperna, md euro

	2017*	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**
Statlig finansiering				19,7	20,3	21,0
Övriga inkomster				3,3	3,4	3,4
Totala inkomster				23,0	23,7	24,4
Konsumtionsutgifter				19,5	20,2	21,0
Inkomstöverföringar och övriga utgifter				1,0	1,0	1,0
Investeringar				0,8	0,9	0,7
Totala utgifter				24,0	24,9	25,6
Nettokreditgivning (+) / nettouplåning (-)				-1,0	-1,2	-1,2

Tabell 20. Lokalförvaltningen enligt nationalräkenskaperna, md euro

	2017*	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**
Skatter och socialskyddsavgifter	22,8	23,2	24,3	12,7	13,2	13,6
varav kommunalskatt	19,1	19,5	20,4	9,2	9,7	9,9
samfundsskatt	1,9	1,9	2,1	1,5	1,6	1,7
fastighetsskatt	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9
Övriga inkomster	18,5	18,9	18,7	11,4	11,4	11,6
varav ränteinkomster	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
varav inkomstöverföringar från staten	13,7	14,0	13,6	6,5	6,4	6,5
Inkomster sammanlagt	41,3	42,1	43,0	24,0	24,7	25,2
Konsumtionsutgifter	34,0	34,8	36,0	18,0	18,5	19,1
varav löner och kollektiva avgifter	21,0	21,0	21,7	11,3	11,6	11,8
Inkomstöverföringar	2,7	2,7	2,7	1,9	2,0	2,0
varav sociala förmåner och sociala understöd	0,8	0,7	0,7	0,1	0,1	0,1
subventioner och övriga inkomst- överföringar	1,8	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8
ränteutgifter	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kapitalutgifter	4,7	5,1	5,2	4,4	4,4	4,4
Utgifter sammanlagt	41,5	42,6	43,9	24,3	25,0	25,6
Nettokreditgivning (+) / nettouplåning (-)	-0,2	-0,4	-1,0	-0,3	-0,3	-0,4

Tabell 21. Socialskyddsfonderna enligt nationalräkenskaperna, md euro

	2017*	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**
Investeringsinkomster	3,5	3,8	4,0	4,4	4,8	5,2
Socialskyddsavgifter	27,3	27,9	28,8	29,8	30,7	31,6
varav arbetsgivarnas avgifter	17,6	17,5	17,7	18,1	18,6	19,1
de försäkrades premier	9,7	10,4	11,1	11,7	12,1	12,4
Inkomst- och kapitalöverföringar från offentliga samfund	15,8	15,9	15,7	15,5	15,6	15,8
Övriga inkomster	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Inkomster sammanlagt	47,1	48,0	49,0	50,2	51,7	53,0
Konsumtionsutgifter	3,6	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1
Sociala förmåner och sociala understöd	37,4	38,2	39,1	40,1	41,3	42,5
Övriga utgifter	3,3	3,2	3,4	3,4	3,5	3,6
Utgifter sammanlagt	44,3	45,1	46,3	47,5	48,8	50,2
Nettokreditgivning (+) / nettoupplåning (-)	2,8	2,9	2,7	2,7	2,9	2,8
Arbetspensionsanstalterna	2,1	2,4	2,2	2,1	2,3	2,2
Övriga socialskyddsfonder	0,7	0,6	0,4	0,6	0,6	0,6

Prognos för den offentliga ekonomin vid oförändrad politik**Tabell 22. Inkomster och utgifter vid oförändrad politik**

	2017*	2017*	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**
	nivå, md euro			% av BNP			
Inkomster vid oförändrad politik, sammanlagt	118,8	53,2	52,1	51,8	51,8	51,7	51,5
Utgifter vid oförändrad politik, sammanlagt	120,1	53,7	52,7	52,0	51,7	51,4	51,2

BILAGA 1	I kalkylerna använda prognoser och antaganden
BILAGA 2	Justeringar av pris- och kostnadsnivån i ramarna för statsfinanserna
BILAGA 3	Ändringar i prognosen för den offentliga ekonomin jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna
BILAGA 4	Riskerna i den ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska utvecklingens effekter på de offentliga finanserna
BILAGA 5	Stabilitetsprogrammet

BILAGA 1 I kalkylerna använda prognoser och antaganden

Utgifts- och inkomstposterna i planen för de offentliga finanserna samt justeringarna av pris- och kostnadsnivån grundar sig på nedanstående oberoende prognos från finansministeriets ekonomiska avdelning.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BNP, volymförändring	2,7	2,6	2,2	1,8	1,3	1,1
BNP, prisförändring	0,9	1,5	2,0	1,8	1,9	2,0
BNP, värde, mn euro ¹⁾	223 765	233 111	243 072	251 963	260 083	268 316
Konsumentprisindex, ändring, %	0,7	1,2	1,4	1,7	1,8	2,0
Inkomstnivåindex, ändring, %	0,2	1,9	2,5	2,8	2,6	2,6
Byggnadskostnadsindex, ändring, %	0,3	2,0	2,0	2,1	2,1	2,1
Basprisindex på hemmamarknaden, ändring, %	5,2	3,4	2,4	2,3	2,3	2,3
Arbetslöshetsgrad, %	8,6	8,1	7,5	7,0	6,9	6,8
Lönesumma, ändring, %	2,6	3,7	3,5	3,5	3,0	2,8
Kort ränta, 3 mån, %	-0,3	-0,3	0,0	0,1	0,4	0,6
Lång ränta, 10 år, %	0,5	1,0	1,4	1,7	2,1	2,4
ArPL-index	2 534	2 548	2 584	2 624	2 674	2 727
FPL-index	1 617	1 617	1 617	1 638	1 666	1 696
Prisindex för basservicen, prognos I budgetpropositionen använd förändring i kostnadsnivån (statsandelsindex)	-1,0	0,6	2,6	0,5	2,2	2,2
— inkl. indexjustering	-1,0	0,0	0,0	0,5	2,2	2,2
Statsandelsindex utan frysningen 2016—2019	0,0	0,0				
	-0,7	0,6	2,6	0,5	2,2	2,2
Universitetsindex (vid budgetering använd prognos)	1,1	2,0	2,3	2,5	2,4	2,4
Yrkesutbildningsindex	1,4	2,1	2,3	2,5	2,4	2,4
YLE-index	0,4	1,7	2,1	2,4	2,3	2,4
Arbetslöshetsförsäkringspremie — arbetsgivare, genomsnitt	2,41	1,91	1,91	1,76	1,76	1,76
— arbetstagare	1,60	1,90	1,90	1,75	1,75	1,75
ArPL-premie	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4
— arbetsgivare	18,0	17,8	17,4	17,0	17,0	17,0
— arbetstagare under/=53 år	6,15	6,35	6,75	7,15	7,15	7,15
— arbetstagare över 53 år	7,65	7,85	8,25	8,65	8,65	8,65

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
— lönekoeficient	1,389	1,391	1,416	1,448	1,485	1,521
De försäkrades sjukförsäkringspremier						
— löntagarnas dagpenningsspremie	1,58	1,53	1,50	1,14	1,14	1,13
— löntagarnas och företagarnas sjukvårdsspremie	0,00	0,00	0,00	0,50	0,54	0,54
— pensionstagarnas sjukvårdsspremie	1,45	1,53	1,59	1,46	1,51	1,51
Statens arbetsgivaravgifter						
— sjukförsäkringspremie	1,08	0,86	0,75	1,32	1,30	1,30
— pensionsavgift (StaPL)	16,95	16,95	17,14	16,73	16,74	16,74
Kommunernas arbetsgivaravgifter						
— sjukförsäkringspremie	1,08	0,86	0,75	1,32	1,30	1,30
— övriga socialförsäkringsavgifter	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
— arbetslöshetsförsäkringspremie	3,16	2,49	2,49	2,20	2,20	2,20
— pensionsavgift (KomPL)	22,0	21,6	21,2	19,4	19,4	19,4

¹⁾ I sifferuppgifterna beaktas BNP år 2017 som Statistikcentralen uppdaterat den 29 mars 2018.

BILAGA 2 Justeringar av pris- och kostnadsnivån i ramarna för statsfinanserna*Strukturella förändringar*

Ramnivån för 2019 sjunker med ca 12 441 miljoner euro jämfört med rambeslutet från våren 2017 till följd av tilläggsbudgetarna för 2017, budgeten för 2018 samt strukturella ändringar i detta rambeslut. Den största förändringen är det beslut att skjuta fram landskaps- och vårdreformen med ett år till 2020 som fattades efter det förra rambeslutet och som innebär att de strukturella ändringarna i budgeten i anslutning till reformen och motsvarande ramkorrigeringar faller bort från 2019. Många av de smärre justeringarna av ramnivån beror på en ändrad tidsmässig fördelning av utbetalningarna för projekt eller upphandlingar eller på beaktandet av övergången till brutto-/nettobudgetering i ramnivån.

I tabellen nedan ges en närmare beskrivning av strukturförändringarna efter föregående rambeslut och av deras verkningar på ramnivån för valperioden.

Moment	Ändring	2017	2018	2019
Första tilläggsb. 2017				
	Användning av den ofördelade reserven från 2016 till utgifter av engångskaraktär i tilläggsbudgeten	1,0		
30.20.47,	Ombudgetering av anslaget för jordbrukets krispaket i tredje tilläggsbudgeten för 2016 till motsvarande utgifter under andra moment		5,0	
30.20.61				
30.40.44	Ombudgetering av Kemera-stödet	11,0		
31.10.77	Tillägg som motsvarar de externa finansieringsandelarna i trafikledsprojekt	13,5		
31.40.50	Ombudgetering av bredbandsprojektet	7,6		
32.20.42	Ombudgetering av INKA-programmet	4,0		
Budget-prop. 2018				
24.30.66	Justeringar av konsekvenserna av konkurrenskraftsavtalet		2,2	1,2
	Utgifter för projekt som genomförs i samarbete med andra länder. Inkomster som motsvarar utgifterna har antecknats under moment 12.24.99 (genomgångspost).		2,0	
33.10.54, 60;	Utgifterna utanför ramen minskar på grund av aktiveringsmodell-			
33.20.50, 51,	len i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa, bostadsbidraget och			
52	utkomstskyddet.		8,9	8,9
33.20.50, 51,	Användning av utkomstskyddet för arbetslösa till inledande av			
52	företagsverksamhet: utgifterna utanför ramen ökar i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa.		-10,0	-10,0
33.20.50, 51,	Utvidgad användning av utkomstskydd för arbetslösa till frivilliga			
52	studier: utgifterna utanför ramen ökar i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa.		-3,5	-3,5

Moment	Ändring	2017	2018	2019
Tredje tilläggsb. 2017				
26.10.21	Ombudgetering av Kejo-projektet	1,8		
26.20.70	Ombudgetering av luft- och bevakningsfarkoster	4,2		
30.10.64	Ändrad tidsmässig fördelning av genomförandet av landsbygdsprogrammet.	14,5		
30.20.47	Den nationella andelen av anslag som delfinansieras av EU för utveckling av livsmedelskedjan ombudgeteras till motsvarande ändamål under ett annat moment.	0,4		
32.20.41	Tidigareläggning av inledandet av naturturismprojektet Turism 4.0.	0,8	-0,8	
32.20.46	Ombudgetering av innovationsstödet för skeppsbyggnad.	6,5		
32.50.64	Specificering av utbetalningarna inom Finlands strukturfondsprogram (ändrad tidsmässig fördelning).	-9,1		9,1
32.60.40	Ändrad tidsmässig fördelning inom vissa stora energistödsprojekt.	9,0	-6,0	-3,0
32.60.41	Ändrad tidsmässig fördelning inom LNG-terminalprojektet i Fredrikshamn.	-13,8	5,5	2,8
Kompletterande budgetprop. 2018				
24.30.66	Utgifter för projekt som genomförs i samarbete med andra länder. Inkomster som motsvarar utgifterna har antecknats under moment 12.24.99 (genomgångspost).		3,6	
31.10.41	Ombudgetering av byggandet av en flygfraktsplatta på Vasa flygplats.		1,3	
Budget 2018				
33.10.54, 57	Ändrad skärpning av villkoren för bostadsbidraget. Utgifterna utanför ramen ökar i fråga om bostadsbidraget och minskar i fråga om utkomststödet jämfört med den tidigare versionen av reformen. Nettoeffekten på årsnivå ökar utgifterna med 4 miljoner euro.		-2,4	-4,0
Planen för de offentliga finanserna 2019—2022				
22.02.75	Grundläggande reparationer och ombyggnader av Gullranda och Talludden, ändrad tidsmässig fördelning.			-4,0
28.89.30	Uppskovet av landskaps- och vårdreformen, bortfallet av ramkorrigeringar från 2019 (ett tillägg som motsvarar kommunernas självfinansieringsandel i finansieringen av social- och hälsovården och räddningsväsendet, motsvarande tillägg i statens skatteinkomster).			-11 961,7

Moment	Ändring	2017	2018	2019
28.89.30	Uppskovet av landskaps- och vårdreformen, bortfallet av ramkorrigeringar från 2019 (delvis överföring av skattekompensationerna till kommunerna så att de ingår i ramen och finansieringen av landskapen).			-446,0
30.10.40	Tidigareläggning av fullmakterna för programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland från 2020 till 2019 (ändrad tidsmässig fördelning).			11,6
32.50.64	Tidigareläggning av fullmakterna för Finlands strukturfondsprogram från 2020 till 2019 (ändrad tidsmässig fördelning).			11,8
33.10.57	Materialtillägg till studiepenningen, höjning av minimidagpenningarna och höjning av garantipensionen: utgifterna utanför ramen minskar i fråga om utkomststødet.			3,7
33.20.50	Utkomstskydd för arbetslösa till företagares familjemedlemmar: utgifterna utanför ramen ökar i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa.			-10,0
33.20.51 och 52	Utvidgad användning av utkomstskydd för arbetslösa till frivilliga studier (precisering av modellen): utgifterna utanför ramen ökar i fråga om utkomstskyddet för arbetslösa.			-1,4
33.20.52	Utvidgad användning av arbetslöshetsförmåner till aktiveringsåtgärder, förlängning av tidsbunden reform till 2019. Temporär överföring till utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa utanför ramen från moment 32.30.51.			-143,0
33.30.60	Justering av konsekvenserna av konkurrenskraftsavtalet.			97,0
Sammanlagt		56,5	0,8	-12 440,5

Justeringar av pris- och kostnadsnivån

Beslutet om ramarna för statsfinanserna 2019—2022 görs upp enligt pris- och kostnadsnivån 2019. En del av utgifterna, exempelvis utgifterna för utvecklingsamarbete och den statliga medfinansiering som motsvarar andelarna från EU:s strukturfonder, uppskattas enligt gängse priser, varvid de innefattar en uppskattning av hur höjningen av prisnivån under perioden kommer att inverka på anslaget. Till övriga delar justeras utgiftsnivån årligen utifrån den beräknade höjningen av pris- och kostnadsnivån.

Justeringarna av pris- och kostnadsnivån jämfört med föregående rambeslut uppgår till sammanlagt 562 miljoner euro för 2019 med beaktande av övergången till pris- och kostnadsnivån 2019. Vid justeringen har beaktats följande tidigare sparbeslut om de indexbundna utgifterna. Indexbindningen av barnbidraget och studiestødet har avskaffats, indexhöjningarna av statsandelarna till kommunerna och universitetens och yrkeshögskolornas indexhöjningar har frysts åren 2016—2019 och de indexhöjningar som bygger på FPL och konsumentpris/levnadskostnadsindex har, med undantag för utkomststødet, frysts 2016—2019. Jämfört med föregående rambeslut justeras ramnivån uppåt med 535 miljoner euro, vilket utöver höjningen av pris- och kostnadsnivån 2019 omfattar också justeringarna av tilläggsbudgeten 2017 och budgeten 2018 enligt pris- och kostnadsnivån 2018.

Justering av rambeslutet enligt pris- och kostnadsnivån 2019, mn euro

Ramtgifterna enligt ekonomisk art	Index som använts vid kalkyleringen	Justering av anslagen och ramnivån		Justering av ramnivån
		Lagstadgad indexkorrigering	Avtalsbaserad priskorrigering	Justering av kostnadsnivån för övriga ramutgifter
15-17 Pensioner	Arbetspensionsindex (ArPL)	68,6		
18-19 Anskaffning av försvarsmateriel	Föregripande höjning 1,5 %		17,4 ¹⁾	
01-14 Löner samt socialskyddsavgifter	Avtalshöjningar		130,3	
Utgifter för trafiknätet	Byggnadskostnadsindex			37,3
01-14, 20-28 Övriga omkostnader och konsumtionsutgifter	Konsumentprisindex			28,5
30-39 Kalkylerade statsbidrag till kommuner och samkommuner	Statsandelsindex	0,0		
30-39 Övriga statsbidrag till kommuner och samkommuner	Statsandelsindex			67,7
40-49 Statsbidrag till näringslivet	Konsumentprisindex			41,0
50-59 Enligt lagstiftningen indexbundna statsbidrag till hushåll och allmännyttiga samfund	Folkpensionsindex (FPL), Arbetspensionsindex (ArPL)	15,0		
50-59 Icke-indexerade statsbidrag till hushåll	Folkpensionsindex (FPL)			32,7
50 Statlig finansiering för universitetens och yrkeshögskolornas verksamhet	Universitetsindex	-		
50-59 Övriga statsbidrag till hushåll och allmännyttiga samfund	Konsumentprisindex			22,3
60 Överföringar till statliga fonder utanför statsbudgeten	Konsumentprisindex			0,1
60 Överföringar till FOLKpensjonsanstalten	Folkpensionsindex (FPL)	-		
60 Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen	FPL/Konsumentprisindex	30,5		17,1
61-65 Statlig medfinansiering motsvarande EU:s strukturfondsfinansiering och övriga överföringar inom landet	Ingår i ramen för programperioden			
66-68 Överföringar till utlandet	Enligt gängse priser	48,0		
69 Överföringar till EU	EU:s BNP-prisindex			
70-79 Realinvesteringar	Byggnadskostnadsindex			0,7

Justering av rambeslutet enligt pris- och kostnadsnivån 2019, mn euro

		Justering av anslagen och ramnivån		Justering av ramnivån
Ramutgifterna enligt ekonomisk art	Index som använts vid kalkyleringen	Lagstadgad indexkorrigering	Avtalsbaserad priskorrigering	Justering av kostnadsnivån för övriga ramutgifter
90-99 Övriga utgifter	Konsumentprisindex			0,5
Tilläggsbudgetreserv och ofördelad reserv	Konsumentprisindex			4,2
Sammanlagt år 2019		162,1	147,7	252,0

¹⁾ I anslagsnivån för försvarsmaktens omkostnader (exkl. lönekostnader), anskaffningar av försvarsmateriel och materiel- och förvaltningsutgifter för den militära krishanteringens görs en föregripande pris- och kostnadsnivåjustering på 1,5 procent, som i efterhand justeras så att den i fråga om försvarsmaktens omkostnader och materiel- och förvaltningsutgifter för den militära krishanteringens motsvarar höjningen i konsumentprisindex (indexförändringens årsmedelvärde) samt i fråga om anskaffningarna av försvarsmateriel höjningen (månader sammanlagt/årsförändring) i underindexet C28 (Tillverkning av övriga maskiner) till producentprisindex för industrin.

BILAGA 3 Ändringar i prognosen för den offentliga ekonomin jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna

Faktorer som påverkar saldot i de offentliga finanserna, enligt nationalräkenskaperna, % av BNP¹⁾

	2018	2019	2020	2021
Saldo i de offentliga finanserna, våren 2017	-2,0	-1,7	-1,1	-1,2
Staten:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	0,4	0,4	0,4	0,4
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	0,2	0,4	0,5	0,6
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Effekten av andra faktorer ²⁾	0,0	0,2	-0,3	-0,1
Lokalförvaltningen:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	0,3	0,3	0,3	0,3
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	0,2	0,3	0,4	0,4
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2
Effekten av andra faktorer	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
Arbetspensionsfonder:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	0,2	0,2	0,2	0,2
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	0,2	0,3	0,4	0,4
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	0,0	0,1	0,0	0,0
Effekten av andra faktorer	0,1	0,0	0,0	0,0
Övriga socialskyddsfonder:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	0,2	0,1	0,1	0,1
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	0,0	0,1	0,2	0,2
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3
Effekten av andra faktorer	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Saldo i de offentliga finanserna, våren 2018	-0,6	-0,2	0,1	0,3

¹⁾ På grund av avrundningar stämmer slutsummorna inte nödvändigtvis vid addering.

²⁾ Landskapsförvaltningen var förra våren en del av statsförvaltningen. Ändringarna i fråga om landskapsförvaltningen har i detta sammanhang ännu räknats som en del av statsförvaltningen. I fortsättningen kommer landskapen att anges separat.

BILAGA 4 Riskerna i den ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska utvecklingens effekter på de offentliga finanserna

Basscenariot i planen för de offentliga finanserna baserar sig i fråga om 2018—2020 på finansministeriets ekonomiska avdelnings oberoende konjunkturprognos från april 2018. Uppskattningarna för åren 2021 och 2022 bygger i basscenariot bl.a. på den uppskattade tillväxten i den potentiella produktionen. Saldot för de offentliga finanserna baserar sig i basscenariot utöver konjunkturprognosen på regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering, den plan för de offentliga finanserna 2016—2019 som regeringen godkände i september 2015 och statsbudgeten för 2016, den plan för de offentliga finanserna 2017—2020 som regeringen godkände i april 2016 och statsbudgeten för 2017, den plan för de offentliga finanserna 2018—2021 som regeringen godkände i april 2017 och statsbudgeten för 2018 samt den plan för de offentliga finanserna 2019—2022 som regeringen godkände i april 2018.

Enligt basscenariot växer den finländska ekonomin med i genomsnitt 1,8 procent per år 2018—2021. De *internationella* riskerna i prognosen hänger samman med hotet om protektionism och trycket på det multilaterala handelssystemet. Förenata staternas tullavgift för stål och aluminium kan föranleda handelspolitiska motåtgärder på annat håll. Införande av handelshinder föranleder motåtgärder som får omfattande konsekvenser. Inom euroområdet orsakar bl.a. vissa europeiska bankers solvensproblem och mängden problemskulder fortfarande oro. De *inhemska* riskerna hänger samman med bl.a. privatkonsumtionen, som snarare baserar sig på stark tilltro än på en gynnsam utveckling av köpkraften. Ökade investeringar kräver en gynnsam total efterfrågan, som kan påverkas negativt av såväl inhemska som utländska osäkerhetsfaktorer. En risk för den gynnsamma sysselsättningsutvecklingen är olika matchningsproblem mellan arbetslösa arbetssökande och lediga arbetsplatser.

I tabellen nedan beskrivs de effekter på arbetslösheten och saldot och skulden i de offentliga finanserna som en långsammare och snabbare tillväxt än i basscenariot skulle leda till. Antagandet i beräkningarna är att den årliga tillväxten i produktionen avviker en procentenhet i båda riktningarna från basscenariot under perioden.

Vid en långsammare tillväxt ökar totalproduktionen långsammare 2018—2022. Arbetslöshetsgraden sjunker ändå till 7,9 procent. Underskottet i de offentliga finanserna är i detta scenario över 2 procent år 2022, och skuldkvoten börjar igen stiga och landar på ca 65 procent. Detta ökar avsevärt behovet att anpassa den offentliga ekonomin, och den offentliga ekonomin blir mer sårbar för olika negativa chocker.

En tillväxt som är en procentenhet snabbare än i basscenariot räcker till för att åstadkomma en snabb minskning i de offentliga samfundens skuldkvot under programperioden. Saldot för de offentliga samfunden uppvisar i detta scenario ett klart överskott. I detta scenario minskar arbetslöshetsgraden förhållandevis snabbt. För att den ekonomiska tillväxten ska vara gynnsammare än i basscenariot krävs det att den positiva drivkraften inom den globala ekonomin fortsätter och att den ekonomiska tillväxten i industriländerna är snabbare än väntat.

Den låga räntenivåns effekt på saldot för de offentliga samfunden har i sin helhet ökat underskottet. Den exceptionellt låga räntenivån innebär att de offentliga samfundens ränteutgifter har varit ytterst låga, endast drygt 1 procent i förhållande till BNP. Å andra sidan har ränteinkomsterna till

de arbetspensionsfonder som räknas till de offentliga finanserna minskat avsevärt så att minskningen i ränteinkomsterna har haft en större effekt på saldot för de offentliga samfunden än minskningen i ränteutgifterna. Enligt en grov uppskattning ökar en höjning av räntenivån med 1 procentenhet de offentliga samfundens kapitalinkomster med ca 1 miljard euro, samtidigt som deras ränteutgifter ökar med ca ½ miljard euro. Den offentliga skuldkvoten stiger ändå, eftersom arbetspensionsanstaltens överskott inte kan användas till att täcka underskott inom andra sektorer.

Känslighetsanalys

Basscenario	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BNP, förändring, %	2,6	2,6	2,2	1,8	1,3	1,1
Arbetslöshetsgrad, %	8,6	8,1	7,5	7,0	6,9	6,8
Finansiellt saldo, % av BNP	-0,6	-0,6	-0,2	0,1	0,3	0,3
Offentlig skuld, % av BNP	61,4	60,4	58,9	57,4	56,7	56,0
Långsam tillväxt						
BNP, förändring, %	2,6	1,6	1,2	0,8	0,3	0,1
Arbetslöshetsgrad, %	8,6	8,3	8,1	7,9	7,9	7,9
Finansiellt saldo, % av BNP	-0,6	-1,1	-1,3	-1,6	-2,0	-2,6
Offentlig skuld, % av BNP	61,4	61,4	61,3	61,5	62,9	64,8
Tillväxten 2016—2020 1 procentenhet långsammare än i basscenariot						
Snabb tillväxt						
BNP, förändring, %	2,6	3,6	3,2	2,8	2,3	2,1
Arbetslöshetsgrad, %	8,6	7,9	7,3	6,8	6,3	5,9
Finansiellt saldo, % av BNP	-0,6	0,0	1,0	1,9	2,7	3,3
Offentlig skuld, % av BNP	61,4	59,5	56,6	53,4	50,6	47,5
Tillväxten 2016—2020 1 procentenhet snabbare än i basscenariot						
Förändring i ränteutgifterna om räntenivån stiger med 1 procentenhet, % av BNP						
		0,11	0,15	0,18	0,20	0,22

BILAGA 5 Stabilitetsprogrammet

Finlands stabilitetsprogram utgör en del av Finlands plan för de offentliga finanserna. Planen för de offentliga finanserna uppfyller EU:s krav på en budgetplan på medellång sikt (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 473/2013).¹⁾

I enlighet med målscenariot i fjolårets stabilitetsprogram skulle Finland uppnå sitt medelfristiga mål för det strukturella saldot, -0,5 procent i förhållande till BNP, senast 2019.²⁾ Enligt den oberoende prognosen uppnåddes det medelfristiga målet redan 2016, och det står fast. Enligt prognosen kommer alltså målscenariot i fjolårets stabilitetsprogram att förverkligas, och i själva verket är de offentliga finanserna starkare än målscenariot. De fleråriga mål för underskottet, skulderna och utgifterna i de offentliga finanserna som uppställdes i fjol kvarstår därmed oförändrade i år. I stabilitetsprogrammet presenteras en oberoende prognos eftersom målscenariot enligt den uppdaterade förordningen om en plan för de offentliga finanserna (601/2017) ska grundas på en oberoende prognos för makroekonomin, och detta gör för tillfället att de offentliga finanserna överskrider målen. Detta är även förenligt med att de medelfristiga åtgärderna i regeringsprogrammet till största delen har beaktats i prognosen, och regeringsperioden löper ut 2019.

Siffrorna i tabellerna i stabilitetsprogrammet är för 2016 och 2017 uppgifter om utfallet, och uppgifterna för 2018—2021 baserar sig på den oberoende prognos som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning. Eftersom regeringsperioden för statsminister Sipiläs regering löper ut 2019, presenteras för 2020—2021³⁾ ett s.k. scenario med oförändrad politik, där endast den nuvarande regeringens fastslagna och planerade åtgärder ingår.

De finanspolitiska målen

Det medelfristiga målet (MTO) för det strukturella saldot, -0,5 procent i förhållande till BNP, kvarstår. Detta är också den miniminivå som Finland har förbundit sig till i det finanspolitiska avtalet. Finland beviljades våren 2017 flexibilitet på sammanlagt 0,6 procent av BNP i enlighet med strukturreforms- och investeringsklausulerna i stabilitets- och tillväxtpakten. Detta i syfte att genomföra reformer som bidrar till hållbara offentliga finanser och genomföra EU:s samfinansierade investeringsprojekt. Flexibiliteten har beviljats för tre år, 2017—2019. Enligt de preliminära

¹⁾ I detta sammanhang bör beaktas att de nationella finanspolitiska planerna på medellång sikt och budgetförslagen enligt artikel 4 i förordning 473/2013 ”ska grundas på oberoende makroekonomiska prognoser och ska ange huruvida budgetprognoserna har framställts eller godkänts av ett oberoende organ”, medan stabilitetsprogrammet enligt artikel 3 i förordning 1466/97 ”ska baseras på det mest sannolika makrofinansiella scenariot eller på ett försiktigare scenario”.

²⁾ I planen för de offentliga finanserna 2018—2021 ställde regeringen våren 2017 upp det medelfristiga målet och de fleråriga nominella målen för saldot i de offentliga finanserna, utgifterna i de offentliga finanserna och den offentliga sektorns skuld. Dessa mål är förenliga med den årliga förändring i det strukturella saldot som leder till det medelfristiga målet. Målen utgick från att det sysselsättningsmål på 72 procent som regeringen eftersträvar kan nås. Målscenariot presenterades i stabilitetsprogrammet.

³⁾ Saldot i de offentliga finanserna för 2021—2022 omfattar inte försvarsmaktens anskaffning av jaktplan. Anskaffningen av jaktplanen noteras i nationalräkenskaperna baserat på prestationsprincipen, dvs. när jaktplanen levereras. Eftersom anskaffningen finansieras i ett tidigare skede påverkas dock skulden inom statens budgetekonomi och därmed den offentliga skulden.

uppgifter om nationalräkenskaperna 2017 som Statistikcentralen offentliggjorde den 16 mars 2018 minskade de offentliga investeringarna jämfört med 2016. Den flexibilitet som beviljats med stöd av investeringsklausulen (0,1 procent av BNP) kan således inte utnyttjas.

Enligt de landsspecifika rekommendationer som antogs av rådet i juli 2017 kan det strukturella saldot för Finland försämrats med 0,5 procent i förhållande till BNP 2017. Enligt den rekommendation som Finland fick för 2018 ”ska landet uppnå det medelfristiga budgetmålet 2018, med beaktande av tillåtna avvikelser enligt regeln om ovanliga händelser, genomförandet av strukturreformer och investeringar för vilka en tillfällig avvikelse har beviljats”. MTO som beaktar flexibiliteten innebär ett strukturellt saldo på -1 procent när det som ovan konstateras om investeringsklausulen beaktas.¹⁾

Den flexibilitet som beviljats Finland upphör 2019, så 2020 ska Finland fortsätta närma sig det medelfristiga målet.

MTO justeras vart tredje år, och följande justering infaller våren 2019. Den nya regering som väljs våren 2019 måste fastställa nivån på MTO och ett målår i regeringsperiodens första plan för de offentliga finanserna (stabilitetsprogrammet). Finland har i det finanspolitiska avtalet förbundit sig till miniminivån på MTO, -0,5 procent i förhållande till BNP.

Regeringens åtgärder för att nå de finanspolitiska målen

Centrala åtgärder för att nå målen är konkurrenskraftsavtalet och sysselsättningsfrämjande åtgärder, genom vilka man strävar efter att nå det sysselsättningsmål på 72 procent som ställs upp i regeringsprogrammet, samt åtgärder som vid behov kompletterar dessa och som syftar till att säkerställa att de effekter av regeringens åtgärder som förbättrar de offentliga finanserna utfaller i den omfattning som målsätts i regeringsprogrammet.

Konjunkturuppgången som fortgått i två år har under de senaste månaderna gjort att utsikterna på arbetsmarknaden är mycket ljusare. Företagens förtroende ligger på topp och efterfrågan på arbetskraft har ökat kraftigt. Sysselsättningen växer snabbt och arbetslösheten minskar. Många av de finanspolitiska mål som statsminister Sipiläs regering har ställt upp kommer att uppnås. I synnerhet regeringens mål att höja sysselsättningsgraden till 72 procent och öka antalet sysselsatta med 110 000 personer under regeringsperioden ser ut att förverkligas i praktiken. Som en följd av den snabba förbättringen av arbetsmarknadsläget kommer antalet sysselsatta personer och sysselsättningsgraden att kunna stiga till målnivån 2019.

Tillväxten i ekonomin och sysselsättningen stärker även de offentliga finanserna. Den ekonomiska tillväxten ökar skatteinkomsterna och sänker arbetslöshetsutgifterna. Även de beslut som stävjar utgiftsökningen förbättrar statens och kommunernas ekonomi. De offentliga finanserna kommer de närmaste åren i balans för första gången efter den finanskris som började 2008.

Regeringen har strävat efter att förbättra förutsättningarna för ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt såväl genom strukturella reformer som genom beskattningen. Konkurrenskraftsavtalet

¹⁾ Kommissionen beaktar i sin bedömning också de exceptionella ökade kostnader som flyktingkrisen 2015—2016 föranlett Finland. Dessa har för enkelhetens skull inte beaktats i denna bedömning.

stärkte finländska företags kostnadskonkurrenskraft och tillväxtförutsättningar inom exporten. Utbudet på arbete har i sin tur stärkts bl.a. genom att man har avvecklat flitfällor, ökat arbetskraftens rörlighet, reformerat systemet för utkomstskydd för arbetslösa och arbetskraftsservicen samt säkerställt att beskattningen av löntagare inte skärps. Åtgärder som främjar sysselsättning och tillväxt är en av prioriteringarna i regeringens arbete också när regeringsperiodens sista år inleds.

Regeringen enades den 11 april 2018 om att öka satsningarna på utbildning och kompetens för att främja tillväxten. Sysselsättningen förbättras genom att unga arbetslösa personers sysselsättning underlättas, den examensinriktade fortbildningen utvidgas och arbetskrafts- och näringsbyråernas resurser ökas. Regeringen förbättrar dessutom tjänsterna och förmånerna för att stärka den sociala rättvisan.

Efterlevnaden av kraven i stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del

Finland omfattas av den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten och av de krav i den förebyggande delen som gäller framstegen i fråga om det medelfristiga målet. Uppnåendet av det medelfristiga målet eller framstegen i fråga om målet bedöms med hjälp av två pelare: förändringen i det strukturella saldot samt utgiftsregeln.

Vid bedömningen av år 2017 ska beaktas uppnåendet av det medelfristiga målet 2016. När man dessutom beaktar den flexibilitet enligt klausulen om strukturreformer som beviljats Finland fick det strukturella saldot sjunka till -1 procent av BNP. Det strukturella saldot ökade med 0,4 procent av BNP 2017 och var -0,1 procent av BNP, vilket är starkare än Finlands MTO, -0,5 procent av BNP (MTO överträffas). Enligt finansministeriets bedömning följde Finland därmed kraven i fråga om det strukturella saldot 2017 och kumulativt 2016—2017.

Utgiftsregeln uppfylldes enligt finansministeriets bedömning 2017 och kumulativt 2016—2017. Det bör dessutom beaktas att eftersom MTO överträffades 2017, lämnas avvikelserna i utgiftsregeln i vilket fall som helst utan avseende för 2017.¹⁾

För 2018 skulle Finland enligt de landsspecifika rekommendationerna uppnå det medelfristiga målet med beaktande av flexibiliteten, vilket enligt kommissionens prognos våren 2017 innebar en anpassning mot det medelfristiga målet på 0,1 procent av BNP. Dessa två krav är inte längre förenliga med varandra. Det mindre strikta kravet är därför bindande, vilket betyder att det medelfristiga mål på -1,0 procent av BNP som beaktar flexibiliteten ska uppnås. Enligt den oberoende prognosen håller sig det strukturella saldot till MTO, -0,5 procent av BNP, och därmed följer Finland enligt finansministeriets bedömning kraven i fråga om det strukturella saldot 2018 och kumulativt 2017—2018.

Utgiftsregeln uppfylls enligt finansministeriets bedömning 2018 och kumulativt 2017—2018.²⁾

¹⁾ I enlighet med artikel 6.3 i förordning 1466/97 lämnas en avvikelse i utgiftsregeln utan avseende, om överträffandet av MTO inte beror på oförutsedda intäkter. År 2017 hade Finland inga oförutsedda intäkter.

²⁾ Enligt de landsspecifika rekommendationerna 2017 motsvarar uppnåendet av MTO som beaktar flexibiliteten 2018 enligt kommissionens prognos våren 2017 den högsta nominella tillväxttakten på 1,6 procent av nettobeloppet av de offentliga grundutgifterna. Eftersom det strukturella saldot 2017 blev starkare jämfört med kommissionens prognos våren 2017, förändras dock bedömningsgrunden.

De landsspecifika rekommendationerna för 2019 antas av rådet sommaren 2018. Den flexibilitet som beviljats våren 2017 gäller dock fortsättningsvis 2019. Enligt den oberoende prognosen är det strukturella saldot -0,6 procent av BNP. Det är därmed tillräckligt nära MTO på -0,5 procent av BNP och klart starkare än MTO som beaktar flexibiliteten.¹⁾ Enligt finansministeriets bedömning följer Finland kraven i fråga om det strukturella saldot 2019 och kumulativt 2018—2019.

Utgiftsregeln uppfylls enligt finansministeriets bedömning 2019 och kumulativt 2018—2019.

Således kan man bedöma att Finland uppfyllde kraven i den förebyggande delen 2017 och kommer att uppfylla dem även 2018 och 2019.

Statsrådets bedömning av framstegen i fråga om det medelfristiga målet

Statsrådet instämmer i den ovan beskrivna bedömningen av framstegen i fråga om det medelfristiga målet. Enligt statsrådets bedömning uppnådde Finland det medelfristiga målet redan 2016, och det står fast också 2017 och 2018. Det strukturella saldot är 2019 fortsättningsvis tillräckligt nära det medelfristiga målet och starkare än det medelfristiga målet med beaktande av flexibiliteten. Statsrådet bedömer därmed att det medelfristiga målet står fast till slutet av regeringsperioden, inklusive det tidigare fastställda mållåret 2019.

Enligt 3 § 1 mom. i den finanspolitiska lagen (869/2012) ska statsrådet vidta de åtgärder som statsrådet anser behövliga för att korrigera de offentliga finansernas stabilitet och hållbarhet, om det enligt statsrådets bedömning finns en sådan betydande avvikelse i det strukturella saldot i de offentliga finanserna som kan äventyra uppnåendet av det medelfristiga målet. Statsrådet ska bedöma frågan i samband med övervakningen och den samlade bedömningen av de offentliga finanserna eller efter det att Europeiska unionens råd påpekat saken i sitt yttrande om Finlands stabilitetsprogram.

Uppfyllelsen av underskotts- och skuldkriterierna

Underskottet i de offentliga finanserna minskade 2017 till -0,6 procent av BNP. Detta är ett klart bättre resultat än de senaste prognoserna från kommissionen och finansministeriets ekonomiska avdelning. Enligt finansministeriets ekonomiska avdelnings oberoende prognos stannar saldot på -0,6 procent av BNP 2018, stärks till -0,2 procent av BNP 2019 och uppvisar ett överskott på 0,1 procent 2020. Därmed uppfylls underskottskriteriet på 3 procent, och någon risk för att referensvärdet för underskottet överskrids kan inte anses föreligga.

Enligt finansministeriets ekonomiska avdelnings oberoende prognos minskar den offentliga skulden från 61,4 procent år 2017 till 60,4 procent i förhållande till BNP år 2018 och vidare till 58,9 procent år 2019, och understiger därmed referensvärdet på 60 procent fr.o.m. 2019. Enligt prognossiffrorna uppfyller Finland det s.k. bakåtblickande skuldkriteriet åren 2017 och 2018, så det kan anses att skuldkriteriet uppfylls också 2017 och 2018.

Uppskattning av framstegen i fråga om de landsspecifika rekommendationerna 2017

¹⁾ MTO anses vara uppnått när det strukturella saldot kommer tillräckligt nära (0,25 procent av BNP).

Enligt de landsspecifika rekommendationer som antogs av rådet i juli 2017 kan det strukturella saldot för Finland försämrats med 0,5 procent i förhållande till BNP 2017. Enligt den rekommendation som Finland fick för 2018 ”ska landet uppnå det medelfristiga budgetmålet 2018, med beaktande av tillåtna avvikelser enligt regeln om ovanliga händelser, genomförandet av struktureller och investeringar för vilka en tillfällig avvikelse har beviljats”.

Framstegen i fråga om det medelfristiga målet har bedömts ovan. I fråga om 2017 nådde Finland målen och den nödvändiga anpassningen enligt de landsspecifika rekommendationerna och uppnådde det mål för det strukturella saldot 2018 som förutsattes i de landsspecifika rekommendationerna.

Framstegen i fråga om övriga landsspecifika rekommendationer för Finland har behandlats i det nationella reformprogrammet (EU2020-programmet).¹⁾

Jämförelse med andra prognoser samt känslighetsanalys

Regeringens mål jämförs i nedanstående tabell med kommissionens senaste budgetprognos, och känslighetsanalysen presenteras i bilaga 4 till planen för de offentliga finanserna. Kommissionens nyaste BNP- och inflationssiffror är från februari 2018 och siffrorna för de offentliga finanserna från november 2017. I motsats till kommissionens vinterprognos hade finansministeriet tillgång till färsk förhandsuppgifter om år 2017. Finansministeriet har i sin prognos för den offentliga ekonomin dessutom beaktat de färskaste uppgifterna om förbättringen av sysselsättningsläget och deras inverkan på de offentliga finanserna.

Tabellerna 1.—3.

Jämförelse med kommissionens föregående prognos

	Kommissionens höstprognos ¹⁾				FM april 2018			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
BNP*, förändring, %	1,9	3,3	2,8	2,5	2,6	2,6	2,2	1,8
arbetslöshetsgrad, %	8,8	8,6	8,3	8,0	8,8	8,6	8,1	7,5
Saldot för de offentliga samfunden, % av BNP	-1,7	-1,4	-1,2	-0,8	-1,8	-0,6	-0,6	-0,2
Strukturellt saldo, % av BNP	-0,4	-1,0	-1,4	-1,4	-0,5	-0,1	-0,5	-0,6
De offentliga samfundens skuld, % av BNP	61,1	62,7	62,1	61,6	63	61,4	60,4	58,9

¹⁾ Kommissionens makroprognoser är från februari 2018 och budgetprognoser från november 2017.

¹⁾ <http://vm.fi/sv/eurooppa2020-strategin>

Tabell 1a. Makroekonomiska utsikter

	2017	2017	2018	2019	2020	2021
	md euro					
1. BNP-volymp	195,8	2,6	2,6	2,2	1,8	1,3
2. BNP, gängse priser	223,5	3,6	4,2	4,3	3,7	3,2
BNP-volympen, komponenter						
3. Privata konsumtionsutgifter	122,0	1,6	1,8	1,5	1,4	1,1
4. Offentliga konsumtionsutgifter	51,5	1,3	0,5	0,5	0,9	0,6
5. Kapitalbildning	50,5	6,3	3,6	3,8	2,9	1,2
6. Lagerförändring (% av BNP)	0,4	-0,1	-0,4	-0,8	-1,4	-2,1
7. Export av varor och tjänster	86,3	7,8	6,1	4,8	3,5	3,5
8. Import av varor och tjänster	85,2	3,5	4,3	3,9	3,0	2,8
Kalkylerad inverkan på BNP-tillväxten, procentenheter						
9. Inhemsk efterfrågan på slutprodukter	224,0	2,6	1,9	1,8	1,6	1,0
10. Förändring i lager	403,0	-1,4	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Nettoexport	1,0	1,5	0,7	0,4	0,2	0,3

Tabell 1b. Utvecklingen av prisindex

	2017	2018	2019	2020	2021
1. BNP-deflator	0,9	1,5	2,0	1,8	1,9
2. Deflator för privat konsumtion	0,9	1,3	1,5	1,8	1,8
3. Harmoniserat konsumentprisindex	0,8	1,2	1,4	1,7	1,8
4. Deflator för offentlig konsumtion	-1,6	1,4	3,1	1,3	2,2
5. Investeringsdeflator	2,0	2,2	2,2	2,3	2,2
6. Exportprisdeflator	2,9	1,8	1,9	1,5	1,7
7. Importprisdeflator	3,8	2,2	2,4	2,1	2,2

Tabell 1c. Utvecklingen på arbetsmarknaden

	2017	2017	2018	2019	2020	2021
	nivå					
1. Sysselsättning, 1 000 personer	2473	1,0	1,8	1,0	0,7	0,4
2. Sysselsättning, 1 000 arbetade timmar	4132400	0,7	1,8	1,0	0,6	0,4
3. Arbetslöshetsgrad (%)	234	8,6	8,1	7,5	7,0	6,9
4. Arbetsproduktivitet, personer	79,3	1,7	0,8	1,2	1,1	1,0
5. Arbetsproduktivitet, antal arbetade timmar	47,4	2,0	0,8	1,2	1,2	1,0
6. Löntagarsättning	105,3	0,9	2,9	3,1	3,3	2,9
7. Löntagarsättning per anställd	42,6	-0,1	1,1	2,1	2,5	2,6

Tabell 1d. Sektorspecifika saldon, % av BNP

	2017	2018	2019	2020	2021
1. Finlands nettoutlåning till utlandet	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9
varav:					
— Saldo för varor och tjänster	0,5	1,0	1,2	1,1	1,2
— Saldo för produktionsfaktorsersättningar och inkomstöverföringar	0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3
— Kapitalöverföringar, netto	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
2. Den privata sektorns nettoutlåning	0,5	0,4	0,3	-0,1	-0,3
3. Den offentliga sektorns nettoutlåning	-0,6	-0,5	-0,2	0,2	0,4
4. Statistisk differens	-0,9	-0,9	-0,8	-0,8	-0,8

Tabell 2a. Den offentliga sektorns utsikter, % av BNP

	2017	2017	2018	2019	2020	2021
	mn euro					
Nettoutlåning per undersektor (EDP B.9)						
1. Offentliga samfund sammanlagt	-1 278	-0,6	-0,6	-0,2	0,1	0,3
2. Staten	-3 806	-1,7	-1,6	-0,9	-0,4	-0,2
3. Landskapsförvaltningen					-0,4	-0,5
4. Lokalförvaltningen	-228	-0,1	-0,2	-0,4	-0,1	-0,1
5. Socialskyddsfonderna	2 756	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1
De offentliga samfunden (S13)						
6. Inkomster sammanlagt	118 825	53,2	52,1	51,8	51,8	51,7
7. Utgifter sammanlagt	120 103	53,7	52,7	52,0	51,7	51,4
8. Nettokreditgivning	-1 278	-0,6	-0,6	-0,2	0,1	0,3
9. Ränteutgifter	2 175	1,0	0,9	0,8	0,8	0,9
10. Primärt saldo	897	0,4	0,3	0,7	1,0	1,2
11. Engångsåtgärder	0	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0
Inkomstslag						
12. Skatteinkomster (12=12a+12b+12c)	69 614	31,1	30,5	30,4	30,0	29,9
12a. Skatter på produktion och import	31 494	14,1	13,8	13,6	13,4	13,3
12b. Inkomstskatter	37 211	16,6	16,4	16,5	16,3	16,4
12c. Kapitalskatter	909	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
13. Socialskyddsavgifter	27 334	12,2	12,0	11,9	11,9	11,8
14. Förmögenhetsinkomst	6 276	2,8	2,9	2,9	2,9	3,0
15. Övriga inkomster (15=16-12-13-14)	15 601	7,0	6,8	6,6	7,0	6,9
16. = 6. Inkomster sammanlagt	118 825	53,2	52,1	51,8	51,8	51,7
varav: Skattesats (D2+D.5+D.61+D.91-D.995)	97 245	43,5	42,6	42,4	42,0	41,9
Utgiftslag						
17. Löntagarersättningar + insatsförbrukning	52 101	23,3	22,7	22,4	22,5	22,4
17a. Löntagarersättningar (löner + arbetsgivares socialskyddsavgifter)						
17b. Insatsförbrukning						
18. Sociala inkomstöverföringar (18=18a+18b)	48 753	21,8	21,5	21,1	20,9	20,8
varav arbetslöshetsersättningar	5 089	2,3	2,1	1,9	1,8	1,7

Tabell 2a. Den offentliga sektorns utsikter, % av BNP

	2017	2017	2018	2019	2020	2021
	mn euro					
18a. Sociala inkomstöverföringar in natura						
18b. I pengar fastställda sociala förmåner						
19. = 9. Ränteutgifter	2 175	1,0	0,9	0,8	0,8	0,9
20. Subventioner	2 655	1,2	1,1	1,1	1,0	1,0
21. Fast bruttoinvestering	8 670	3,9	3,9	3,9	3,8	3,8
22. Kapitaltransfereringar	531	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
23. Övriga utgifter (23 = 24 -17-18-19-20-21)	5 218	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
24. = 7. Utgifter sammanlagt	120 103	53,7	52,7	52,0	51,7	51,4
varav: Offentlig konsumtion	51 522	23,1	22,6	22,4	22,1	22,0

Tabell 2b. Inkomster och utgifter vid oförändrad politik, % av BNP

	2017	2017	2018	2019	2020	2021
	mn euro					
1. Inkomster sammanlagt vid oförändrad politik	118 825	53,2	52,1	51,8	51,8	51,7
2. Utgifter sammanlagt vid oförändrad politik	120 103	53,7	52,7	52,0	51,7	51,4

Tabell 2c. Utgifter utanför utgiftsregeln, % av BNP

	2017	2017	2018	2019	2020	2021
	mn euro					
1. Utgifter för EU-program som motsvaras fullt av inkomster från EU-medel	1 137	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
1.a varav investeringar som motsvaras fullt av inkomster från EU-medel						
2. Konjunkturbetingade ändringar i arbetslöshetsutgifterna	841	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1
3. Effekten av diskretionära åtgärder på inkomsterna	-1 583	-0,7	-0,4	0,0	-0,2	-0,2
4. Utgifter finansierade med öronmärkta inkomster	80	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1

Tabell 3. Den offentliga sektorns utgifter enligt uppgift, % av BNP

	COFOG-klass	2016
1. Allmän offentlig förvaltning	1	8,1
2. Försvaret	2	1,3
3. Allmän ordning och säkerhet	3	1,2
4. Främjande av näringslivet	4	4,5
5. Miljöskydd	5	0,2
6. Bostadsförsörjning och samhällsutveckling	6	0,3
7. Hälso- och sjukvård	7	7,2

Tabell 3. Den offentliga sektorns utgifter enligt uppgift, % av BNP

	COFOG- klass	2016
8. Fritidsverksamhet, kultur och religion	8	1,4
9. Utbildning	9	6,1
10. Social trygghet	10	25,6
11. Utgifter sammanlagt (=punkt 7=23 i tabell 2)	Tot.	56,0

Tabellerna 4.—8.**Tabell 4. Den offentliga sektorns skuldutveckling, % av BNP**

	2017	2018	2019	2020	2021
1. Bruttoskuldens nivå, % av BNP	61,4	60,4	58,9	57,4	56,7
2. Förändring i bruttoskuld, procentenheter	-1,6	-1,0	-1,5	-1,5	-0,7
Bidrag till förändringar i bruttoskulden, procentenheter					
3. Primärt saldo	-0,4	-0,3	-0,7	-1,0	-1,2
4. Ränteutgifter	1,0	0,9	0,8	0,8	0,9
5. Flödes-/stockjustering	-2,2	-1,5	-1,7	-1,3	-0,4
varav:					
— Differenser mellan statistikföring enligt kassa- och prestationsprincipen					
— Finansiella tillgångars nettoökning					
— varav: privatiseringsinkomster					
— Övriga (inkl. inverkan av BNP-tillväxten)					
Implicit räntesats på skuld (= konsoliderade ränteutgifter per skuldnivån året innan * 100)	1,6	1,5	1,4	1,5	1,5
Andra relevanta variabler					
6. Likvida finansiella tillgångar (AF1, AF2, AF3, AF5)					
7. Finansiella nettoskulder (7=1-6)					
8. Amortering av statens skulder (befintliga skuldebrev)					
9. Valutaskuldens andel					
10. Genomsnittlig maturitet för statens skulder					

Tabell 5. Konjunkturernas effekter på balansen i de offentliga finanserna, % av BNP

	2017	2018	2019	2020	2021
1. BNP, volymförändring, %	2,6	2,6	2,2	1,8	1,3
2. De offentliga samfundens finansieringsbehov	-0,6	-0,6	-0,2	0,1	0,3
3. Ränteutgifter	1,0	0,9	0,8	0,8	0,9
4. Engångsätgärder	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0
engångsätgärder på de offentliga samfundens inkomstsidan					
engångsätgärder på de offentliga samfundens utgiftssida					
5. Potentiell BNP, förändring, %	1,3	1,7	1,8	1,6	1,3

Tabell 5. Konjunkturernas effekter på balansen i de offentliga finanserna, % av BNP

	2017	2018	2019	2020	2021
bidrag:					
— arbetsinsats	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2
— kapitalinsats	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5
— totalproduktivitet	0,1	0,2	0,3	0,3	0,4
6. Produktionsgap	-0,9	0,1	0,5	0,7	0,7
7. Konjunkturrelaterad komponent i det finansiella sparandet	-0,5	0,0	0,3	0,4	0,4
8. Konjunkturjusterat finansiellt sparande (2-7)	-0,1	-0,6	-0,5	-0,3	-0,1
9. Konjunkturjusterat primärsaldo (8+3)	0,9	0,3	0,4	0,6	0,8
10. Strukturellt saldo (8-4)	-0,1	-0,5	-0,6	-0,3	-0,1

Tabell 6. Skillnader i förhållande till det tidigare stabilitetsprogrammet

	2017	2018	2019	2020	2021
BNP-tillväxt (%)					
SP-2017 april	1,2	1,7	1,9	1,0	1,0
SP-2018 april	2,6	2,6	2,2	1,8	1,3
Differens, procentenheter	1,5	0,9	0,3	0,9	0,3
Den offentliga sektorns finansieringsbehov, % av BNP					
SP-2017 april	-2,3	-1,5	-0,8	-0,3	-0,4
SP-2018 april	-0,6	-0,6	-0,2	0,1	0,3
Differens, procentenheter*	1,7	1,0	0,7	0,5	0,8
De offentliga samfundens bruttoskuld, % av BNP					
SP-2017 april	64,7	64,6	63,9	63,0	62,1
SP-2018 april	61,4	60,4	58,9	57,4	56,7
Differens, procentenheter*	-3,3	-4,2	-5,0	-5,6	-5,5

Tabell 7. Hållbarheten inom den offentliga ekonomin på lång sikt, % av BNP

	2007	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Totala utgifter	46,8	54,8	51,7	55,2	56,8	57,7	60,4
Varav: åldersrelaterade utgifter	23,2	27,1	29,2	31,7	32,2	31,7	32,3
Totala inkomster	51,9	52,1	51,8	53,1	52,7	52,2	51,9

Tabell 7a. Villkorade åtaganden, % av BNP

	2016	2017
Statsgarantier	21,0	22,9
varav till finansiella institut	2,3	3,1
Lokalförvaltningsgarantier	10,4	-

Tabell 8. Bakgrundsantaganden¹⁾

	2017	2018	2019	2020
3 mån. EURIBOR-ränta	-0,3	-0,3	0,0	0,1
Obligationsränta 10 år	0,5	1,0	1,4	1,7
USD/EUR-valutakurs	1,2	1,2	1,1	1,1
Effektiv nominell växelkurs	1,6	1,3	0,0	-0,2
Global BNP-tillväxt (exklusive EU)	3,8	4,0	4,0	3,8
BNP-tillväxten i EU-28	2,3	2,1	1,9	1,8
BNP-tillväxten på de viktigaste exportmarknaderna	3,9	4,9	4,0	3,4
Världshandelns tillväxt	4,7	4,7	4,7	4,4
Råolja (USD/fat)	54,8	63,8	66,9	69,4

¹⁾ Inga exakta bakgrundsantaganden har fastställts såsom bakgrund för kalkylen på medellång sikt, utan kalkylerna baserar sig på allmänna bedömningar av utvecklingen i verksamhetsmiljön.

